

П О В Е Р И Т Е Л Н О !

ДО
НЕГОВО СВЕТЕЙШЕСТВО
БЪЛГАРСКИЯ ПАТРИАРХ ДАНИИЛ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД
С О Ф И Я
kabinet_bp@abv.bg

к о п и е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
НА САЩ, КАНАДА И АВСТРАЛИЯ
МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
Н Ю Й О Р К
metropolitan.joseph@gmail.com

к о п и е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ МИТРОПОЛИТ ГРИГОРИЙ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
В Е Л И К О Т Ъ Р Н О В О
vt_mitropolia@abv.bg

к о п и е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ПЛЕВЕНСКИЯ МИТРОПОЛИТ ИГНАТИЙ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
П Л Е В Е Н
mitropolia_pleven@abv.bg

к о п и е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ЛОВЧАНСКИЯ МИТРОПОЛИТ ГАВРИИЛ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
Л О В Е Ч
lovchanska_eparhia@abv.bg

к о п и е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ПЛОВДИВСКИЯ МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЙ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
mitropolia_plovdiv@abv.bg

к о п и е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ЗАПАДНО- И СРЕДНОЕВРОПЕЙСКИЯ
МИТРОПОЛИТ АНТОНИЙ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
Б Е Р Л И Н
bg.diocese.eu@gmail.com

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ВАРНЕНСКИЯ И ВЕЛИКОПРЕСЛАВСКИ
МИТРОПОЛИТ ЙОАН –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
В А Р Н А
m.ioan.varna@gmail.com

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
НЕВРОКОПСКИЯ МИТРОПОЛИТ СЕРАФИМ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
Г О Ц Е Д Е Л Ч Е В
serafimdinkov@gmail.com

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
РУСЕНСКИЯ МИТРОПОЛИТ НАУМ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
Р У С Е
rusenski_naum@abv.bg

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
СТАРОЗАГОРСКИЯ МИТРОПОЛИТ КИПРИАН –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
С Т А Р А З А Г О Р А
kiprian_@abv.bg

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ВРАЧАНСКИЯ МИТРОПОЛИТ ГРИГОРИЙ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
В Р А Ц А
g.cvetkov@abv.bg

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ДОРОСТОЛСКИЯ МИТРОПОЛИТ ЯКОВ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
С И Л И С Т Р А
dorostol3737@abv.bg

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
СЛИВЕНСКИЯ МИТРОПОЛИТ АРСЕНИЙ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
С Л И В Е Н
arhim.pl@abv.bg

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ВИДИНСКИЯ МИТРОПОЛИТ ПАХОМИЙ –
ЧЛЕН НА СВ. СИНОД
В И Д И Н
mitropoliavd@abv.bg

К О П И Е :

ДО НЕГОВО ПРЕОСВЕЩЕНСТВО
МЕЛНИШКИЯ ЕПИСКОП ГЕРАСИМ –
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА СВ. СИНОД

СОФИЯ
synodicalchancellery@abv.bg

КОПИЕ:

**ДО НЕГОВО ПРЕОСВЕЩЕНСТВО
ТИВЕРИОПОЛСКИЯ ЕПИСКОП ТИХОН –
ПАТРИАРШЕСКИ ВИКАРИЙ И
ИЗПОВЕДНИК НА МОЛИТЕЛЯ
СОФИЯ**
tichontiveriopolski@abv.bg

*„И ще бъде Господ прибежище
на угнетения, убежище в
усилни времена.“ (Пс. 9:10)
„Който потърси правото си,
ще го намери, защото Господ съди
праведно и обича правда.“ (Пс. 10:7)*

М О Л Б А

от
архимандрит Дионисий -
избран, утвърден и наречен за
Стобийски епископ

*“Аз, Господ, обичам правосъдие,
мразя насилие, и ще въздам награда
по истина.” (Ис. 61: 8)
„Правете добро, търсете правда,
избавяйте угнетен, защитавайте сирак,
застъпвайте се за вдовица!“ (Ис. 1:17)*

**ВАШЕ СВЕТЕЙШЕСТВО,
ВАШИ ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВА,
ВАШИ ПРЕОСВЕЩЕНСТВА,**

Със свещено преклонение и синовен трепет пред родната ми Българска православна църква - Българска Патриаршия, в която съм получил в невръстна още възраст св. Кръщение и св. Миропомазание, отраснал съм от дете в нея, възпитан съм в нейните нравствени, морално-етични устои в собствения си православно практикуващ род и от дете съм в пълнотата на въцърковената Христова вяра, прибъгвайки, съобразно духовните напътствия, към св. Тайнства Покаяние-Изповед и св. Евхаристия (Благодарение, Причащение). Благодарение на силното духовно влияние на блаженопочившия патриаршески викарий - Траянополският епископ Иларион (по-късно пръв Доростолски митрополит на възстановената епархия в Силистра), на респекта, благоговението и дълбокото почитание към личността на Първосветителя ‘приснопамятния блаженопочинал Светейши Патриарх Максим, както и благодарение на множеството съвместни беседи с тях, а и с други духовни авторитети, в тежките години на достопечалния разкол в нашата Поместна св. Църква, то хем по откровения, хем по естествен път се насочих, както на мнозина от вас е известно, по пътя на монашеството по книгата на Дядо Иларион „Пътят на монаха“ - и така вече четвърт век. На всички ви е ясно, че този път е особено трънлив. За жалост, в нашата си Българска църква ние - монасите - сме много малко. Съвсем

нормално е всеки български монах да има разбирания, убеждения, практики и сакрални бленувания за виждането си как св. Църква трябва да отстоява, съхранява, развива и усъвършенства способите си да благовести Господа Иисуса Христа и Светото Му Евангелие, съгласно българските духовни школи, в които се е развивал. Да, знаей, че в днешното време на свръхдинамична комуникация онова, което между нас - монашестваниците в Майка България - се случи, е отчуждението и отсъствието на общение, общуване и лично приятелство в пълно доверяване. А това до 2004 г. не бе така, защото ни обединяваше опасността от задълбочаване на съществуващата схизма с тези, които припознаваха неканоничното като идентично, макар впоследствие да се окаже, че това е маска. А окончателно, колкото и да е странно (това е само мое наблюдение от Синодалната канцелария), с приключването на VI Църковно-народен събор, проведен през 2008 г. в Рилската ставропигиална света обител, подир който истината е, че заживяхме в крамоли, които след отшествието от този свят на достославния и най-дълго първосветителствал Български патриарх Максим доведоха до крайна фрагментация на крайно малочислените монаси в диоцеза на славната ни древлепросияла Българска Патриаршия. Установен за мен поне факт е, че ние вече дори и не се познаваме, а в близкото минало едно монашеско пострижение събираше цялата пълнота на Светейшата ни родна Църква.

Съжалявам, тъй като не е протоколно издържано, че пред всички вас - Върховното Църковно Управление, Св. Синод в пълния му състав от епархийски митрополити - синодалните ни архиереи на БПЦ - БП, започнах със своеобразна емоционална изповед, но така тръгва, все пак, всеки път на всеки духовник. А в дните на честното поклонничество по време на Мирното посещение на Българския патриарх и придружаваща го достопочтена зелегация на Св. Синод в свещените предели на диоцеза на Сионската Майка на Църквите в Христа – Йерусалимската Патриаршия се връщам към блаженствуването точно преди 20 години да бъда поклонник в Светия Град Йерусалим и Светите Земи из Израел, Палестина, Египет и Йордания с Митрополит Иларион Доростолски, който по-рано бе и на интронизацията на Негово Блаженство Патриарх Теофил III и тази 20-годишнина от двете духовни преживявания ме окуражава да вярвам все по-силно и в добронамереността. Моля, простете!

Въздавайки вам изискуемата почит, то, уви, налага се да представя на височайшето ви синодално внимание едно мое Прощение към вас в защита на църковно-правния, каноническия, уставния, а и еклезиологическия, богословския, онтологическия, но практически приложимия, съобразно и прецедентното право в Българската православна църква, порядък, за който светоотеческото Православие утвърждава, че „пастирското служение на Църквата е животворно и милостиво, чуждо на песимизма и отчаянието“. Настоящото ми молително обръщение към вас е за архипастирска и канонична отговорност пред Бога, Църквата - в частност Българската и в пълнота - Всеправославната, пред верния народ и пред сърцатостта на съвестта си, съгласно Устава на БПЦ - БП.

За огромно мое съжаление се налага да явявам действия, които са не само по крайността си абсурдни, но и по замисъла си, без значение от развитието или изхода, защото това е греховно, но и грешно, а е и грешка, която само Пълният състав на Св. Синод е в задължението си да изправи с оглед истината и произтичащите от това риск, репутационен ущърб и невъзможност за съвместни общи действия.

I. ФАКТОЛОГИЯ

На 26 юни т.г. сутринта, около 09:00 ч., в родния дом на моята майка, при която живея и където съм израснал, позвъни куриерка на частната спедиторска агенция „Еконт“, която ми съобщи, че има пратка за мен от Софийска св. митрополия, което разбираемо ме учуди, тъй като никога не съм имал и нямам нищо общо нито канонично, нито административно, нито в ново време лично междучовешко взаимодействие или отношение. Същата дама ме извести, че трябва да се запозная със съдържанието на запечатания пакет и да я уведомя дали приемам съдържанието се, за което тя трябва на свой ред да съобщи обратно в Софийска митрополия. След разпечатването на пакета видях, че това е папка с книжа с придружително писмо от викария на Софийския митрополит - Бранишкия епископ Йоан, за Дело № 1 на Софийския епархийски църковен съд (СЕЦС), което е църковно-наказателно срещу „клирик на Софийска епархия и сътрудник на Богослужбения отдел на Св. Синод“, какъвто едва ли не, по някакви си тамошни разбирания, трябва да съм аз, и то като клирик от 09.07.2024 г., а като „сътрудник на Богослужбения отдел“ поне от 20.05.2016 г. А аз никога не съм получавал каквато и да е **Заповед** след 20 май 2016 г., с която съм освободен от длъжността „Председател на ЦН на ПКХП „Св. Александър Невски“. Допълнително, никога не съм получавал надлежно каквито и да е било писма нито от Синодалната канцелария, нито от св. Митрополии на Доростол или София във всичките си години след избора на епископ Иларион за Доростолски митрополит до

архиерейското ми наречение след избора ми за Стобийски епископ, камо ли пък Отпусни писма, подписани от тримата Доростолски митрополити – блаженопочиналите Иларион и Амвросий и нинездравстващия м-т Яков. От 20 май 2016 г. се водя по ведомостта на Св. Синод, явено пред НОИ, на длъжността „Религиозен работник“ и всякога до април месец м.г. съм получавал възнаграждения под официалната за страната минимална работна заплата. Никога не съм получавал онова, което се трябва на всеки един клирик - презвитер или дякон - по държавната субсидия от 01.01.2019 г., а и по множество други причини, които по-долу ще се посочат, то тези епархийски им книжа на Софийската митрополия не приех, не подписах съответната бележка и това госпожата-куриер съобщи на някого в Софийска митрополия, който трябваше да пита епископ Йоан как да се постъпи, и тази служител си тръгна с пакета, който дори и по име не беше за мен.

Пак на същата дата - 26 юни т.г., когато Св. Синод в пълен състав последно проведе свое редовно заседание, преди дадения от Св. Синод тогава прием на Негово Превъзходителство Почитаемия Г-н Румен Радев - Председател на МС на Р. България - в Приемния салон на Синодалната палата, Преосвещеният Мелнишки епископ Герасим ми позвъни и ме попита дали мога да отида в Синодалната палата по поръчение на Председателя на Св. Синод след гореспоменатия прием, около 15:00 ч. Явих се в Синодалната палата, където естествено бях с разбирането, че ще се запозная с някакъв синодален акт, който ме касае от 12 години. Оказа се съвсем различно нещо. Придружен от Главния секретар, Началника на Кабинета на Българския патриарх, Административния секретар на Св. Синод и о. Добри - Началник отдел „Пласмент“ на Св. Синод, бях въведен, в присъствието само на епископ Герасим и о. Добри, в Патриаршеския кабинет, където наново лично самият Патриарх, но не в това си качество, а като Софийски митрополит, настоя да приема книжата, призовавайки ме да се подпиша, че ги приемам. Съзнавайки, че **това е признаване на беззаконие**, тъй като не съм и никога не съм бил клирик на Софийска епархия, гореописаното му го повторих и на него, защото отсъствието на каквито и да е плащания, особено отсъствието на банкови трансакции, е най-силно доказателство, че нямам взаимоотношения, каквито се представят, нито с Митрополията, която той като Български патриарх възглавява, нито пък като „сътрудник на синодален отдел“. Подобен случай има и той е ясен. О. Захарий Дечев е клирик на Сливенска св. митрополия, където и служи като презвитер на енорийско служение, и е на щат по щатното разписание за Синодалната канцелария като „Сътрудник на Културно-просветния отдел“, което е видно от банкови трансакции. Споменах, че след архиерейското ми наречение държа да има изясняване на статуса ми - така, както има Каноническо становище на петима митрополити, а не на един епископ и двама нему подчинени свещеници, сформирани за „Съд“. При подобен изключително сложен 12-годишен неразглеждан казус, който сам по себе си е противоцърковен, а и нечовешки към жертвата, само Пълният състав на Св. Синод е в правото си да прецени компетентността, юрисдикционността, подведомствеността и подсъдността на църковните съдилища в Българската православна църква - Българска Патриаршия: дали, съобразно прецедентно прилаганото Църковно право, Архиерейският събор да се произнася относно положението на сходни случаи - възстановяванията в пълнотата на архиерейския сан директно от монашество на епископ Антоний Проватски, митрополит Панкратий Старозагорски и епископ Галактион Велички, където патриархът, митрополитите и епископите заседаваха в параклиса „Св. цар Борис-Михаил Покръстител“ и в коридора непосредствено пред него - или, без горното, при архиерейско наречение, противно на Православната еклезиология, да съм подсъден като презвитер (каквото не съм обичайно от 28.11.2014 г.) на Доростолския епархийски църковен съд, защото след избора на епископ Иларион за Доростолски митрополит той надлежно ме поиска от Старозагорския митрополит Галактион, който даде изискуемото Отпусно писмо, и по стария Устав това бе утвърдено от Св. Синод в пълен състав и с надлежните Уведомителни писма, подписани от Българския патриарх Максим до двамата му синодални събратя. Това е видно от църковни документи и Трудова книжка.

В Патриаршеския кабинет на Синодалната палата Софийският митрополит ми заяви, че „деянията“ ми са извършени в София, което е Софийска епархия, и дори аз да не приема книжата и да не се явявам на заседанията на СЕЦС по тяхното Дело № 1, то, забележете, произнесе се следното: „Ама ние можем и без Вас да Ви осъдим.“, а не съдим. Дори не за съдене стана реч, а за осъждане, още когато би следвало да се запознавам с обвинение, но такива са времената. Софийският митрополит Даниил в същия разговор ми спомена, че от януари месец 2025 г. хуля Българския патриарх - нещо, с което не съм съгласен. Да, имам изисквания, произтичащи от страдание от типа „На чужд гръб и 100 тояги са малко“, а и съм общественик, който е публична фигура и дава ответ на журналистически запитвания, но архиерейска клетва, която се дава непосредствено преди епископска хиротония за безпрекословна вярност към Патриарха и

Синода, не съм дал, и то не по моя вина. Гласността ми считам, че е съобразно Евангелието на нашия Бог.

Софийският митрополит Даниил се позова на Синодално решение от 09.07.2024 г., че от тогава съм клирик на Софийска епархия и продължавам да изпълнявам заеманата дотогава синодална длъжност на „Сътрудник на Богослужебния отдел“. Това твърдение изисква доказване на изплатени заплати от 01.01.2019 г. до 09.07.2024 г. от Доростолска св. митрополия, също такива от 09.07.2024 г. до ден днешен от Софийска св. Митрополия, а и от 20.05.2016 г. също до ден днешен от Св. Синод, а всичкото това го няма; няма нито една Заповед; няма нито едно Писмо. Ето защо в този разговор, пред свидетели, отправих молба към Софийския митрополит Даниил, но в качеството му на Български патриарх, да ми разреши да подам до него като Председател на Св. Синод и до всички вас - синодалните митрополити - Молба за Препис-извлечение от споменавания (на който не се виждат подписите на определените митрополити на всяка страница на всеки Протокол), имащ едва ли не касателство без надлежни писма и Отпусно такова по Протокол на Св. Синод в пълен състав от 09.07.2024 г., тъй като тогава имаше единствено позвъняване на Главния секретар на Св. Синод - Мелнишкия епископ Герасим, за да ме уведоми, че по предложение на Българския патриарх Даниил и по решение на Св. Синод съм награден с парична награда, възлизаща на стойност 2000 лв., тъй като Патриархът бил много доволен от организацията и провеждането на IV ПИЦС и Патриаршеската интронизация, което е факт, банково проследим и доказуем. Друго от тогавашната дата имаше, да: Св. Синод възложи на Българския патриарх да проведе среща с мен. На следващо синодално заседание от 10.09.2024 г. Св. Синод пита как се е провела срещата с мен. Св. Синод е известен от Председателя си, че поради невъзможност такава не се е осъществила. Първата и единствена среща на Българския патриарх и Софийски митрополит Даниил с мен се проведе след телефонно обаждане на синодалния служител Димитър Горанов, Началник на Кабинета на Българския патриарх, на 23.12.2024 г. в кабинета му, находящ се в Софийска митрополия, където епархийският му канонически съветник ни сервира почерпка.

На този разговор, който е половин година след т.нар. „Синодално решение“, Патриарх Даниил неколккратно настояваше да подам Молба до него в качеството му на Софийски митрополит, тъй като не съм бил клирик на Софийска епархия, то редното било въз основа на моя Молба до него като приемащата страна да помоли за Отпусно писмо своя събрат Доростолския митрополит Яков, на което отвърщах, че имам Писма и Докладни записки (които прилагам) до Негово Високопреосвещенство Врачанския митрополит Григорий в качеството му на Наместник-председател на Св. Синод между погребението на Патриарх Неофит и Интронизацията на Патриарх Даниил, както и такива до Негово Светейшество Българския патриарх Даниил в качеството му на Председател на Св. Синод, които са надлежно заведени в Деловодството на Св. Синод и резолирани с резолюция „П.С.“, но никога не са разглеждани и не е осъществено произнасяне, което спрямо моето многогрешно недостойнство е безконечен уникален агравиращ рецидив.

Разбрах, а впоследствие се и запознах с трите фундамента на исканото, решено и мотивирано по-късно за мен низвержение, но и трите поставят не само Св. Синод, а цялата пълнота на Българската православна църква - Българска Патриаршия в огромна духовна, морална и институционална криза, **в противоправност**, която дори и с моята смърт не може да се разреши, а напротив - само ще се задълбочава, и то във все по-бездуховен свят, в който вече човечеството заживя.

На тази същата дата, на последното ваше синодално заседание - 26.06.2026 г., най-странното бе, че моето синодално досие и някои от многото решения на Св. Синод, които са в Протоколи - и редовни, и поверителни - за период почти от 25 години, както и гореспоменатият, но неподписан Протокол от 09.07.2024 г., са станали, без изрично решение на Св. Синод в пълен състав, достояние на о. Кирил Дидов, който явно освен духовен надзорник на Софийска епархия е и нещо като неин или пък на Синода „прокурор“. Както споменах, тогава Патриарх Даниил благослови да подам Молба до Св. Синод за Препис-извлечение, на който се позовава неговият СЕЦС или самият той. Даже изпрати Административния секретар на Св. Синод Михаил Тасков заедно с мен до Деловодството, където собственооръчно я написах, защото Патриархът я очаквал, за да я резолира.

На 10.07.2026 г. (петък) същият г-н Тасков ми позвъни и ме извести, че Българският патриарх Даниил е резолирал положително Молбата и в понеделник - на 13.07.2026 г. - да отида сутринта в Синодалната канцелария, за да получа споменавания Препис-извлечение от Синодалния протокол от 09.07.2024 г. На посочената дата отидох, но ми казаха по телефона да изчакам пред Синодалната палата. Чакането продължи повече от час, въпреки жаркото слънце. В един изненадващ миг от вратата на сградата на Св. Синод излязоха Мелнишкият епископ Герасим - Главен секретар на Св. Синод, и г-н Тасков - Административен секретар на Св. Синод.

Вътре не бях допуснат! Двата ми съобщиха, че съобразно разпореждане на Светейшия (както го нарекоха), Препис-извлечението ще ми го предадат, но само ако подписа приемото на обвинението на о. Кирил Дидов срещу мен пред техния СЕЦС, което приех като поредната подигравка с мен от страна на висшестоящи и отказах, тъй като не съм клирик в презвитерска степен под омофора на Софийския митрополит. Същият този духовник, който бе назначен в миналото от блаженопочившия Софийски митрополит и Български патриарх Максим за първи път за „Духовен надзорник на Софийска епархия“, сам подаде Молба за освобождаване от гореспоменатата длъжност, „тъй като съвестта му не му позволява да обследва свои събратя“, но явно сега е с друга съвест?!

На 14.08.2026 г. Главният секретар на Св. Синод - еп. Герасим ме извика в Синодалната канцелария, където бяха той и служителят на Софийска митрополия и на ПКСХП „Св. Александър Невски“ - Натанаил Калайджиев, за да ми бъде връчена призовка за заседание по Дело и Съд, които няма как да призная, дори без да ми е връчван по надлежен официален ред изменяният неколккратно през годините и първоначално приет през 2011 г. Правилник за съдопроизводството в БПЦ - БП и поради отсъствието на Акт на Св. Синод, с който има произнасяне по Каноническото становище на Петима български митрополити. Нима Браницкият епископ Йоан - викарий на Софийския митрополит - и двамата му подчинени свещеници, които съдят, са с по-висока стойност от пълноправни членове на Върховната Църковна Власт?! Нима, когато един епископ, който е на подчинение и на възнаграждение пряко на Св. Синод, дори и да е на синодално възложено послушание - викарий на Софийския митрополит, не съзнава, че е длъжен да отправи запитване до Св. Синод и чрез митрополита, на когото е викарий, но и директно като епископ на БПЦ - БП, съобразно Устава?!

Не приех да подписа призовка от Съд (СЕЦС), под чиято подведомственост не съм, камо ли подсъдност, което е процесуално престъпление и по Църковното, по Римското Юстинианово (гражданско-църковно) право, и по съвременното българско и европейско право.

На 31.08.2026 г. СЕЦС осъжда някой техен клирик с имена, близки до моите, на най-строгото възможно наказание „Низвержение без отлъчване от Църквата“, а защо тогава го наричат „най-тежкото“, като има и отлъчване, а има и анатема. Жигосванията също ги има в практиката на Източната църква. А гражданската смърт, която вече е причинена...

На 01.09.2026 г. Главният секретар на Св. Синод ми позвъни по телефона в 12:00 ч., за да отида в Синодалната канцелария на връх Новата Църковна година, за да ми бъде връчено решение с мотиви от 11 страници в три фундаментални направления с бонус аксесоари реквизити декорации - вероятно „подарък“ за Новата Църковна година, но поради невъзможност от моя страна се уговорихме за следващия ден - 02.09.2026 г. сутринта - да съм в сградата на Св. Синод.

На 02.09.2026 г. Главният секретар на Св. Синод - Мелнишкият епископ Герасим, Административният секретар Тасков и църковният служител Натанаил Калайджиев ми връчиха решение на Софийския епархийски църковен съд (СЕЦС) с мотиви на Председателя на Съда им и на членовете му, което ми дадоха само да го прочета, и ако го подписа, имам 14-дневен срок за жалба пред въззивната инстанция - Намаления състав на Св. Синод. Но съобщих, че не подписвам решенията на Съда на епархия, с която нямам общо - така, както и през цялото време от 26 юни не съм приемал и не приемам легитимността на това абсурдно уж съдопроизводство, което противоречи на Правораздаването и на Устава, но и на Свещените Канони, защото още на 26 юни т.г. на самия Софийски митрополит Даниил, който е и Български патриарх, заявих, въпреки заплахите, че цялото това нещо по никакъв начин не се отнася до мен и няма да го обсъждам, тъй като и обектът, и субектът са ирелевантни на действителните субект и обект, както и че това е престъпна подмяна и измама, защото, освен злоупотреба с власт, това е самочинно узурпиране на църковно-съдебни юрисдикции. Това е отчетливата форма на негативната конотация от Античността на латинската сентенция: *Quit pro quo*. А и тъй като той (Софийският митрополит) се явява засегната страна, която издава разпореждания за съд и съставя съд, а и обвинител, на когото е одобрил проекта за обвинение, та дори и одобрява съдебното решение на подчинения му съд, това може да предизвика който и да било митрополит да съди клирик на и от друга епархия, та дори и самия митрополит.

Тъй като определеният срок за т.нар. „обжалване“ пред по-горна въззивна инстанция, която не може да заседава по мой казус, който е от компетентността на Св. Синод в пълен състав и на подведомствеността, по прецедентно право, а и каноническо такова, на Архиерейския събор на Поместната църква, бе с предварително съобщен ми краен срок - 17.09.2026 г., то и на 16.09.2026 г. позвъних и осъществих връзка на 17.09.2026 г. с Негово Преосвещенство Мелнишкият епископ Герасим - Главен секретар на Св. Синод, който не е сътрудник на Софийска св. митрополия, и му заявих, че т.нар. „обжалване“ няма да извърша, тъй като това би било признаване на процесуално и процедурно престъпление срещу Правото - Църковното и Гражданското.

II. БИБЛЕЙСКА АРГУМЕНТАЦИЯ

В основата на всяко църковно правораздаване стои не просто нормативното предписание, а богооткровеното разбиране за правдата като неотделима от истината, изслушването, безпристрастността, отговорността и милостта. Свещеното Писание представлява фундамент на църковен процесуален кодекс в съвременния юридически смисъл и следва да бъде превръщан в такъв и съобразно чл. 2 УБПЦ-БП. То установява нравствените и богословските начала, без които никакво църковно съдопроизводство не може да претендира, че служи на Христовата Църква. Затова разглеждането на настоящия случай не може да бъде откъснато от онези библейски принципи, върху които впоследствие Свещеното Предание, съборното законодателство и каноническата традиция изграждат своята правна уредба.

Още във Второзаконието съдебното произнасяне е неразривно свързано с предварителното изслушване на страните: „изслушвайте братята си и съдете справедливо“, като непосредствено след това се постановява в съда да не се прави разлика между лицата, а да бъде изслушван „и малък, и голям“ (Втор. 1:16–17). Тук са съединени три начала, които имат непреходно значение и за църковното правораздаване: изслушване, безпристрастност и справедливо отсъждане. Към тях се прибавя и още едно съществено изискване: трудното дело да бъде отнасяно пред онзи, който има надлежната власт да го разреши. Следователно самото Свещено Писание познава идеята, че сложността и особеността на даден случай могат да налагат неговото отнасяне пред по-висша и компетентна власт, вместо разрешаването му от орган, който не може или няма власт да го реши.

Същият старозаветен закон изисква виновността да не се установява по силата на едно неподкрепено твърдение: „един свидетел не стига против някого за каквато и да било вина“ (Втор. 19:15). Библейският принцип на множественото и проверимо свидетелство не означава механично преброяване на свидетели, а защита срещу произволното превръщане на обвинението в доказателство. Обвинение и доказване не са едно и също. Твърдението на обвинителя не придобива истинност единствено поради неговото служебно положение, духовен сан или институционална близост до решаващия орган. Точно обратно, за защита срещу обвинението на властта действа презумпцията до доказване на противното – *per argumentum a contrario*!

Книгата Изход забранява разпространяването на неистинна мътва, присъединяването към неправедно свидетелство, следването на множеството в зло и изкривяването на правосъдието (Изх. 23:1-8). Особено знаменателно е, че библейската безпристрастност е толкова строга, че не позволява съдът да бъде изкривен нито в полза на силния, нито дори поради сантиментално предпочитание към слабия. Правдата не е благоприятен изход за едната страна, а вяност към истината. Именно затова настоящата ми Молба не търси привилегия поради личното ми положение, нито освобождаване от отговорност, ако бъде доказано действително каноническо провинение при статут на презвитер, избран и литургично наречен за епископ. Тя настоява единствено никое обвинение да не бъде приемано за доказано предварително и никоя санкция да не бъде налагана от орган, чиято власт спрямо обвиняемия не е установена.

Книгата Притчи дава удивително точен израз на необходимостта от изслушване и проверка от компетентния съд: „Който дава отговор, преди да е изслушал, глупав е, и срам за него“ (Притч. 18:14), а непосредствено след това предупреждава, че първият изложил своята страна по спор може да изглежда прав, докато не бъде изпитан чрез насрещното изложение и проверката на фактите (Притч. 18:18). Следователно предварително възприетата версия на едната страна не е съдебно установена истина. Тя е предмет на изследване. Това разграничение е особено необходимо там, където предварителното административно определяне на едно лице като „клирик на Софийска епархия“ впоследствие се използва като основание именно Софийският епархийски църковен съд да упражни върху него противоположно юрисдикция. Не може самото спорно твърдение да се превърне в доказателство за собствената си истинност.

Особена сила за настоящия случай има православно приетият разказ за Сусана в тринадесета глава на книгата на пророк Даниил. Двамата обвинители са не случайни лица, а старейшини и съдии. Народът им повярвал именно поради положението им и Сусана била осъдена. Но Даниил възразява срещу самия начин на произнасянето: „без да изследвате и без да узнаете истината, осъдихте“ (Дан. 13:48). Следва повторно разглеждане на делото, разделяне на свидетелите и самостоятелното им разпитване, при което вътрешното противоречие между показанията разкрива тяхната неистинност (Дан. 13:49–59). Писанието по този начин свидетелства, че нито духовната или обществената власт, нито съдебното качество на обвиняващия могат да заместят проверката на неговото твърдение. Авторитетът на свидетеля не освобождава съда от задължението да установи истината.

Новият Завет утвърждава този принцип с още по-голяма яснота. Когато началниците вече са се насочили към осъждане на Господа Иисуса Христа, Никодим задава въпроса, който по своята нравствена същност стои в основата на всяко справедливо правораздаване: „осъжда ли нашият Закон човека, ако първо го не чуят и узнаят, какво върши?“ (Иоан 7:51). Двете действия са неразделни: да бъде чул човекът и да бъде установено какво действително е извършил. Следователно формалното наличие на обвинение не е достатъчно. Необходимо е обвиняемият да знае конкретно какво му се вменява, въз основа на какви факти и доказателства, и да му бъде предоставена действителна възможност да отговори пред този орган на църковно правораздаване, на когото той е подведомствен.

Сам Господ Иисус Христос установява и принципа за постепенното и свидетелски обезпечено изправяне на съгрешилия: първо лично увещание, след това присъствие на един или двама свидетели и едва впоследствие отнасяне на въпроса до Църквата (Мат. 18:15–17). Този текст не бива механично да бъде превръщан в универсална процесуална форма за всяко църковно нарушение, но ясно свидетелства за духа на Христовото правораздаване: неговата първа цел не е унищожението или унижението на човека, а неговото придобиване, поправяне и възстановяване в общението. Църковното наказание има смисъл само доколкото остава част от пастирското служение на Църквата.

Особено непосредствено приложим към църковното обвинение е апостолският текст: „Обвинение против презвитер не приемай, освен при двама или трима свидетели“ (1 Тим. 5:19). Апостол Павел не създава привилегия за духовника и още в следващия стих разпорежда съгрешаващите действително да бъдат изобличавани. Именно затова решаващ е стих 21, в който Тимотей е заклет пред Бога, Господа Иисуса Христа и избраните Ангели да пази тези правила „без предубеждение“ и да не върши нищо „по пристрастие“. Тук са съединени защитата срещу произволно обвинение и задължението за санкциониране на действително доказан грех. Нито санът освобождава от отговорност, нито властта освобождава съдията от безпристрастност.

Особено съществено е, че апостолското изискване е насочено не само към крайния резултат, но и към състоянието на решаващия: той не трябва да има предварително формирано решение и не трябва да действа по пристрастие. Следователно предварителната увереност във виновността, личната заинтересованост, участието в образуването на обвинението или предварителното одобряване на неговата конструкция не са нравствено неутрални обстоятелства. Когато са налице подобни данни, те следва да бъдат изследвани, защото иначе съществува опасност съдът формално да потвърди решение, което фактически е било формирано още преди самото разглеждане, а това го прави недействително.

Показателен е и начинът, по който в Деяния на светите апостоли е изложена римската съдебна практика спрямо апостол Павел. Фест заявява, че римляните нямат обичай да предават човек на смърт, преди обвиняемият да бъде поставен лице срещу лице с обвинителите и да получи възможност да се защити срещу обвинението (Деян. 25:16); по-късно той сам признава за неразумно да бъде изпратен затворник, без да бъдат означени обвиненията срещу него (Деян. 25:27). Това не е църковноканонична норма и не следва да бъде представяно като такава. Значението му е друго: самото апостолско повествование представя като разумен и справедлив принцип невъзможността човек да бъде наказан, без да знае конкретното обвинение и без да има реална възможност да му отговори.

Свещеното Писание категорично осъжда и пристрастното правораздаване. Апостол Яков пита дали онези, които проявяват лицеприятие, не стават „съдии с лоши помисли“ (Яков. 2:4). Макар непосредственият контекст да се отнася до различното отношение към богатия и бедния, принципът е по-широк: достойнството, общественото положение, близостта, зависимостта или властовата йерархия не могат да определят истинността на едно твърдение. В Христовата Църква съдът не може да има една мярка към началствания и друга към подчинения.

Самият апостол Павел дава пример, че йерархическото и апостолско достойнство не създава недосегаемост срещу основателно възражение. В Антиохия той се противопоставя на апостол Петър „в лице“, когато счита, че поведението му не съответства на истината на благовестието (Гал. 2:11–14). Този случай не легитимира хулата, личната обида или произволното непослушание. Той обаче свидетелства, че поставянето на въпрос относно действие на висш църковен предстоятел не е само по себе си равнозначно на престъпление срещу Църквата. Съдържанието, контекстът, истинността на фактите, начинът на изразяване и действителната цел на казаното трябва да бъдат разграничавани и изследвани поотделно.

Към същата еклезиологична перспектива принадлежи апостолското учение за упражняването на духовната власт. Свети апостол Петър заповядва на презвитерите да пасат Божието стадо не чрез господаруване над поверените им, а като бъдат образец за него (1 Петр. 5:2–3). Апостол Павел от своя страна определя дадената му от Господа власт като власт „за назидание, а не за разорение“ (2 Кор. 13:10). Следователно църковната власт е реална, свещена и

изисква послушание в законните си проявления, но нейното предназначение остава съзидателно. Тя не е самоцелна власт над човека, а служение за неговото спасение и за изграждането на Тялото Христово.

Тъкмо затова църковното наказание не може да бъде схващано като възмездие за причинено неудобство, несъгласие или критика. Във Второто послание до Коринтяни апостол Павел, след като признава достатъчността на вече наложено наказание, настоява след него да последват прошка, утеха и утвърждаване на любовта, за да не бъде човекът погълнат от прекомерна скръб (2 Кор. 2:6-8). Това е фундаментално свидетелство за терапевтичната природа на църковната дисциплина. Наказанието, откъснато от покаянието, поправлението, помирението и възстановяването на църковното общение, лесно се превръща от пастирско средство в чисто репресивно действие, чуждо на собственото му духовно предназначение, особено при личностни специфики, които имат въздействие върху цялата Поместна църква.

Не по-малко важно е библейското разбиране за отговорността на носещия власт. Премъдрост Соломонова предупреждава царе и властници, че дадената им власт произхожда от Бога и затова техните дела и намерения ще бъдат изпитани с особена строгост (Прем. 6:1-8). Колкото по-високо е служението, толкова по-голяма е отговорността. Следователно позоваването на архиерейската, патриаршеската или синодалната власт не освобождава носителя ѝ от необходимостта неговото действие да бъде канонично, мотивирано и справедливо. Напротив, именно величието на служението увеличава дълга към Истината.

Библейският разказ за избора на седемте в Деянията също показва, че Църквата различава отделни последователни действия: избиране, представяне, молитва и възлагане на ръце (Деян. 6:3-6). Този текст не урежда непосредствено по-късната каноническа процедура за епископски избор и хиротония, но ясно показва, че различните църковни актове не могат да бъдат сливани в едно неопределено действие. Оттук и спрямо моя случай трябва точно да бъдат разграничени извършените избор, синодално утвърждаване, литургично синодално наречение в архиерейство, съобразно волята и съществуването на Светия Дух, определяне на хиротония, последвалото ѝ неизвършване и всички евентуални по-късни синодални решения. Нито един от тези актове не може да бъде заличен чрез мълчание или заменен с административно предположение и спекулиране с всевъзможни тълкувания.

Поради това и изясняването на моя канонически статус/защо не статус/ не може да започне от предварително възприетото заключение, че представлявам обикновен епархийски презвитер, а след това чрез същото заключение да бъде доказвана компетентността на епархийски съд. Най-напред трябва да бъде установено какво действително е постановила и извършила самата Църква спрямо мен, какви правни, канонически, еклезиологически и литургически последици произтичат от тези нейни актове и едва след това кой орган е компетентен да разглежда евентуално обвинение. Такава е библейската и житейската последователност, определена от формалната логика като цикличност!

Върху всички тези свидетелства стои общото апостолско правило на църковния живот: „всичко да става с приличие и ред“ (1 Кор. 14:40). Църковният ред не е противоположност на милостта и не е формализъм. Именно редът предпазва властта от произвол, обвиняемия от безправие, обвинителя от безотговорност, а цялата църковна общност от съмнението, че решението е било определено предварително. Там, където съществува спор относно самата юрисдикция, този спор трябва да бъде разрешен преди окончателното налагане на санкция, защото не може да има правомерно решение без правомерно установена власт на решаващия орган, определяна сред миряните като юрисдикция.

Ето защо от Свещеното Писание не извеждам искане за лична неприкосновеност, а точно обратното: готовност всяко мое действие да бъде изпитано чрез еднаквата за всички мяра на истината и правдата, без уникално специално добро или лошо персонализирано отношение към мен. Но същата мяра следва да бъде приложена и към обвинителя, и към съда, и към органа, който е разпоредил производството, и към онзи, който трябва да утвърди неговия резултат. Християнската справедливост не допуска предварително виновен обвиняем, както не допуска и предварително непогрешима институционална власт, особено в Православния изток и българската синодална форма на църковно управление.

Затова моля Св. Синод, преди да пристъпи към каквото и да било утвърждаване на постановеното срещу мен решение, да изпълни собствената нравствена и архипастирска отговорност пред Бога и Църквата, съобразно Устава: да изслуша, да изследва, да установи истината, да определи действителния ми канонически статут, да разреши въпроса за компетентността и подсъдността, да провери решенията, мотивите, доказателствата и едва тогава да се произнесе. Само подобно произнасяне би могло да бъде не просто административно приключване на един случай, а действително църковно правосъдие, съответстващо на словото Божие, според което „плодът на правдата се сее в мир от миротворците“ (Иак. 3:18).

Нека разсъдим в сърцата си по словата на Свещеното Писание: „А те му рекоха: „Отстъпи там!“ И казаха: „Ти дойде да живееш като пришълец; нима и съд ще съдиш? Сега ще постъпим с тебе по-зле, отколкото с тях.“ И притискаха силно човека Лот и се приближиха да разбият вратата.“ (Бит. 19:9); „Бог Авраамов и Бог Нахоров ще съди между нас.“ (Бит. 31:53); „Не вършете неправда в съд; не проявявай пристрастие към бедния, нито почитай лицето на властния; с правда съди ближния си.“ (Лев. 19:15); „Не изкривявай съда на пришълеца, на сирачето и на вдовицата и не вземай в залог дрехата на вдовица.“ (Втор. 24:17); „Защото Господ ще съди Своя народ и ще се смили над Своите раби; понеже видя, че те са изнемощели, изоставени при нападението и отслабнали.“ (Втор. 32:36); „Но синовете му не ходеха по неговия път; отклониха се след печалбата, вземаха дарове и изкривяваха правосъдието.“ (1 Цар. 8:3); „И дай на Твоя раб сърце, което да слуша и да различава, за да съди Твоя народ с правда и да разбира между добро и зло; защото кой ще може да съди този Твой тежък народ?“ (3 Цар. 3:9); „Господи, Боже наш, няма ли да ги съдиш? Защото у нас няма сила да се противим на това голямо множество, което иде против нас, и не знаем какво да сторим с тях; но към Теб са очите ни.“ (2 Парал. 20:12); „А ти, Ездра, според Божията мъдрост, която е в ръката ти, постави книжници и съдии, за да съдят целия народ отвъд реката, всички, които знаят закона на твоя Бог; а на онези, които не го знаят, го разяснявайте.“ (1 Ездра. 7:25)

„Не е ли Господ Този, Който учи на разум и знание? А Сам Той ще съди убийствата.“ (Иов. 21:22); „Господ ще съди народите. Съди ме, Господи, според моята правда и според незлобието ми, което е в мене.“ (Пс. 7:9); „Постави, Господи, законодател над тях; нека народите да познаят, че са човечи.“ (Пс. 9:20); „Законът на неговия Бог е в сърцето му и стъпките му няма да се препънат. Грешникът наблюдава праведника и търси да го умъртви; но Господ няма да го остави в ръцете му и няма да го осъди, когато бъде съден от него.“ (Пс. 36:31–33); „Съди ме, Боже, и отсъди делото ми срещу народ нечестив; от човек несправеден и коварен избави ме.“ (Пс. 42:1); „Боже, с Твоето име ме спаси и със силата Си ме съди.“ (Пс. 53:3); „Ако наистина говорите правда, съдете праведно, синове човешки.“ (Пс. 57:2); „Докога ще съдите несправедно и ще бъдете лицеприватни към грешниците?“ (Пс. 81:2)?!

„Когато царят съди бедните в истина, престолът му ще бъде утвърден за свидетелство.“ (Притч. 29:14); „Праведен си, Господи, когато се оправдавам пред Теб; ала за Твоите съдби ще говоря с Теб: защо пътят на нечестивите преуспява? Благоденстват всички, които вършат вероломство. Ти ги насади и те се вкорениха; родиха и принесоха плод. Близко си до устата им, а далеч от вътрешността им.“ (Йер. 12:1–2); „Чуйте това, водачи на дома Иаковов и останали от дома Израилев, които се гнусите от съд и извращавате всичко право; които градите Сион с кръв и Иерусалим с неправди. Началниците му съдят за дарове, свещениците му дават отговор за заплащане и пророците му гадаят за сребро, а се опират на Господа и казват: „Нали Господ е сред нас? Зло няма да ни постигне.““ (Мих. 3:9–11)

„Тъй казва Господ Вседържител: съдете праведен съд и вършете милост и състрадание, всеки към брата си.“ (Зах. 7:9); „И на онзи, който иска да се съди с тебе и да ти вземе ризата, остави му и горната дреха.“ (Мат. 5:40); „Не съдете, за да не бъдете съдени; защото с каквото съд съдите, с такъв ще бъдете съдени, и с каквато мярка мерите, с такава ще ви бъде отмерено.“ (Мат. 7:1–2); „А защо и сами от себе си не съдите кое е справедливо?“ (Лук. 12:57)?!

„Защото Бог не изпрати Своя Син в света, за да съди света, а за да бъде светът спасен чрез Него. Който вярва в Него, не бива съден; а който не вярва, вече е осъден, защото не е повярвал в името на Единородния Син Божий.“ (Йоан. 3:17–18); „Не съдете по външност, а съдете с праведен съд.“ (Йоан. 7:24); „Нима нашият закон съди човека, ако първом не го изслуша и не узнае какво върши?“ (Йоан. 7:51); „Вие съдите по плът; Аз не съдя никого.“ (Йоан. 8:15); „И ако някой чуе Моите думи и не повярва, Аз не го съдя; защото не дойдох да съдя света, а да спася света.“ (Йоан. 12:47)

„А Петър и Иоан в отговор им рекоха: съдете дали е справедливо пред Бога да слушаме вас повече, отколкото Бога.“ (Деян. 4:19); „Тогава Павел му рече: Бог ще порази тебе, варосана стено! Ти седиш да ме съдиш според закона, а, нарушавайки закона, заповядваш да ме бият?“ (Деян. 23:3); „Тъй говорете и тъй постъпвайте, като такива, които ще бъдат съдени по закона на свободата.“ (Яков. 2:12); „Не злословете един другия, братя. Който злослови брата и съди брата си, злослови закона и съди закона; а ако съдиш закона, не си изпълнител на закона, а съдия. Един е Законодателят и Съдията, Който може да спаси и да погуби; а ти кой си, та съдиш другия?“ (Яков. 4:11–12)!

„Затова си без извинение, о човече, всеки, който съдиш; защото с това, с което съдиш другия, осъждаш самия себе си, понеже ти, който съдиш, вършиш същото. А знаем, че Божият съд е според истината върху ония, които вършат такива неща. И мислиш ли това, о човече, който съдиш вършещите такива неща, а сам вършиш същото, че ти ще избегнеш Божия съд? Или презираш богатството на Неговата благодат, търпение и дълготърпение, без да знаеш, че Божията

благост те води към покаяние? Но според своята коравина и непокаяно сърце трупаш за себе си гняв в деня на гнева и на откриването на праведния Божи съд, Който ще въздаде всекому според делата му: на ония, които с постоянство в добро дело търсят слава, чест и нетление — вечен живот; а на ония, които упорстват, не се покоряват на истината, а се покоряват на неправдата — ярост и гняв; скръб и теснота върху всяка човешка душа, която върши зло — първо на юдеина, после и на елина; а слава, чест и мир на всеки, който върши добро - първо на юдеина, после и на елина. Защото у Бога няма лицеприятие. Понеже които без закон са съгрешили, без закон и ще погинат; а които под закон са съгрешили, чрез закона ще бъдат съдени. Защото не слушателите на закона са праведни пред Бога, а изпълнителите на закона ще бъдат оправдани. Защото, когато езичниците, които нямат закон, по природа вършат това, което е на закона, те, без да имат закон, сами на себе си са закон; те показват, че делото на закона е написано в сърцата им, като свидетелства и съвестта им, а помислите им помежду си ги обвиняват или и оправдават, в деня, когато Бог ще съди тайните на човеците чрез Исуса Христа според моето благовестие.“ (Рим. 2:1–16); „Ти кой си, та съдиш чужд слуга? Пред своя Господар той стои или пада; но ще бъде изправен, защото Бог е силен да го изправи.“ (Рим. 14:4); „И тъй, нека вече да не се съдим един друго; а по-добре това съдете: да не поставя никой препъни-камък или съблазън пред брата си.“ (Рим. 14:13); „За мене е твърде малко нещо да бъда съден от вас или от човешки съд; но и сам себе си не съдя. Защото нищо не съзнавам против себе си, ала с това не съм оправдан; Господ е, Който ме съди.“ (1 Кор. 4:3–4); „Защото каква работа имам да съдя и външните? Не съдите ли вие вътрешните?“ (1 Кор. 5:12)?!

„И тъй, ако имате съдилища за житейски дела, поставяйте за съдии ония, които са най-малко почитани в Църквата.“ (1 Кор. 6:4); „Съвест казвам, не своята, а на другия; защото защо свободата ми да бъде съдена от чужда съвест?“ (1 Кор. 10:29); „Вие гледате на онова, което е пред очите. Ако някой е уверен в себе си, че е Христов, нека пак сам от себе си да размисли това: че както той е Христов, така и ние сме Христови.“ (2 Кор. 10:7); „Господари, отдавайте на слугите си правото и равенството, като знаете, че и вие имате Господар на небесата.“ (Кол. 4:1)!

III. КОРПУС ОТ СВЕЩЕНИТЕ КАНОНИ НА СВЕТИТЕ ВСЕЛЕНСКИ И ПОМЕСТНИ СЪБОРИ

След библейските основания на църковната правда и справедливото произнасяне настоящият случай следва да бъде поставен пред собствената нормативна памет на Православната църква, възплътена в Свещените канони. Тяхното значение тук не е историко-декоративно, нито представлява опит древни норми механично да бъдат пренасяни върху съвременна административна структура. Напротив, именно от каноническия корпус произлизат основополагащите принципи, чрез които следва да бъде тълкувано и прилагано всяко по-късно поместно църковно законодателство: определеност на църковната юрисдикция, ненавлизане в чужда епархия, каноническа принадлежност на клирика - епископ, презвитер или дякон, съборно разглеждане на тежките обвинения, надлежно призоваване в съответната компетентна църковно-съдебна инстанция и защита, проверка на обвинението и обвинителя, йерархично определена възможност за повторно разглеждане и недопускане лична власт или административно удобство да заместват установения църковен порядък.

Първият фундаментален принцип, непосредствено относим към настоящия случай, е принципът на **канонически определените граници на епископската власт**. Той намира класически израз в 34-то Апостолско правило: всеки епископ извършва онова, което принадлежи на собствената му област и на подчинените ѝ места, а въпросите от общо значение се решават съборно с първия между епископите; същевременно и първият не действа самовластно без останалите. Тук са съединени два принципа, които не могат да бъдат разкъсани: териториална компетентност и съборност. Църковната власт не е безгранична нито надолу, нито нагоре: епископът има действителна власт в поверената му църковна област, но не придобива поради самия си сан универсална власт над клирици и църковни дела извън нея, особено такива от висок църковен и обществен регистър.

Същата идея получава още по-категорична форма в 35-то Апостолско правило, което забранява на епископ да извършва хиротонии (всякакви ръкоположения) „вън от своите предели“ в градове и области, които не са му подчинени, без съгласието на законно управляващите ги. Непосредственият предмет на правилото са ръкоположенията, поради което не би било коректно то механично да бъде обявено за специално правило относно съдебната подсъдност. Нормативният принцип обаче е недвусмислен: епископската власт е канонически

ограничена и нейното упражняване върху чужда църковна област изисква надлежно основание чрез съгласуване. Именно това разбиране възприемат и по-късните съборни канони.

Първият Вселенски събор в Никея не само признава древните юрисдикционни предели на отделните църковни области в своето 6-то правило, но чрез 15-то и особено 16-то правило защитава и каноническата принадлежност на духовенството. Презвитер или дякон не може самоволно да напусне своята църква и просто да бъде приет от друга; светият Събор изисква възстановяването му към църквата, към която принадлежи, а относно приемането и ръкополагането на чужд клирик без съгласието на неговия собствен епископ установява изрична каноническа санкция. Древните тълкуватели свързват това правило и с необходимостта от Отпусни, тоест димисориални писма при каноническото преминаване на духовник от една поместна църковна юрисдикция в друга.

Този канонически материал е особено значим за настоящия възникнал излишен спор. От него не следва автоматично, че всяко съвременно преместване на духовник непременно трябва да възпроизвежда дословно административните форми на IV век. Следва обаче нещо по-фундаментално: **църковната принадлежност към определена епархия е юридико-каноническо отношение, което трябва да възникне чрез разпознаваем и компетентно извършен църковен акт; тя не възниква единствено от физическото пребиваване на духовника върху територията на дадена епархия, нито от извършването на предполагаемо „деяние“ върху тази територия.** Затова, ако се твърди, че от определена дата съм станал клирик на Софийска епархия, самото твърдение не може да бъде собственото си доказателство. Следва да бъде посочен и представен каноническият акт, от който това качество е възникнало.

Вторият Вселенски събор в Константинопол формулира принципа още по-всеобхватно. Неговото 2-ро правило забранява епископите да простират властта си върху църкви „вън от пределите“ на собствената им област и им забранява без призоваване да преминават в чужда област не само за ръкоположение, но и за „друго дело на църковното управление“. Самото правило добавя, че църковните дела на всяка област следва да бъдат уреждани от нейния собствен събор, в случая Св. Синод. Гръцката и славянската каноническа традиция, включително Зонара, Валсамон, Аристин и по-късно Никодим Милаш, вижда тук общ принцип за пределите на всяка епископска власт, а не само техническо правило относно хиротонииите.

Следователно твърдението, че определени мои изказвания или други предполагаеми „деяния“ са били извършени в град София и че само поради това Софийският епархийски църковен съд придобива юрисдикция над мен, не намира очевидно основание в този древен канонически принцип. Каноните свързват църковната власт с църковната област и каноническата принадлежност, а не установяват общ принцип *forum delicti commissi*, според който всяко място на твърдяно нарушение автоматично превръща местния епископ в съдия на всеки православен духовник, намиращ се там. Именно поради това съвременният Устав на Българската православна църква - Българска Патриаршия следва да бъде четен в съгласие с този канонически фундамент, а не независимо от него, както и съобразно Закона за вероизповеданията в Р. България.

Още по-силна защита срещу разпространето на чужда епископска власт съдържа 8-то правило на Третия Вселенски събор в Ефес. Поводът е спорът за Кипър, но Съборът съзнателно формулира решението универсално: „същото да се спазва и в другите диоцези и навсякъде по епархиите“, така че никой боголюбив епископ да не присвоява друга област, която отначало не е била под неговата ръка или под тази на неговите предшественици. Ако някой насилствено я е присвоил, Съборът повелява да я върне, за да не бъдат нарушавани каноните на отците и под вида на свещенодействие да не прониква „гордостта на светската власт“. Гръцкият оригинал е извънредно силен: *μηδένα... ἐπαρχίαν ἐτέραν... καταλαμβάνειν* - никой да не завладява чужда епархия, чужда юрисдикция или чужда компетентност.

Прилагането на този канон към настоящия случай е принципно: православно каноническо право разглежда юрисдикционните граници като защита срещу присвояването на власт, която не принадлежи на упражняващия я. Затова въпросът дали съм бил канонически въведен в Софийска епархия не е второстепенен административен елемент, който съдът може предварително да предположи. Той е параметър на самото основание, върху което този съд претендира власт спрямо мен.

Същото положение следва от 13-то правило на Антиохийския поместен събор. То забранява на епископ да преминава от една област в друга и да урежда „църковни дела, които не го засягат“, без надлежното призоваване на митрополита и съответните епископи. Особено важно е, че правило 13 не се ограничава до морално порицание: действията, извършени в нарушение на тази каноническа граница, са определени като лишени от сила, а самото самоволно навлизане в чужда юрисдикция е подложено на тежка каноническа санкция, особено ако

принадлежи на по-висша компетентност, каквато в Българската Патриаршия притежава единствено Св. Синод. Отново непосредственият исторически контекст не е идентичен със съвременен епархийски съдебен процес, но принципът е безспорен, ясен и категоричен: **компетентността предопределя действието; действието не създава със задна дата собствената компетентност на извършилия го.**

Антиохийското 9-то правило допълва същата система, като постановява всеки епископ да управлява собствената си област, а въпросите, надхвърлящи нейния предел, да бъдат решавани със съответната митрополитска и съборна власт. Така каноническият порядък не е просто вертикален модел на подчинение, а система на разпределена компетентност: нито отделният епископ може да присвои съборните правомощия, нито първият между епископите може да заличи правата на всеки законно управляващ собствената си църковна област.

Към въпроса за принадлежността на духовника се отнася и 20-то правило на Халкидонския събор, забраняващо епископ да приема клирик, принадлежащ на друг епископ, докато каноническата му връзка със собствената му църква не бъде уредена. Отново тук не извеждам механична формула за всеки съвременен начин на преместване, а констатирам последователния канонически принцип: духовникът не се превръща неформално в клирик на друга епархия поради пребиваване, лични контакти или административно предположение; принадлежността му има каноническа определеност.

Втората голяма група канони се отнася до **църковното съдопроизводство, обвинението и съборното разглеждане на тежките случаи.** Още 5-то правило на Първия Вселенски събор в Никея е забележително със своето изискване решенията за отлъчване да бъдат съборно проверявани, като се установи дали наказаният действително е отлъчен по справедлива причина, или решението е било породено от лична дребнавост, спорливост или неблагоприятност на епископа. Затова Съборът постановява периодични събрания на епископите в областта, на които такива случаи да бъдат „надлежно изследвани“. Следователно още Никея не приема властовия акт на отделния епископ като неподлежаща на проверка истина; самото упражняване на власт може да бъде предмет на съборна оценка за неговата справедливост и мотиви.

Това е канонически съществено при всяко твърдение за лична заинтересованост, предварително формирано отношение или смесване на ролите на засегнат, разпоредител, обвиняващ, одобряващ и утвърждаващ орган. Не следва предварително да се обявява виновност на който и да било архиерей; но също така не е канонически допустимо такова възражение да бъде обезсилено само поради високия сан на лицето, срещу което е направено. Никея изрично допуска изследване дали самият акт на църковна власт не е засегнат от лична конфликтност.

Шестото правило, свързано с Втория Вселенски събор и древната константинополска каноническа традиция, още по-подробно урежда обвиненията срещу епископи. То различава частноправното оплакване от собствено църковното обвинение; при второто изисква проверка на обвинителя и надлежно доказване на обвиненията пред компетентните епископи на областта. Ако те не могат да разрешат случая, той следва да бъде отнесен до по-голям събор. Така самият канонически корпус познава не само компетентност, но и **степенуване на компетентността според естеството и сложността на делото.**

21-то правило на Халкидонския събор постановява обвинения срещу епископи или клирици да не бъдат приемани лекомислено и без проверка, а преди това да се изследва положението и достоверността на обвинителя. Правилото не означава, че само нравствено безупречен човек може да съобщи истински факт; неговото процесуално предназначение е да препятства превръщането на недоказано или заинтересовано твърдение в достатъчно основание за наказание.

Древният канонически корпус познава и ясно формулирана процедура при тежко обвинение срещу епископ. 74-то Апостолско правило постановява обвиненият епископ да бъде призован от епископи, да му бъде дадена възможност да се яви и да отговори, като дори при неявяване канонът установява последователност на повторни призовавания, преди съборът да пристъпи към окончателно произнасяне. 75-то Апостолско правило свързва доказването срещу епископ и с необходимостта от повече от едно свидетелство. Тези правила не могат сами по себе си да бъдат приложени към мен като доказателство, че вече притежавам епископската степен; те придобиват непосредствено значение, ако компетентната синодална власт квалифицира статута ми като попадащ в архиерейския режим. Но дори преди такова разрешаване те показват каква процесуална тежест древната Църква отдава на производство, което може да завърши с отнемане на висш църковен сан.

Антиохийските правила 14 и 15 също свидетелстват, че делата срещу епископ не принадлежат на произволно избран малък съдебен състав. Ако между епископите на областта възникне разногласие относно виновността, 14-то правило изисква митрополитът да привлече

епископи от съседна област, за да бъде спорът разрешен чрез по-широко съборно разглеждане. Едва единодушното решение на всички епископи на областта получава устойчивостта, предвидена в следващото правило.

Същият дух откриваме в събора в Константинопол при Нектарий и Теофил, чийто канонически акт е приет в православния корпус чрез Трулския събор. Поводът е низвержението на епископ Вагадий от едва двама епископи. Съборното заключение е, че занапред подсъдим епископ не следва да бъде низвергван от двама или трима епископи, а чрез решението на по-голям събор и на епископите на областта. Древните тълкуватели свързват това с общото изискване тежкото лишаване от сан да не се превръща в действие на тесен и зависим кръг.

Африканският канонически корпус, също приет чрез 2-рото правило на Трулския събор, съдържа интересен паралел относно презвитерите. В 12-то Картагенско правило се предвижда при съответното съборно разглеждане на дело срещу презвитер участие на шестима епископи заедно с неговия собствен епископ; за епископ са предвидени дванадесет епископи, а за дякон – трима. Историческите коментатори спорят относно точния процесуален стадий, към който първоначално се отнася това правило, включително дали става дума преимуществено за повторно разглеждане. Поради това не твърдя, че числото от шестима епископи механично определя днес състава на всеки епархийски съд на Българската православна църква. Значението на правилото за настоящия случай е друго и твърде съществено: **древната каноническа традиция не разглежда лишаването на презвитер от неговия сан като незначително вътрешно административно действие; тя познава засилена епископска колегиалност, именно при тежките духовнически дела.**

Ето защо обстоятелството, че спрямо мен най-тежката санкция, засягаща духовния ми сан, е постановена от състав, включващ един епископ и двама свещеници, не следва да бъде атакувано с недоказаното общо твърдение, че подобен състав винаги и по право е нищожен. Посилният канонически въпрос е дали така конституираният орган е бил **надлежният съд именно спрямо моя конкретен канонически статус**, дали е бил компетентен по отношение на моята ситуация, възникнала от архиерейското наречение за епископ или действителна епархийска принадлежност и дали при спор за самия ми статус не е било необходимо предварително произнасяне на по-висшата съборна власт.

Тази постановка се потвърждава от 9-то правило на Халкидонския събор. Когато клирик има спор с клирик, той трябва най-напред да се обърне към собствения си епископ; когато клирик има спор със своя или с друг епископ, въпросът преминава към събора на областта; когато спорът е с митрополита, канонът предвижда още по-висока църковна инстанция. Историческите конкретни инстанции не могат механично да бъдат пренесени в устройството на една съвременна автокефална Поместна църква, но нормативната архитектура е пределно ясна: **съдът следва църковната йерархия и каноническото отношение между страните; същото лице не може произволно да определя както собствената си власт над обвиняемия, така и окончателното разрешаване на спор относно самата тази власт.**

Каноническата традиция не възприема и самото искане за по-висше разглеждане като отрицание на църковната власт. Напротив, Антиохийското 12-то правило дори говори за отнасянето на спорния случай пред „по-голям събор на епископи“, а Картагенските правила предвиждат възможността осъденият клирик да поиска разглеждане от съседни епископи и впоследствие от съответната по-висока съборна власт. Следователно повторното или висшестоящото разглеждане не е извънканонична привилегия, а част от историческия механизъм за поправяне на възможно неправилно решение.

Особено показателно е и едно друго Картагенско постановление: когато от едни църковни съдии бъде поискано разглеждане от други с по-висша компетентност, самото използване на тази възможност не следва да се счита за уронване честта на първите съдии; отделен въпрос е дали впоследствие бъде установено, че те са действали поради омраза, пристрастност или друга порочна мотивация. Следователно каноническата традиция различава почитта към съдебната власт от непогрешимостта на всяко нейно решение.

Всички тези правила очертават последователна православна каноническа система. Първо трябва да бъде определено статутът на духовника, ако не е епископ – към коя църковна област и към кой архиерей принадлежи духовникът. След това трябва да бъде установено кой орган е компетентен да разглежда обвинението. Обвинението трябва да бъде индивидуализирано и проверено; обвинителят не се отъждествява с доказателството; обвиняемият трябва да бъде призован и да има възможност да отговори; при тежки и спорни случаи се активира съборният принцип; при съмнение или оспорване на решение каноническата традиция познава неговото разглеждане от по-широка или по-висока църковна власт.

Именно тук се намира каноническият възел на моя случай. На 28 ноември 2014 г. спрямо мен са извършени избор, синодално утвърждаване и литургично архиерейско наречение за

Стобийски епископ, като определената впоследствие хиротония не е извършена, поради отлагането ѝ. Свещените канони, разгледани по-горе, не съдържат специална норма, която непосредствено да разрешава всички правни последици на това продължило 12 години наред необичайно и безпрецедентно положение. Но именно отсъствието на пряка норма прави недопустимо този въпрос да бъде предварително разрешен чрез мълчаливото предположение на един епархийски съд, че всички извършени спрямо мен синодални и литургични актове могат да бъдат оставени без правно значение и аз без допълнително произнасяне да бъда третиран като обикновен епархийски презвитер в епархия, към която никога надлежно не съм зачислян.

От друга страна, самото архиерейско наречение не трябва да бъде използвано от мен като фикция, че епископската хиротония вече е извършена, макар неизвършването ѝ да е простъпка на мълчалива хула срещу Св. Дух. Не моля Светият Синод да обяви неизвършеното за извършено. Моля го да установи какви действителни канонически последици пораждат онези актове, които безспорно са извършени от самия Св. Синод и в литургичния порядък на Българската православна църква, и как тези последици се отразяват върху моите статус, евентуална епархийска принадлежност, местослужение, подведомственост и подсъдност.

Поради това Свещените Канони не позволяват да бъде възприета като достатъчна формулата: предполагаемото деяние е извършено в София, следователно Софийският митрополит и неговият епархийски съд притежават юрисдикция над извършителя. Каноническата традиция задава други предварителни въпроси: **чий клирик е лицето; чрез кой акт е придобило това качество; под чий омофор и в коя църковна област има местослужение; кой е неговият собствен епископ; и кой съборен или съдебен орган е компетентен според неговия действителен канонически статус, колкото и специфичен да е той сам по себе си?!**

Тези въпроси стават още по-неотложни, когато самото наличие на твърдяно преминаване към Софийска епархия е оспорено, когато се твърди съществуването на синодален акт, който не ми е бил предоставен в надлежен препис, когато липсата на местослужение след 20 май 2016 г. е част от самия спор и когато най-тежката санкция спрямо духовния сан вече е постановена, преди Върховната църковна власт да е дала изрично и мотивирано разрешение на този преюдициален въпрос.

Ето защо моля Св. Синод да разгледа каноническата валидност на цялото проведено производство не само през формалната призма на действащия Устав и Правилника за църковното съдопроизводство, но и в светлината на задължителните начала на Свещените Канони: неприкосновеност на установените църковни юрисдикционни граници; невъзможност за самоволно присвояване на власт върху чужд клирик или чужда област; необходимост от установена каноническа принадлежност на духовника; надлежна компетентност на съда; проверка на обвинението и обвинителя; действителна възможност за защита; съборност при разрешаване на тежки и спорни случаи; както и възможност за по-висше църковно разглеждане, когато е поставено под съмнение самото основание на първоначалната юрисдикция.

На това основание моля Св. Синод, **преди да пристъпи към каквото и да било утвърждаване или неутвърждаване на противоправно постановено низвержение**, да разреши предварително и мотивирано въпроса за моя действителен канонически статут и принадлежност; да изрази произнасяне по Каноническото становище на петимата български митрополити, отнасящо се до моето епископско наречение, да установи съществува ли валиден канонически акт - Отпусно писмо от Доростолска митрополия, чрез който през Св. Синод съм станал клирик на Софийска епархия; да установи кое е било моето действително местослужение към момента на твърдените "деяния"; да прецени изобщо би ли притежавал Софийският епархийски църковен съд надлежна подведомственост и подсъдност спрямо мен; и едва след разрешаването на тези предварителни въпроси да прецени дали постановеният от него акт изобщо може да породи предвидените в Устава канонически последици.

Защото според цялостния дух и буквата на Свещените Канони в Църквата **властта не създава собствената си компетентност чрез самото си упражняване; компетентността трябва да предхожда властовия акт и да произтича от установения канонически порядък, предвиден предварително в съответните конституиращи църковни документи**. Само тогава съдът е действително църковен съд, послушанието е каноническо послушание, а произнасянето може да претендира, че служи не на човешка воля, а на мира, порядъка и правдата в Тялото Христово, които се постигат с различни по набор от възможности средства.

IV. СВЕТООТЕЧЕСКИ КОРПУС

След свидетелството на Свещеното Писание и нормативния корпус на Свещените Канони настоящият въпрос следва да бъде разгледан и чрез живото свидетелство на светите Отци на Църквата. Тук не става дума за събиране на отвлечени нравствени сентенции за справедливостта, смиренното или послушанието, а за конкретния начин, по който древната Църква е разбирала и прилагала епископската власт, съборността, каноническата принадлежност, обвинението срещу клирик или архиерей, съдебната компетентност, безпристрастността, низвержението и възможността едно неправилно църковно решение впоследствие да бъде преразгледано и поправено.

Светоотеческото Предание показва, че послушанието към църковната власт никога не е било разбирано като освобождаване на самата власт от каноничен порядък, особено когато не съществува общуване, в което да се обсъжда или възлага послушание. Точно обратното: колкото по-високо е църковното служение, толкова по-голямо е изискването то да се упражнява в установените от Църквата евангелски и морални граници. Епископът не е частен носител на автономна принудителна власт, а предстоятел на определена поместна църква и член на епископския събор, дори и да е негов председател или председателстващ. Затова древното Предание едновременно защитава действителната му власт в собствената църква и я предпазва от превръщане в самовластие спрямо други епископи, чужди клирици или дела извън или над неговата компетентност.

Особено ясно това се вижда при **св. Киприан Картагенски**. Неговата еклезиология е изключително висока по отношение на епископското служение, но същевременно дълбоко съборна. Когато през III век възникват споровете относно падналите по време на гоненията, разколите и кръщението извън Църквата, св. Киприан не третира сложните въпроси като предмет на еднолично административно разпореждане. В Писмо 27 той изрично заявява, че не желае сам да стане единствен съдия по въпрос, който може да създаде прецедент относно църковните служители; случаят трябва да бъде разгледан поотделно, пълно и след общо обсъждане с неговите съслужители. Именно възможността решението да стане бъдещ църковен прецедент го кара да настоява за внимателно и съборно произнасяне.

Това свидетелство има особена тежест за всеки необичаен канонически случай. Ако един въпрос не представлява обикновено дисциплинарно нарушение в рамките на несъмнено установена епархийска принадлежност, а може да предопредели бъдещото разбиране за канонически статус, юрисдикция и правни последици на църковни актове, светоотеческият подход не е прибързаното му подвеждане под най-близката административна категория, а внимателното му съборно изследване. Такъв е и моят казус.

На Картагенския събор от 256/257 г., в спора относно кръщението на еретиците, св. Киприан произнася знаменитата формула: *„Neque enim quisquam nostrum episcopum se episcoporum constituit“* - никой от нас не поставя себе си като „епископ на епископите“. Следва пояснението, че никой не трябва чрез тираничен страх да принуждава своите съслужители към послушание. Този текст не бива да бъде изваждан от историческия му контекст и превръщан в твърдение, че епископ никога не може да бъде съден от събор; самият Киприан многократно участва именно в съборно разглеждане на църковни дела. Неговият принцип е различен и по-съществен: **съборността не е прикритие за еднолична принуда, а общо търсене на църковната истина между носители на реална епископска отговорност**. Съвременните изследвания върху Киприановия корпус също подчертават, че неговите писма са едни от най-богатите извори за действителното функциониране на епископските събори през III век.

Особено важен е и начинът, по който св. Киприан установява законността на един епископски избор. В кореспонденцията си относно Корнилий Римски той не се задоволява с твърдението, че лицето вече заема престола, а се позовава на свидетелства, на съгласие между епископи, на узнаване на действителните обстоятелства и на общото приемане на каноническия порядък. Епископската власт не се доказва чрез собственото си упражняване, а чрез църковния акт, който я е породил и е доказуем.

Това Киприаново разбиране следва да бъде пазено и при всеки спор относно принадлежността на духовник към определена епархия. Ако именно съществуването на такава принадлежност е спорно, тя не може да бъде доказана чрез последващото упражняване на власт върху лицето. Необходимо е да бъде установен породилият тази принадлежност църковен акт. В противен случай властта би започнала да създава собственото си основание чрез самото си упражняване, дори без съобразяване с произнасяния на по-висши църковни органи.

Най-мощното светоотеческо свидетелство за **обвинение, църковен съд, пристрастност, доказателства, повторно разглеждане и възстановяване** се съдържа в живота и съчиненията на **св. Атанасий Велики**. Неговата *Apologia contra Arianos* не е отвлечен трактат за правото, а огромно документално досие на продължила десетилетия борба, в което са съхранени обвинения, синодални писма, свидетелства, решения и опровержения. Известен е и

фактът, че неговият случай действително е разглеждан последователно от множество епископски събрания, в Рим и особено в Сердика.

Св. Атанасий настоява не просто, че е невинен, а че обвинението следва да бъде доказано пред орган, пред който присъстват и обвиняемият, и обвинителите. Особено значим е случаят с разследването в Мареотида. В запазеното синодално свидетелство се възразява срещу едностранно събиране на доказателства в отсъствие на обвиняемия презвитер Макарий и на самия Атанасий. Александрийските епископи заявяват, че едностранните производства по самото си естество пораждаат подозрение и че трябва да бъде дадена възможност всички твърдения да бъдат проверени така, че нито невинен да бъде осъден, нито виновен да бъде неправомерно оправдан.

Особено поучителен е прочутият случай с епископ Арсений, когото противниците на Атанасий обявяват за убит и представят предполагаемото убийство като тежко обвинение срещу него. Арсений впоследствие се оказва жив. Независимо от всички полемически пластовете около този епизод, значението му за каноническата правосъдна култура е очевидно: **дори най-тежкото и обществено внушително обвинение не придобива доказателствена сила чрез повторението си; фактът трябва да бъде установен.**

При **Сердикийския събор** спорът придобива още по-ясно процесуално измерение. Според документите, запазени от св. Атанасий, обвинителите са поканени да застанат лице в лице с обвиняемите, като Атанасий и другите обвинени архиереи са готови да отговорят. Отказът на обвиняващата страна да влезе в такова открито разглеждане е възприет като сериозен порок. Същността на този светоотечески прецедент не е, че всеки отказ за явяване автоматично доказва невинност или виновност, а че **каноническото правосъдие предполага възможност обвинението да бъде проверено в присъствието на страните и чрез доказателства, а не чрез предварително институционално доверие към едната от тях, само защото е властимаща.**

В *Apologia ad Constantium* св. Атанасий отново сочи като съществен порок това, че обвинителните действия срещу него и неговия презвитер са извършвани в тяхно отсъствие, от некомпетентна църковно-съдебна юрисдикция, при положение че в тяхно присъствие не са били представени достатъчни доказателства, които да дават някаква състоятелност. Тук не става дума за абсолютна забрана на всяко отсъствено църковно производство; самите канони познават случаи, в които упоритото невявяване след надлежни призовавания не блокира съда, но от правораздавателно съд с безспорна църковно-съдебна юрисдикционност и след “упорито невявяване”. Отеческият принцип е друг: отсъствието не може да бъде произведено или използвано така, че да лиши обвиняемия от реална възможност за защита и едновременно да освободи обвинителя от тежестта да доказва.

При св. Атанасий виждаме и втори изключително важен принцип: **едно постановено низвержение или осъждане не става поради самия факт на постановяването си исторически непоправима истина.** Неговият живот преминава през многократни низвержения, изгнания, възстановявания и нови обвинения. Църковната история не zapomня като окончателно истинна всяка присъда срещу него, а напротив - самата православна рецепция е преценила кои решения са били плод на църковната истина и кои — на църковен конфликт, натиск или неправилен съдебен процес. Това е фундаментален светоотечески урок: **църковният акт има тежест, но не е над истината; когато истината за неговото възникване бъде изследвана и се установи порок, Църквата може, трябва и бива да поправи извършеното, от самата нея което е грешно.**

Същата тема придобива друга форма при **св. Василий Велики**. В Писмо 92 до епископите на Италия и Галия той рисува изключително тежка картина на източните църкви: църковните закони са объркани, високите служения се превръщат в предмет на човешко влияние, липсва точно познаване на каноните, справедливото осъждане отслабва, а личната вражда понякога се прикрива като ревност за истината. Това не е абстрактна нравствена сентенция, а свидетелство на действащ митрополит за състояние, в което институционалната форма продължава да съществува, но правилното ѝ функциониране е нарушено от амбиции, зависимости, корупция (симония) и междуличностни конфликти.

Отговорът на св. Василий срещу това състояние също е показателен. Той не предлага разрушаване на епископската власт, нито индивидуално неподчинение. Напротив, настоява за пристигането на достатъчен брой събратя епископи, за да бъде съставът на събора достатъчно авторитетен и да може да извърши действително църковно възобновяване и възстановяване на църковния порядък. С други думи, срещу неправилното упражняване на властта отговорът на св. Василий е **повече истинска съборност, а не по-малко Църква.**

Още в Писмо 69 до св. Атанасий св. Василий търси неговото посредничество и опит именно за възстановяване на нарушено църковно общение. Той разбира, че определени

конфликти са надраснали възможността да бъдат разрешени само вътре в една затворена местна група и се нуждаят от участие на по-широк кръг признати архиереи, способни да разграничат догматическия въпрос от личното противопоставяне.

Към това се прибавя свидетелството на **св. Григорий Богослов**, което е особено ценно именно защото не идеализира автоматично всяко събиране на епископи. В Писмо 43, написано във връзка с избора на св. Василий за Кесарийската катедра, той протестира срещу начин, по който един от епископите е фактически възпрепятстван да участва пълноценно в съборно решение: не е ясно съобщено нито защо е свикан съборът, нито кога, нито какво точно ще се решава. За св. Григорий формалното наличие на „събор“ не превръща автоматично процедурата в истински съборна, когато чрез начина на свикването се цели определени гласове да бъдат изключени или обезсилени. В днешно време при конфигурирания на мнозинства в църковни съборни органи се наблюдава същият порочен модел да се прилага безсрамно.

В Похвалното слово за св. Василий, своята 43-та Беседа, св. Григорий не скрива факта, че самият избор на Василий е бил съпроводен с борба, завист и съпротива от част от епископите. Той говори и за по-късните конфликти между епископи, при които догматически и юрисдикционни предлози могат да бъдат смесени с лична неприязън, съперничество или интерес. Оттук следва важна патристична предпазна мярка: **не всяко действие, извършено от каноничен носител на власт, трябва без изследване да бъде отъждествявано с безпристрастното действие на самата Църква.**

След болезнения си опит от Втория Вселенски събор св. Григорий стига дори до прочутото си крайно изказване в Писмо 130/131 до Прокопий, че от епископските събрания често е виждал не намаляване, а увеличаване на конфликтите поради съперничество и властолюбие. Това свидетелство не бива да се използва срещу съборността, на която самият св. Григорий е служил и в която Църквата го почита като един от своите велики учители. Неговият смисъл е по-трезвен: **съборността не е математически сбор от епископи, а духовно-канонически начин на действие; когато човешката страст завладее съборната форма, формата сама по себе си не гарантира правдата.**

Св. Григорий дава и личен пример за разграничаването между власт и мир. Когато на Константинополския събор през 381 г. неговото собствено положение става повод за тежки спорове между епископите, той предпочита да се оттегли, вместо да превърне престола си в основание за продължаваща разпра. Неговото прочуто прощално Слово 42 е произнесено пред събора на сто и петдесетте епископи именно при това оттегляне. Следователно спорът относно църковен статус и власт може да бъде действителен и тежък дори когато всички участници са епископи и когато съборът е законен; необходимостта от разрешаването му не се обезсилва чрез формално позоваване на йерархията.

Но най-прякото отеческо свидетелство за настоящата проблематика се намира в **св. Йоан Златоуст** и в собственото му описание на съдебното преследване срещу него през 403-404 г. След т.нар. „Събор при Дъба“ (*Synodus ad Quercum*) той пише до св. Инокентий Римски и излага не само своето страдание, а конкретните процесуални възражения срещу извършеното. Този документ е запазен както в патристичната традиция, така и в критическата френска поредица *Sources Chrétiennes*, заедно с документите относно самия Събор при Дъба.

Св. Йоан започва с един факт, който е особено важен за каноническата юрисдикция. Когато императорската власт първоначално иска от него да разгледа обвиненията срещу Александрийския архиепископ Теофил, Златоуст отказва да стане негов съдия, позовавайки се на отеческия църковен порядък, според който **делата на отделните области не трябва самоволно да бъдат изнасяни и присвоявани от чужда юрисдикция.** Тоест самият св. Йоан, макар предстоятел на императорската столица, не приема, че положението му дава универсално право да съди архиерея на друга църковна област, имайки предвид, че това е и далеч преди Константинополските прерогативи от Халкидон.

Именно тук историческата и каноническата аналогия придобива особена сила. Малко по-късно същият Теофил Александрийски пристига с множество египетски епископи и заема положението на съдия спрямо Йоан Константинополски. Златоуст възражава не срещу самата възможност да бъде съден, а срещу **лицето и органа**, пред които е призован. Неговата формула е пределно ясна по смисъл: „ние не отказвахме да бъдем съдени“, а отказвахме да застанем пред явен противник и обвинител. Той заявява готовност да отговаря пред сто и дори пред хиляда епископи, но не признава за справедлив съдия човек, който вече се е поставил в положение на негов противник, подготвя обвинители срещу него и сам е засегнат от обвинения.

Това разграничение е фундаментално за православното разбиране на послушанието. **Отказът да се признае конкретно пристрастен или некомпетентен съд не е тъждествен с отказ от църковен съд изобщо.** Св. Йоан изрично съчетава двете положения: готовност за пълно разглеждане на обвиненията и възражение срещу състава и компетентността

на конкретния съд. Той не заявява: „не можете да ме съдите“, а по същество: „съдете ме канонично, пред надлежен и безпристрастен събор“. Това е една от най-ясните отечески формули за разликата между неподчинение и каноническо възражение.

Св. Йоан Златоуст посочва и още един порок: лицата, срещу които самият той преди това е предприел дисциплинарни мерки и които още не са се оправдали по обвиненията срещу тях, са приети като обвинители срещу него. Според собственото му свидетелство обвиненията са подготвяни и акумулирани предварително, а съдебното разглеждане се извършва при положение, че неговото искане за по-широк събор не е уважено. Самото му отсъствие от заседанието се използва срещу него, въпреки че той изрично е заявил готовност да се защити, но пред каноничен съд.

Нещо повече, св. Йоан формулира и териториалното си възражение: според него не е подходящо египетски архиепiscop да действа като съдия на църковно дело в Тракия, още повече когато този архиепiscop е едновременно засегната и обвинена страна. Тази формулировка не може механично да бъде превръщана в модерно правило за местна подсъдност, но свидетелства недвусмислено, че **юрисдикционната граница и личната безпристрастност са били възприемани от един от най-великите Отци като реални предпоставки за законния църковен съд.**

Още по-значима е реакцията на **св. Инокентий I, Папа Римски**, която представлява независим съвременен патристичен глас по същия казус. В писмото си до клира и народа на Константинопол той заявява, че Йоан е пострадал несправедливо, без да е получил надлежно изслушване, и не приема за нормално върху жив и канонично непремахнат епископ да бъде поставян друг. Независимо от по-късните спорове между Изтока и Запада относно границите на римската първенстваща власт, това конкретно свидетелство е ценно не като аргумент за папска юрисдикция, а като **съвременна църковна оценка на порочно съдебно производство срещу архиепiscop.**

Историята потвърждава, че присъдата от Дъба не е останала окончателната църковна присъда над личността на св. Йоан. Той е изгонен, временно върнат, отново прогонен и умира в изгнание през 407 г.; впоследствие името му е възстановено в диптисите и Църквата го почита не като низвергнат и осъден престъпник, а като един от своите велики вселенски учители. Съвременната историческа наука също определя Събора при Дъба като момента на неговото низвержение и подчертава сложния комплекс от епископски, административни и политически конфликти около него.

Този прецедент трябва да се използва внимателно. Нито приравнявам себе си със св. Йоан Златоуст, нито лицата в настоящия случай следва да бъдат отъждествявани с Теофил Александрийски или с членовете на Събора при Дъба. Каноническото значение е структурно, не персонално: **Православното Предание познава случай, в който архиепiscop отказва не съда, а конкретен съд поради възражения за компетентност и пристрастност; настоява за по-широко съборно разглеждане; въпреки това е осъден в отсъствие; а последващата църковна рецепция не приема тази присъда като последната истина за неговия статут.**

Към същата група свидетелства принадлежи и съдбата на **бл. Теодорит Кирски**. При т.нар. Втори Ефески събор от 449 г. той е осъден в положение, което сам описва с пределна краткост: бил е съден без действително съдебно разглеждане и осъден в отсъствие, при това когато императорска заповед му е попречила да присъства. Това негово собствено защитно свидетелство бива възприето като историческият факт, защото решенията от 449 г. по-късно са преразгледани и отменени. Теодорит не се задоволява с частно възмущение. Той търси църковно преразглеждане и пита дали следва да се подчини на постановеното срещу него низвержение, или да продължи да защитава своя случай. Впоследствие при Халкидонския събор през 451 г. неговото положение е преразгледано и той е възстановен в епископската си катедра след изискването от Събора догматическо изясняване. Съвременната френска патристична историография, включително изданието на *Sources Chrétiennes*, също описва последователността: осъждане през 449 г. и реабилитация при Халкидон през 451 г. Тук отново не богословските позиции на Теодорит във всеки етап от христологическите спорове са предмет на настоящото изложение. Съществено е друго: **върховна църковна санкция, включително лишаване от катедра, може да бъде предмет на последващо съборно преразглеждане; възстановяването не е отрицание на църковния ред, а може да бъде негово поправяне.**

Халкидонският събор дава и още по-общо свидетелство за тази възможност. В разглеждането на по-ранни низвержения той формулира принципа, че ако епископ е лишен от епископски функции или възпрепятстван да ги осъществява след избора си по действителна и доказана причина, той не може просто да бъде понижен до презвитер; но ако е бил отстранен без

достатъчна причина, следва да бъде възстановен в епископското си достойнство. Съборното действие следователно не е необратимо само защото някога е било формално извършено; Църквата различава валидно наказание от неправилно лишаване и познава института на възстановяването.

При **св. Кирил Александрийски** съборният принцип се проявява по особено показателен начин. На Третия Вселенски събор в Ефес той не представя собственото си догматическо писмо до Несторий като текст, стоящ над съборната проверка. Напротив, след прочитането му пита светия и велик Събор дали написаното от него съответства на Никейската вяра, след което епископите се произнасят. Тоест дори Александрийският архиепископ, председателстващ централната страна в христологическия спор, подлага собственото си изложение на съборната преценка, което Българските екзарси и патриарси винаги са осъществявали също в единство със Св. Синод.

Още по-интересна е реакцията, когато Йоан Антиохийски и събраните около него епископи обявяват Кирил и Мемнон за низвергнати. Според актовете на Ефеския събор Кирил и Мемнон не отговарят чрез самоволно контранизвержение от лично качество, а сезират събора и искат Йоан и съмишлениците му да бъдат призовани по канонически ред, да изложат причините за действията си и, ако действително имат обвинения, **да ги докажат**. Последват първо, второ и трето призоваване. Независимо от сложната и полемична история на самия Ефески събор, този документ показва съзнанието, че дори тежко обвинение в ерес не освобождава обвинявания от задължението да изложи и докаже основанията, на които претендира да низвергва друг архиерей или презвитер.

Следователно св. Кирил не може да бъде използван като аргумент за модел, при който църковният предстоятел едновременно конструира обвинението, определя собствената си компетентност и счита последващото произнасяне за достатъчно само по силата на властта си. Собственият му случай в Ефес свидетелства, че при конфликт между архиереи и особени заварени казуси въпросите преминават към съборно доказване.

Към този патристичен корпус следва да бъде прибавен и **св. Лъв Велики**, именно поради събитията от Ефес през 449 г. В кореспонденцията си след събора той оспорва възможността действия, проведени под насилие, подчиненост, страх и фактическо ограничаване на свободното съборно разглеждане, да придобият каноническа тежест само защото формално са наречени „съборни“. Неговият довод не е, че мнозинството няма значение, а че **мнозинство, формирано чрез принуда или в нарушение на каноните, действащо потайно, не превръща неправилното действие в правилно**.

Това е особено важно за църковната теория на валидността. Светоотеческият и съборният опит не познава магическо действие на формата, при което всяко решение автоматично става истинно само защото носи печат, подпис или наименование на авторитетна църковна институция. Изисква се съответствие между **компетентност, изяснена подсъдност, канонична форма, доказани факти, публична свобода на произнасянето и съдържателна справедливост**.

Всички разгледани отечески свидетелства водят към общо еклезиологическо заключение. Св. Киприан показва, че сложните дисциплинарни въпроси, особено когато могат да създадат прецедент, изискват общо и внимателно съборно разглеждане, а не еднолично самовластие. Св. Атанасий показва необходимостта обвинението да бъде доказвано, едностранно събраните материали да бъдат подлагани на проверка и спорното низвержение да може да бъде преразгледано от по-широк овластен църковен събор. Св. Василий предупреждава, че църковният съд може да бъде покварен от зависимост, амбиция и прикривана лична вражда и вижда лекарството в истинската съборност. Св. Григорий Богослов свидетелства, че дори формално съборните действия могат да бъдат увредени от борба за власт, завист и процедурно изключване. Св. Йоан Златоуст прави ясно разграничение между отказ да бъдеш съден и отказ да признаеш за съдия явен противник, чужд на съответната юрисдикция, като настоява за безпристрастен и широк събор. Бл. Теодорит показва историческата възможност неправомерното низвержение да бъде преразгледано и отменено. Св. Кирил Александрийски подчинява дори собственото си учение на съборна проверка и изисква обвинителят да докаже основанията за тежко църковно наказание. Св. Лъв Велики свидетелства, че насилието, страхът, подчинението и нарушението на каноните могат да опорочат дори действие, извършено под формата на събор.

Оттук произтича и прякото значение за настоящата Молба. Не твърдя, че моят случай е идентичен с който и да било от изброените светоотечески прецеденти, нито си приписвам личното духовно достойнство на светите мъже, чиито страдания Църквата е осветила в своята памет. Пзовавам се на тях само в качеството им на **църковноправни и еклезиологически свидетелства**, че спорът относно компетентността на съд, статус на обвиняемия,

безпристрастността на решаващия, доказването на обвиненията и валидността на едно низвержение, не представлява бунт срещу Църквата. Такива въпроси са били поставяни от самите свети Отци и са били разглеждани от съборната Църква.

Не може следователно отказът ми да призная предварително спорната юрисдикция на един конкретен епархийски съд да бъде тълкуван сам по себе си като отказ от църковен съд и от каноническо послушание. Светоотеческият прецедент на св. Йоан Златоуст показва точно обратното разграничение: човек може едновременно да заявява пълна готовност да отговаря за действията си и да оспорва правото на определен заинтересован или некомпетентен орган да бъде негов съдия.

По същия начин извършеното низвержение не може да бъде представяно като факт, който сам по себе си прекратява всяко по-нататъшно изследване на собствената си каноническа основа. Светоотеческата история на св. Атанасий, св. Йоан Златоуст, бл. Теодорит и други свидетелства, че Църквата е познавала неправилни осъждания, последващи възстановявания, поправяне на диптиси, връщане на катедри и преоценка на решения, които при постановяването си са били представяни като законни.

Още по-малко може спорният ми канонически статус да бъде предварително разрешен от орган, чиято собствена компетентност зависи именно от отговора на този въпрос. Ако компетентността на епархийския съд предполага, че аз съм обикновен клирик на определена епархия и имам определено местослужение, а именно тези обстоятелства се оспорват, тогава те трябва да бъдат установени чрез надлежните църковни актове преди от тях да бъде извлечена съдебната компетентност. В противен случай би възникнал порочен кръг: съдът би бил компетентен, защото сам предварително приема факта, който единствено би могъл да го направи компетентен.

Светоотеческото Предание не допуска подобно самопораждане на юрисдикция. Властта в Църквата е служение, породено от каноничен акт, ограничено от църковната област, упражнявано в съборност, подчинено на истината, законосъобразно, уставно и финансово доказуемо, съгласно прагматиката в Българската църква от последните век и половина. Църковната власт не се унижава, когато проверява собствените си действия; напротив, именно способността да поправи неправилно извършеното показва, че Църквата не отъждествява човешкия носител на власт с непогрешимостта на Самия Бог.

Ето защо моля Св. Синод да възприеме настоящия въпрос не като конфликт между „власт“ и „непослушание“, а като канонически спор, който самото светоотеческо Предание задължава Църквата да разреши: кой е надлежният съд; какъв е действителният статус на обвиняемия; на какво основание е твърдяна неговата една или друга епархийска принадлежност; съществува ли лична или институционална заинтересованост на участници в производството; били ли са обвиненията доказани по начин, позволяващ действителна защита; и може ли постановеният акт да бъде утвърден, преди тези предварителни въпроси да получат изрично, мотивирано и съборно разрешение!

В светлината на свидетелството на светите Отци моля Св. Синод да приложи спрямо мен не изключение, а същата църковна мяра, която Преданието е изисквало през вековете: **да не се заменя истината с власт, нито властта с безредие; да не се приема обвинението за доказателство; да не се смесва обвинителят със съдията; да не се превръща спорната юрисдикция в предварително установен факт; да не се счита едно юрисдикционно неправомерно низвержение за неподлежащо на проверка само защото вече е постановено; и да не се отъждествява каноническото възражение с отричане на самата Църква.**

Такава проверка не би отслабила Св. Синод. Тя би утвърдила именно неговото върховно служение като пазител не на нечия човешка непогрешимост, а на каноническия порядък, съборността, мира и правдата в Българската православна църква - Българска Патриаршия.

V. НОРМОТВОРЧЕСКИ ТЪЛКУВАНИЯ НА КАНОНИСТИТЕ ВАЛСАМОН, ЗОНАРА, АРИСТИН И ДРУГИ

След изложението на самите Свещени Канони е необходимо да бъде разгледана и тяхната авторитетна римска (ромейска, византийска) тълкувателна традиция. Под „нормотворчески тълкувания“ тук не разбирам самостоятелно законодателство, равнопоставено на Каноните на светите Апостоли, Вселенските и Поместните събори. Зонара, Аристин и Валсамон не създават

нов Вселенски канонически кодекс, а техните трудове обаче имат изключително значение за православната правна традиция и приложимост като нормативно-конкретизираща рецепция на древния канонически корпус: те изясняват предмета и границите на канона, съпоставят паралелните правила, разрешават привидни противоречия и при Валсамон систематично съотнасят църковните канони с действащото гръко-римско право. Съвременната наука по византийско каноническо право определя Иоан Зонара, Алексий Аристин и Теодор Валсамон като тримата фундаментални канонисти на XII век; критическото издание на Аристиновия коментар към *Synopsis Canonum* от 2019 г. допълнително потвърждава значимостта на тази традиция.

Исторически техните методи са различни и тъкмо затова взаимното им съпоставяне е ценно. Аристин тълкува съкращения текст на *Synopsis Canonum* и обикновено формулира кратко юридическото ядро на правилото. Зонара работи по-разгърнато, изследва точния смисъл на канона, съпоставя го с други канони и се стреми да примири привидно несъгласувани постановления. Валсамон стъпва върху тази традиция, но добавя практическото приложение на канона в развитата византийска правна система, включително съотношението му с императорското законодателство и с практиката на Константинополския патриаршески синод. Именно затова използването на тримата заедно позволява да бъде разграничено първоначалното съдържание на нормата от нейното историческо и процесуално приложение.

Основополагащо за настоящия случай е тълкуването на 34-то Апостолско правило. Зонара подчертава, че правилото защитава едновременно първенството и съборността. Епископите трябва да почитат първия между тях и не могат самостоятелно да решават дела, които надхвърлят техните собствени правомощия и засягат общото състояние на Църквата. Но със същата категоричност Зонара постановява, че първенстващият не може „по злоупотреба с честта“ да я превърне в господство и да действа самовластно по въпроси, които изискват общото решение на епископите. Аристин предава същата идея в синтетична форма: епископите не действат без първия по въпросите, надхвърлящи тяхната област, но и първият не действа без тях. Валсамон определя това като необходимост всичко, което излиза извън кръга на обикновените дела на конкретната епархия и принадлежи към общото църковно устройство, да бъде решавано с участието на първенстващия и останалите епископи; същевременно и на първенстващия не е дадено право сам да решава такива въпроси.

Това тълкуване е съществено за правилното разграничаване между правомощията на Българския патриарх в качеството му на Председател на Светия Синод и правомощията му като Софийски митрополит. Двете служения се съединяват в едно лице, но не се сливат юридически в едно неразлично правомощие. Когато даден въпрос, принадлежи към собствените дела на Софийска епархия, приложима е епархийската власт на Софийския митрополит; когато въпросът по естеството си принадлежи към върховното църковно управление, към общия канонически статус на лице, определен чрез синодални актове, или към разрешаването на спор, който надхвърля една епархия, 34-то Апостолско правило и неговите класически тълкувания изискват да бъде запазено различието между личното предстоителство и съборното решение. Тълкуването не позволява от честта на първенството автоматично да се извежда еднолична компетентност по въпрос, който принадлежи на колегиалния орган.

Същото начало е развито от канонистите при 9-то правило на Антиохийския събор. Зонара изрично заявява, че то по смисъл напълно съответства на 34-то Апостолско правило. Аристин разграничава делата, които епископът извършва в собствената си епархия, от онези, които надхвърлят този предел и изискват участието на митрополита. Валсамон направо препраща към Апостолско правило 34 като съдържащо същия църковноправен принцип. Следователно византийската екзегеза възприема тези два канона не като случайни исторически постановления, а като обща архитектура на православното църковно управление: собствена компетентност на всеки епископ, първенство на митрополита и съборност при общите дела.

Втората основна линия на тълкувателната традиция е строгото пазене на **териториалните и персоналните граници на епископската юрисдикция**. При 35-то Апостолско правило Зонара обяснява, че то е установено именно за запазване на добрия ред и единомислието и че никой епископ не може да навлиза в пределите на друг епископ и да извършва там свойствени на архиерея действия без знанието и съгласието на местния архиерей. Особено показателно е уточнението му, че дори митрополитът не може по силата само на своето първенство да влезе в пределите на подчинен нему епископ и там самоволно да извърши специфично архиерейско действие. Аристин формулира правилото още по-категорично: никой епископ не ръкополага извън собствените си предели без съгласие на местния архиерей. Валсамон приема същото и разширява практическия му смисъл, като отбелязва, че и първенстващи епископи са ограничени от местната каноническа власт.

Непосредственият предмет на 35-то Апостолско правило е извършването на ръкоположения и други архиерейски свещенодействия, поради което не следва механично да бъде превръщано в самостоятелен процесуален кодекс за всеки съдебен въпрос. Но Зонара и Валсамон сами свързват това правило с Антиохийските правила 13 и 22 и с 2-рото правило на Втория Вселенски събор, тоест с по-широкия принцип за ненавлизване в чужда област. Особено важна е Валсамоновата забележка, че по отношение на действия, извън строго свещенодействияния кръг, санкцията следва да бъде определена от събор. Така той не разширява механично наказанието на канона, но запазва основното правило: чуждата област не става автоматично пространство на собствена юрисдикция, само защото там е предприето някакво действие, считано едностранно като „деяние“.

Оттук следва съществен извод за твърдението, че предполагаемите мои „деяния“ били извършени в София и следователно принадлежали на Софийската епархийска юрисдикция, респективно аз, като субект, следва да бъда обхванат от същата териториална власт. Класическите канонисти не извеждат църковната юрисдикция върху клирика от физическото място, на което се твърди, че е извършил действие. Те изследват прежде всичко **каноническия статус, каноническата принадлежност и властта, под която лицето се намира, с оглед на правното му положение**. Мястото на действието може да бъде релевантно фактическо обстоятелство, но не създава само по себе си нова каноническа зависимост, нито подсъдност.

Особено доказателствено значение има тълкуването на 33-то Апостолско правило и най-вече на 17-то Трулско правило. Валсамон прави ясно юридическо разграничение между два вида писмени актове. Първият е *συντακτικὴ γραφή* - представително или удостоверение писмо, което доказва качеството и степента на клирика. Вторият е *ἀπολυτικὴ γραφή* - отпусна грамота, чрез която клирикът (епископ, презвитер или дякон) се освобождава от предходната каноническа връзка и може да бъде причислен към клира на друга поместна или епархийска църква. Според Валсамон наличието само на първия документ не е достатъчно за каноничното преминаване. Трулското правило, както го разбират Зонара, Аристин и Валсамон, разглежда приемането на чужд клирик без отпусна грамота като тежко нарушение именно защото така се пренебрегва каноническата власт на епископа, към чийто клир духовникът принадлежи. Основанията следва да се налице кумулативно, не подборно!

Това тълкуване е непосредствено относимо към поставения в настоящата Молба въпрос. Ако се поддържа, че от 9 юли 2024 г. съм станал клирик на Софийска епархия, каноническата традиция изисква да бъде установено чрез кой конкретен валиден акт е прекратена предходната ми принадлежност и чрез кой акт съм Самото назоваване в последващи съдебни книжа като „клирик на Софийска епархия“ не може да замести документа, който би трябвало да е породил това качество - Отпусно писмо от Доростолска св. митрополия. Изложената от мен фактология сочи именно отсъствието на връчено Отпусно писмо и спор, относно съществуването на актове, чрез които би могло да се установи нова епархийска принадлежност, неразглеждайки Каноническото становище на Петима митрополити за моето епископско наречение.

Същевременно класическата традиция задължава и мен да формулирам този довод точно. Отсъствието у мен на отпусна грамота или заповед не доказва автоматично, че никога не е бил приет друг компетентен синодален акт, който би могъл да има значение за принадлежността ми. Затова канонически правилното искане не е съдът предварително да приеме моя извод, а Св. Синод да представи и изследва всички актове, чрез които според него е настъпила промяната. Именно тази доказателствена необходимост се усилва от Валсамоновото разграничение между удостоверяване на сан и освобождаване от каноническа зависимост. Св. Синод следва да удостовери моят канонически сан и моята каноническа подведомственост, съобразно православната еклезиология и Църковното право, чрез нарочен акт или актове, валидни и удостоверяващи твърдението за принадлежността ми към Софийска епархия.

Третата линия е **съборната проверка на наказание, наложено от отделен епископ**. При 5-то правило на Първия Вселенски събор Аристин подчертава, че отлъчените от един епископ не могат просто да бъдат приемани от друг без изследване, но същевременно трябва да бъде проверено дали самото наказание не е произнесено поради малодушие, спор или друго лично неудоволствие. Валсамон изрично тълкува използваното понятие за неудоволствие като **пристрастие** и приема редовния събор на епископите като място, на което се разрешават съмненията относно наложените наказания. Следователно съборната проверка има двойна функция: тя предпазва епископската власт от произволно обезсилване, но предпазва и наказания от несправедливо действие на тази власт.

Тази тълкувателна традиция има непосредствено значение на възражение относно евентуална заинтересованост на архиерей. Канонът и неговите тълкуватели не позволяват да се каже: понеже наказанието е издадено от епископ, въпросът за неговата лична мотивираност вече

е недопустим. Напротив, точно подобна възможност е една от причините, поради които Никейският събор предвижда съборна проверка. Това не доказва, че конкретният архиерей е действал пристрастно; доказва, че възражение за пристрастност е **канонически разглеждаем въпрос**, а не само по себе си акт на непослушание.

Интересна и показателна е дискусиата на Зонара и Валсамон по 14-то правило на Сердикийския събор, което урежда случай, при който раздразнен епископ внезапно отлъчва презвитер или дякон. Зонара проявява ограничително отношение към възможността в отсъствие на митрополита делото да бъде преразглеждано от съседен епископ и отбелязва, че тази конкретна процедура вече не действа в неговото време. Валсамон, обратно, намира начин да съгласува правилото с останалия канонически корпус: съседният епископ би могъл да разгледа случая, ако е получил надлежно пълномощие от митрополита или ако е законно избран за съдия от страните. Така спорът между двамата канонисти не е дали неправилното наказание подлежи на проверка, а **кой точно има право да извърши тази проверка - по Устава на БПЦ-БП това е Св. Синод**.

Тъкмо това е от особена важност за настоящия казус. Правото на проверка не означава право молителят сам да избере произволно органа, който да го съди. Но също така наличието на обвинение не позволява произволно да бъде избран съд спрямо обвиняемия. И в двата случая класическата каноническа традиция изисква **компетентността да има предварително основание**.

Най-силното тълкувателно свидетелство относно подсъдността се съдържа при 9-то правило на Четвъртия Вселенски събор. Зонара ясно разграничава спора между двама клирици, който принадлежи на техния епископ, от жалбата на клирик срещу епископ, която трябва да бъде разглеждана от епископите на областта. Аристин предава същото правило с формулата, че когато клирик има дело срещу епископ, трябва да очаква съборния съд. Валсамон разработва принципа още по-юридически: делото следва да бъде заведено пред съда, **на който обвиняемият е подсъден**. Той дава конкретна йерархическа схема - клириците се съдят пред надлежния местен епископ, епископът пред митрополита, митрополитът пред надлежната по-висока власт - и изрично посочва, че дори църковен съд може да бъде ненадлежен спрямо конкретните страни.

Особено съществено е Валсамоновото разграничение между наличието на общо право да се извършва църковен съд и **конкретната компетентност спрямо определените страни**. Тълкувайки възможността при разрешение на епископа спорът да бъде разглеждан от други избрани църковни съдии, Валсамон уточнява, че става дума за лица, които по принцип притежават църковна съдебна власт, но без това разрешение не биха били компетентни именно спрямо тези страни. Това е изключително близко до съвременното разграничение между наличие на правораздавателна власт изобщо и конкретна подсъдност по определено дело.

Следователно фактът, че Софийският епархийски църковен съд несъмнено представлява църковен съд по принцип, **не разрешава сам по себе си въпроса дали той представлява надлежния църковен съд спрямо мен**. Византийската каноническа традиция изисква вторият въпрос да бъде решен отделно. Именно това е и възражението ми в настоящата Молба: не твърдя, че Софийският епархийски църковен съд не съществува или че няма право да правораздава спрямо подведомствените му лица - клирици и миряни - епархиоти на Софийска митрополия; оспорвам фактическата и каноническата предпоставка аз да бъда едно от тези лица.

Тълкуването на 6-то правило на Втория Вселенски събор и 21-то правило на Халкидон създава четвърта важна линия: **обвинението има собствена процесуална допустимост и не се приема без проверка само защото е отправено срещу духовно лице**. Във второто правило Зонара и Валсамон разглеждат реда, по който се преценява качеството на обвинителя, разликата между частноправна жалба (тъжба) и църковно обвинение и компетентните съдебни инстанции. Съвременният православен канонист архиепископ Петър Л'Юилие определя 6-то правило като изключително важно именно за установяването на реда на църковното съдопроизводство и показва, че то разграничава както вида на обвинението, така и компетентния съд.

При 21-то правило на Халкидон Зонара и Валсамон препращат именно към това по-пълно правило. Аристин формулира принципа изрично: обвиняващ клирик или мирянин не трябва да бъде допускан автоматично, преди да бъде изследвано дали самият той се намира в положение, което поставя под съмнение допустимостта или безпристрастността на неговото обвинение. Това не означава, че неблагоприятната репутация на обвинителя автоматично доказва невинността на обвиняемия. Означава, че **каноническото право разграничава обвинение от доказателство** и поставя въпроса за допустимостта на обвинителната страна преди крайната присъда, особено ако е осъществявана от заинтересовано лице.

По същата причина служебното качество на едно лице, което съставя обвинителен документ, не превръща неговите твърдения в установени факти. Всеки отделен факт трябва да

бъде проверен чрез относимо доказателство. Там, където обвинителят черпи сведения от чуждо досие, възниква допълнително изискване да бъде установено на какво правно и каноническо основание е получил достъп до това досие и дали използваните документи са пълни, автентични и относими към обвинението.

Отделно процесуално значение имат 74-то и 75-то Апостолски правила и класическите им тълкувания. Зонара подчертава по 74-то правило, че обвиненият архиерей не следва да бъде осъждан в отсъствието си от самото начало; той трябва да бъде призован и да чуе обвиненията, а едва след последователни призовавания и отказ да се яви съборът може да пристъпи към разглеждане в негово отсъствие. Аристин предава същия принцип: неявяването не позволява незабавно осъждане; предхожда го поредица от призовавания в съборния съд. Валсамон изрично обяснява, че правилото първоначално счита задочното осъждане за несправедливо и го допуска едва като последица от упорито неизпълнение на надлежното призоваване от събора на епископите.

Следователно изразът „можем да Ви осъдим и без Вас“, произнесен пред свидетели към мен в посочения от мен контекст, не може да бъде оценен само като абстрактно вярно или невярно мое твърдение. Древният канон действително допуска производство в отсъствие при определени условия. Но тълкувателната традиция показва, че въпросът е **как се е стигнало до това отсъствие**: кой съд е призовал обвиняемия, компетентен ли е бил този съд и дали обвиняемият е отказал изобщо църковен съд или е оспорил компетентността на конкретния съд. Процесуалните правила далеч не са чужди на каноничното осъждане и предполагат логическа верига от взаимнообвързани предпоставки и действия, чиито последствия могат да бъдат единствено следствие на определения ред.

При 75-то Апостолско правило Зонара прави особено строго разграничение между обвинение и свидетелство и подчертава, че един свидетел не е достатъчен за доказване срещу епископ или избран за епископ; при обвинение, което може да доведе до лишаване от духовна степен, той дори смята, че доказателственият праг трябва да бъде много по-висок. Аристин точно отбелязва, че един човек може да повдигне обвинение, но от това не следва, че неговото единично свидетелство е достатъчно да го докаже. Валсамон също тълкува правилото през необходимостта от множество надеждни свидетелства и го съпоставя с византийското процесуално право, което се е провеждало при открити врата.

Тези конкретни числени изисквания се отнасят до историческата процедура и не следва безусловно да бъдат транспонирани върху всяко съвременно доказателствено средство, включително писмени документи, електронни записи или публични изявления. Но основният юридически смисъл остава: когато последицата е най-тежка и засяга духовния статус на обвиняемия, византийската традиция проявява **по-голяма, а не по-малка доказателствена вискателност**.

Особено важен е Валсамоновият коментар към 28-то Апостолско правило. Самият канон наказва лице, което след **праведно и надлежно** низвержение дръзва отново да свещенодейства. Валсамон обаче изрично прави разграничение между решение, което вече е станало окончателно и срещу което няма допустима помощ, и решение, относно което все още е възможна апелация или съществува съмнение. Той не третира всяка постановена присъда като тъждествена с окончателна и неоспорима присъда.

Това историческо тълкуване не може автоматично да установи действието или спирането на сроковете по действащите Устав и Правилник на Българската православна църква - Българска Патриаршия. То обаче доказва нещо принципно важно: за класическата каноническа традиция е юридически значимо **дали низвержението е надлежно, окончателно и неподложено на по-нататъшна проверка, извън църковно-правната система на БПЦ-БП**. Следователно не е канонически коректно самият факт, че е постановен акт, наречен „решение за низвержение“, да бъде използван като доказателство, че всички въпроси относно компетентността, реда и неговото влизане в сила вече са приключили.

Същият принцип на поправимост се проявява при тълкуванията на 29-то правило на Халкидонския събор. Зонара разграничава две положения: ако епископът е виновен в деяние, което го прави недостоеен за архиерейско служение, не може да бъде оставен да свещенодейства просто в по-ниска степен; ако обаче е бил отстранен без вина и без справедлива причина, трябва да бъде възстановен в епископското достойнство. Аристин формулира същото още по-кратко: или съществува действителна вина, която поражда каноническа последица, или отстраненият без вина следва да бъде възстановен. Това е особено валидно при **избран, утвърден и наречен за епископ**.

Принципът, който Зонара и Аристин извеждат от него, е важен за църковното правораздаване: **неправилното лишаване от църковно положение не става**

непоправимо само защото вече е извършено; каноническата власт познава и задължението за възстановяване, когато основанията за лишаване отсъства.

Тълкувателната традиция има значение и за въпроса за съотношението между избор и хиротония. Аристин и Валсамон при 1-во Апостолско правило ясно разграничават избора на епископ от самото ръкоположение. Валсамон настоява, че апостолският текст непосредствено говори за хиротонията, а не за предходния избор. Същевременно Аристин и Зонара в други свои тълкувания свидетелстват, че понятието *χειροτονία* в различни исторически текстове понякога е употребявано и в смисъл на избор. Тъкмо поради тази терминологична сложност отделните актове в моя случай следва да бъдат разграничени документално: избор, синодално утвърждаване, литургично наречение, определяне на дата за хиротония и последващо отлагане. Нито един от тях не следва да бъде смесван с другия; но и нито един реално извършен акт не може да бъде третиран като несъществуващ. (Вж. Каноческо становище на Петимата митрополити!)

Сходно предпазливо трябва да бъде използвано и тълкуването на 36-то Апостолско правило и сродните му канони относно епископ, който след хиротония не е могъл да заеме поверената му катедра не по собствена вина. Зонара и Аристин приемат, че такъв вече хиротонисан епископ запазва епископското си състояние, ако не е приет по причина, която не произтича от негова вина; Валсамон също различава неизпълнението на служението по собствено решение от невъзможността то да бъде поето по външна причина. Тази традиция потвърждава значението на вината и на обективната невъзможност, но не разрешава пряко моя случай, защото моето положение е възникнало преди извършването на епископската хиротония. Именно тази разлика е причина случаят ми да изисква специално съборно определяне, а не механично прилагане на правило за вече хиротонисан архиерей.

Към класическите тълкуватели следва да бъде прибавена по-късната византийска систематизация. Матей Властар в своята *Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον* от 1335 г. тематично подрежда каноните и значителна част от предходната тълкувателна традиция; Константин Арменопул също създава канонически компендиум, а *Πηδάλιον* на преп. Никодим Светогорец и Агапий монах предава тази традиция на по-късната православна канонистика. Не всички техни бележки имат еднаква историческа или нормативна стойност и следва да се четат критически, но тяхната рецепция показва **устойчивостта на основните принципи: персонална и териториална каноническа принадлежност, надлежна компетентност, доказване, съборна проверка и разграничение между наказание и произвол.**

Особено показателен е начинът, по който по-късните канонисти разрешават привидни противоречия между различни древни правила. Валсамон например съпоставя Антиохийското правило, допускащо съд на един епископ над определени клирици, с по-късното Картагенско изискване за по-широк епископски състав при тежки дела срещу презвитер или дякон. Той не ги обявява за взаимно изключващи се, а приема, че по-късният канон въвежда **по-предпазлив способ на правораздаване.** Тази характеристика е особено значима: развитието на каноническата процедура може да добавя по-силни гаранции към древния порядък, без да унищожава основните му принципи.

Оттук следва, че съвременният Устав и Правилникът за църковното съдопроизводство на Българската православна църква - Българска Патриаршия могат законно да конкретизират и институционализират древните канонически механизми. Те могат да създадат постоянни съдилища, процесуални срокове, писмени форми на връчване, инстанционен контрол и други механизми, които не са съществували в същия вид през IV или XII век. Но тези по-късни форми не трябва да бъдат тълкувани по начин, който обезсмисля основните канонически начала, чието практическо съдържание самите византийски канонисти са развили: **съдията трябва да има надлежна власт спрямо обвиняемия; чуждият клирик не става свой чрез едностранно назоваване; общоцърковният въпрос не се превръща в частно епархийско дело по волята на един предстоятел; обвинението не е доказателство; наказанието подлежи на проверка за пристрастност и законосъобразност; а решение, чиято окончателност още зависи от друга църковна инстанция, не трябва да бъде предварително третирано като необратима каноническа даденост.**

Именно тази тълкувателна рамка следва да бъде приложена към настоящия случай. Първо, трябва да бъде установено действителното ми каноническо положение и връзката между извършените спрямо мен избор, синодално утвърждаване и литургично архиерейско наречение и неизвършената впоследствие хиротония, както и развръзката. Второ, ако за целите на съдопроизводството бъда квалифициран, противно на допълнителен нотариално заверен Синодален акт от 15.12.2015 г. - като презвитер, следва да бъде установено, че канонически принадлежа към клира на Доростолска епархия, съобразно Отпусни писма и решения на Св. Синод от 2003 г., както и кое е действителното ми местослужение, след като от датата на

епископското ми наречение не свещенодействам, с изключение на периода на председателството в ПКСХП "Св. Александър Невски", което бе по изрично синодално решение с временен характер - до ръкоположението ми и затова нямаха фактически последици определените санкции от 6-месечен аргос, продължил 6 години и след отмяната му е също де факто продължение на непроизнесена санкция, продължаваща 12 години. Трето, ако се твърди преминаване към Софийска епархия, следва да бъде представен актът или комплексът от актове, които според каноническото и уставното право са породили това преминаване. Четвърто, едва след разрешаването на тези въпроси може да бъде определен надлежният първоинстанционен църковен съд, за което в миналото през 2017 г. самият Св. Синод в пълен състав е определил себе си за такъв.

Тези изисквания не са модерна юридическа конструкция, наложена отвън върху църковното право. То се намира в самото сърце на класическата византийска канонистика. Зонара предпазва първенството от превръщането му в господство. Валсамон разграничава общата църковна съдебна власт от конкретната компетентност спрямо определена страна. Аристин настоява клириктът с дело срещу епископ да бъде съден не като в обикновен вътрешноклирически спор, а пред съответния събор. Тримата разграничават принадлежността към собствена и чужда епархия, изискват канонични писмени основания за преминаване и приемат съборното изследване като средство за проверка на спорно наказание. Актуализацията произтича от трудово-правните отношения, съобразно Устава и ЗВ.

Поради това моля Св. Синод да не разглежда възражението ми за подсъдност като формална процесуална уловка или опит да избегна отговорност, защото един съд не може да създаде собствената си компетентност чрез това, че вече е образувал дело! Моля също така да бъде разграничено възражението срещу конкретен съд от отказ от църковно правосъдие въобще! Зонара, Аристин и Валсамон познават различни степени и форми на църковна юрисдикция, различни компетентни органи и съборно преразглеждане. Да се изисква надлежният съд не означава да се отрича съдът; означава да се настоява именно за онзи църковен съд, който канонически и уставно има право да се произнесе.

В светлината на тези тълкувания считам за необходимо Св. Синод преди всяко окончателно утвърждаване на постановеното спрямо мен низвержение да установи: първо, действителния ми църковноправен статус; второ, каноническата ми принадлежност чрез съответните изискуеми от Канона надлежни книжа; трето, съществуването и съдържанието на актовете за евентуално освобождаване и приемане в друга епархия; четвърто, наличието на конкретно местослужение Заповед, Възлагателни писма, Банкови извлечения и др.; пето, компетентността на Софийския епархийски църковен съд; шесто, допустимостта и доказателствената основа на обвиненията; седмо, отсъствието или наличието на лична или институционална заинтересованост в решаващите действия; и осмо, процесуалното и каноническото действие на постановеното решение преди предвиденото синодално произнасяне.

Едва след такова изследване ще бъде възможно да се отговори не само на въпроса дали срещу мен е постановено наказание, но на предварителния и по-съществен въпрос дали наказанието е постановено от **надлежния църковен съд, спрямо надлежно установен канонически субект, по надлежно доказано обвинение и по ред, който Православната църква може да признае за собственото си правораздаване.**

Тъкмо това е общото свидетелство на класическата византийска канонистика: *κανὼν* не означава произволна власт, а мяра; *ἐξουσία* не означава безграничност, а правомощие; *ὀνόμος* не означава формално събиране, а общо църковно разсъждение; *κρίσις* не означава предварително осъждане, а разследване и отсъждане; а *ἀποκατάστασις* - възстановяването - остава възможно и необходимо там, където чрез надлежна каноническа проверка бъде установено, че предходното действие не е имало достатъчно правно и фактическо основание.

VI. ЮСТИНИАНОВИ НОВЕЛИ

След Свещените канони и тяхната класическа византийска екзегеза е необходимо да бъде разгледан и корпусът на Юстиниановите новели, доколкото в тях древноримската правна традиция и каноническият порядък на Църквата се срещат в една развита нормативна система. Тези императорски конституции не са Свещени канони и не притежават сами по себе си догматическата или съборната власт на решенията на Вселенските събори и затова те не са корпус на Каноническото право, а на Гражданско-църковното право. Значението им за настоящия

случай е историческо, систематическо и църковноправно: те свидетелстват как в християнската Римска империя са били разбирали каноническата принадлежност, надлежната църковна юрисдикция, съдът над духовници и архиереи, доказването на обвинението, съборното разглеждане и съотношението между каноническата и светската компетентност, които са с валидност в Православната църква.

Юстиниановите новели представляват част от онова законодателно наследство, което покъсната византийска каноническа традиция системно приема, преработва и включва в номоканонически сборници. Съвременното критическо издание на *Collectio Tripartita* - византийски сборник именно на Юстинианово законодателство относно религиозни и църковни въпроси - показва трайното му място в Източната църковноправна традиция. Поради това позоваването на Новелите тук не е опит гражданският закон на VI век да бъде превърнат в пряко приложима днес норма, а използване на един от фундаменталните исторически правни пластове, чрез които самото Православно каноническо право е било систематизирано и прилагано.

Основополагаща е **Шестата новела на император Юстиниан от 535 г.**, адресирана до Константинополския архиепископ Епифаний. В нейния знаменит предговор са разграничени *sacerdotium* и *imperium* - свещенството и императорската власт - като два от най-великите Божии дара, произхождащи от един източник, но имащи различно непосредствено предназначение: едното служи на божествените неща, другото устройва човешките. Юстиниан определя желаното отношение между тях чрез понятието *consonantia*, съгласие или хармония, която съществува тогава, когато свещенството е непорочно и държавната власт управлява правилно поверената ѝ общност.

Следователно **Юстиниановата теория не може коректно да бъде редуцирана нито до подчиняване на Църквата на Държавата, нито до поглъщане на държавната власт от църковната.** Съвременните изследвания върху *Novella VI* подчертават именно единството на общия божествен хоризонт и едновременното различие на функциите на *sacerdotium* и *imperium*. Самият текст поставя като условие за правилното устройство спазването на „свещените правила“, предадени от Апостолите и светите Отци. Следователно дори императорската законодателна власт не представя собствената си намеса като заместител на Канона, а като средство за неговото съблюдаване.

Това има непосредствено методологическо значение и за настоящата Молба. Не може административният акт, служебното разпореждане или последващата практическа интерпретация да бъдат поставени над самия канонически порядък. Ако едно действие се представя като църковно и правораздавателно, неговата легитимност следва да бъде изпитана именно чрез канона, компетентността и установените актове, от които произтича властта на действащия орган.

Още по-категорична е **Новела 131, глава 1, от 545 г.**, в която Юстиниан постановява: „*Sancimus igitur vicem legum obtinere sanctas ecclesiasticas regulas*“ - **свещените църковни правила, утвърдени от първите четири Вселенски събора, да имат силата на закони.** Императорът заявява, че приема догматическите определения на тези събори като свещени и пази техните правила като закони. Това постановление не превръща днешното каноническо право в държавно право по силата на Юстиниановата воля; историческото му значение е друго: в класическата християнска Римска империя самата императорска нормативна система признава канона като юридически критерий, спрямо който се устройват и църковните отношения.

Особено значение за настоящия спор притежава **Новела 123 от 546 г.**, представляваща една от най-обхватните **Юстинианови конституции** относно епископите, клира и монашеството. Нейният текст **не разглежда духовното лице като абстрактен „клирик“ без определена каноническа връзка.** Напротив, цялата съдебна архитектура е изградена върху въпроса кому е подчинено лицето и кой е неговият собствен компетентен епископ или висшестоящ архиерей, или висшестоящ събор.

Още в глава 10 на **Новела 123** Юстиниан заповядва патриарсите, архиепископите и митрополитите периодично да свикват подчинените им епископи, за да бъдат внимателно изследвани възникналите спорове между епископи, клирици и монаси и да бъде поправено всичко, извършено против **Свещените Канони.** Оттук е видно, че тежките и спорни църковни дела не се възприемат единствено като отношения между индивидуален началник и подчинен, а като предмет на съборна проверка.

Това положение е повторено и значително развито в **Новела 137**, която Юстиниан издава именно поради установено несъблюдаване на каноническия порядък. В нейния предговор императорът настоява Свещените Канони да бъдат пазени, а в глава 1 посочва като една от причините за злоупотребите факта, че епископските събори не се провеждат според установените

правила. Затова заповядва в провинциите да се свикват събори, на които да бъдат разглеждани въпроси на вярата, канонически въпроси, спорове и иски срещу епископи, презвитери, дякони, други духовници, игумени и монаси, както и всяко друго дело, изискващо поправка. Всичко това следва да се разрешава в съответствие едновременно със Свещените Канони и закона.

Тъкмо тук Юстиниановото законодателство потвърждава една от централните тези на настоящата Молба: **сложният канонически спор не се разрешава чрез едностранично предварително определяне на спорния статус от органа, който впоследствие черпи от същото това определяне собствената си компетентност. Когато възникне реален спор за каноническо положение, принадлежност или власт, историческият модел на Новелите е съборното му изследване според каноните.**

Особено силна за настоящия случай е **глава 21 на Новела 123**. При иск срещу клирик, монах, дякониса, монахиня или аскетическо лице първоначалното разглеждане принадлежи на епископа, под чиято юрисдикция се намира съответното лице. Съвременният превод на Miller–Sarris предава правилото чрез понятието за епископа, който е „respective superior“ на лицето; по-старият превод на Scott говори за епископа, на чиято юрисдикция страните са подчинени. И в двете редакции **определящото понятие е не физическото местонахождение на духовника, а църковната му подчиненост, положението в църковната структура.**

В същата глава е направено решаващо разграничение между светски и чисто църковни дела. Когато спорът е **църковен**, гражданските съдии нямат юрисдикция; той следва да бъде разрешен от църковната власт съобразно Свещените Канони. Следователно дори в системата на силно развитото Юстинианово императорско законодателство **църковната дисциплинарна компетентност не се определя чрез общото светско правило за място на действие или пребиваване, а чрез каноническата структура на Църквата.**

Още по-ясно това е видно от **глава 23 на Новела 123**. Църковните управители и останалите клирици, когато отговарят за поверено им църковно управление, следва да бъдат съдени пред **своя собствен епископ, на когото са подчинени** - *apud proprium episcopum cui subiacent*. Самият латински текст е изключително показателен: *proprius episcopus* и *subiacere* изразяват не географска случайност, а персонално-каноническо отношение на принадлежност и власт. **Ако лицето счита, че е неправомерно обременено от решението, Новелата предвижда последващо разглеждане от митрополита, а при определени случаи - от патриарха и синода.**

Тази нормативна конструкция е ирелевантна към твърдението, че Софийският епархийски църковен съд може да бъде мой съд, само защото определени предполагаеми деяния са били извършени на територията на София. Юстиниановият модел задава първичния въпрос не „къде се намира обвиняемият“, а **„на коя църковна юрисдикция е подчинен“**. Именно затова в настоящия случай преди произнасяне по същество трябва да бъде установено чрез надлежните църковни актове дали действително съм станал клирик на Софийска епархия, кога, по какъв ред и с какво местослужение. Изложената фактология сочи, че аз оспорвам именно тези предпоставки и твърдя отсъствие на връчено Отпусно писмо, заповед за местослужение и други надлежни актове, установяващи твърдяното преминаване.

Системата става още по-ясна в **глава 22 на Новела 123**, която определя компетентните органи при спорове, засягащи епископи. При спор между епископи от една и съща съборна област делото се разглежда от митрополита заедно с другите епископи; при иск на клирик или друго лице срещу епископ компетентен е митрополитът, а срещу митрополит — патриархът. Предвидена е и възможност за по-висше разглеждане. Следователно самата императорска църковноправна система приема за аксиома, че **качеството на обвиняемия определя компетентния съдебен орган.**

Тъкмо поради това спорът относно моя статут на канонически избран, синодално утвърден и литургично наречен за Стобийски епископ не може да бъде третиран като несъществено титулно обстоятелство. Юстиниановият модел показва обратното: дали лицето е клирик, епископ или митрополит е предварителен въпрос, от който непосредствено зависи кой има правото да го съди. Това изисква само по себе си, че след извършеното наречение следва да бъде процесуално приравнен на хиротонисан епископ. Това също доказва, че **въпросът не може да бъде оставен неразрешен**, ако от неговия отговор зависи валидността на цялата съдебна компетентност.

Особено важно за принципа на доказаната виновност е и **глава 11 на Новела 123**. Юстиниан забранява епископ или презвитер да лишава човек от църковно общение, преди да бъде доказано провинението, за което Свещените Канони предвиждат такава санкция. Ако отлъчването бъде наложено несправедливо, висшестоящият архиерей може да освободи неправомерно наказаня и да санкционира извършилия несправедливото действие. Макар низвержението да е различно наказание от отлъчването от общение, принципът, заложен в тази

разпоредба, е недвусмислен: **санкцията предполага доказано каноническо основание; самият акт на наказване не доказва основанието си.**

Подобна доказателствена строгост се вижда още в **глава 2 на същата Новела**, която урежда обвинението срещу кандидат за епископ. Ако съществува обвинение, което по канон или закон би препятствало хиротонията, то трябва да бъде внимателно изследвано; хиротонията се отлага до разрешаването на въпроса. Ако обвинението се докаже - кандидатът се хиротонисва и низвергва като епископ; ако бъде признат за невинен - препятствието отпада и самият недобросъвестен обвинител понася последиците. Това показва нещо по-точно: когато обвинение се използва като препятствие пред църковно положение или служение, Юстиниановата традиция изисква то да бъде **изследвано и доказано**, а не да съществува като неопределено основание за безсрочно положение.

Тук възниква и особено важен паралел с продължилото повече от десетилетие неизяснено положение след избора, утвърждаването и литургичното ми наречение. Не твърдя, че Новела 123, глава 2 регулира непосредствено този исторически необичаен казус. Но тя е свидетелство за правна логика, според която обвинението или препятствието трябва да бъде формулирано, проверено и разрешено. **Неопределеността сама по себе си не е съд, а de facto присъда.**

Юстиниановото законодателство поставя особено ударение и върху въпроса за личната и йерархическата компетентност. Новела 83 постановява, че клирикът или архиепископът следва първо да бъде привлечен пред архиепископа или събора, под чиято юрисдикция се намира. Тази Новела се отнася преимуществено до имуществени искове и затова не трябва да бъде механично пренасяна върху църковно-наказателно производство. Но терминологично тя потвърждава същата юрисдикционна идея като Новела 123: съдебният форум следва надлежната църковна принадлежност, а не произволно определена връзка с определено място.

Сходно положение съществува в **Новела 79** относно монасите и подвижниците: спорът се отнася пред епископа на съответния град, като законът изрично цели да предотврати произволното им извеждане от религиозната им среда чрез светски съдебни изпълнители. И тук Юстиниановата система изхожда от определена църковна принадлежност и компетентен епископ.

В интерес на пълната правна коректност следва да бъде посочена и **глава 24 на Новела 123**, която на пръв поглед би могла да бъде използвана в противоположна посока. Тя предвижда, че когато епископ или клирик от провинцията се намира в Константинопол и срещу него се предявява определен иск, делото в някои случаи се разглежда там, където е възникнало правоотношението, а при непредявен иск - пред преторианския префект или определен съдия. Тази разпоредба действително показва, че Юстиниановото светско право познава и връзката между спора и мястото на възникването му. Но същата Новела, само няколко глави по-рано, изрично изключва гражданските съдии от **църковните дела** и ги предоставя на епископската власт според Свещените Канони. Поради това глава 24 не може да бъде превърната в общо правило, че мястото на предполагаемо каноническо провинение автоматично определя църковно-наказателната подсъдност, защото днешната българска столица София няма статус като този на Константинопол като императорски град и префектът на Града да повдига обвинения пред съответните църковни или граждански правораздавателни органи в столицата, тъй като и тогава Константинопол е град, съчетаващ няколко църковни паралелни юрисдикции, което за столичния град в Р. България не е валидно, дори и в рамките на диоцеза на БПЦ-БП.

Именно разграничението между *causa civilis* и *causa ecclesiastica* е решаващо. Ако срещу духовник съществува граждански имуществен иск, Юстиниановото право може да допуска определени светски форуми и критерии за местна подсъдност. Ако обаче се решава въпрос за **сан, канонично провинение, низвержение или църковно положение**, самата Новела препраща към епископската и съборната власт, съгласно Свещените Канони. Следователно аргументът „деянието е извършено в София, следователно Софийският епархийски църковен съд е компетентен“ не може да бъде изведен просто от римското правило за евентуалното място на гражданския спор, който не е църковен.

Особена правна стойност има и структурата на Новела 86, макар непосредственият ѝ предмет да е светското правораздаване. Тя предвижда специална процедура, когато страна изпитва основателно съмнение спрямо съдията: в такъв случай епископът на града участва в разглеждането заедно с него, така че съмнението да бъде преодоляно и решението да бъде основано върху справедливостта и закона. Новелата е каноническо правило за отвод на епископ и не бива да не бъде представяна като такава, дори с участието на градския префект. Но тя доказва, че самият Юстинианов правопорядък **не третира съмнението в безпристрастността на съдията като неуважение към правосъдието, а като правен въпрос, който трябва да получи институционален отговор.**

Още по-показателна е последната част на същата Новела: ако епископът, комуто е възложено да съдейства за правдата, сам действа пристрастно и не отдава справедливост, законът предвижда отговорност и за него. Историческата конкретика на византийското наказание е неприложима днес и не я привеждам като модел. **Принципът обаче е съществен: високото църковно достойнство не превръща безпристрастността в ненужна добродетел; напротив, увеличава изискването за нея.**

Към това следва да бъде прибавена и **Новела 137**, защото тя пряко **обвързва разглеждането на оплаквания срещу епископи и клирици със съборите**. Юстиниан вижда именно в непровеждането на редовни събори една от причините за нарушенията в църковния живот и заповядва в тях да бъдат разглеждани каноническите спорове и обвинения. Това не означава, че всяко дело срещу презвитер непременно трябва да бъде разглеждано от целия архиерейски събор; означава, че **съборността функционира като коректив и висша гаранция там, където възникне спор относно самата правилност на църковното действие.**

В светлината на тези разпоредби може да бъде очертана стройна Юстинианова правна система. Първо, църковната власт и императорската власт са различни, но призвани към *consonantia*. Второ, Свещените Канони са признати за нормативен критерий. Трето, духовникът е свързан с конкретна църковна юрисдикция и „**собствен**“ **епископ, митрополит, патриарх**. Четвърто, различното качество на лицето - клирик, епископ, митрополит - води до различен компетентен съд. Пето, чисто църковните дела се разрешават от църковната власт според каноните. Шесто, тежките и спорни дела подлежат на съборна проверка. Седмо, обвинението следва да бъде доказано преди да породи най-тежката духовна последица.

Именно затова **Юстиниановото право не подкрепя теория за самопораждаща се съдебна компетентност**. Един епископ не става „собствен епископ“ на даден клирик поради самото обстоятелство, че е образувал производство срещу него. Подчинеността трябва да съществува предварително, да е потвърдена във времето и да може да бъде надлежно установена. Един съд не придобива компетентност чрез това, че вече е призовал обвиняемия; призоваването предполага вече съществуваща компетентност.

Това е особено важно предвид твърдението, че от 9 юли 2024 г. съм станал клирик на Софийска епархия и съм продължил да бъда служител на синодалната администрация. В изложената фактология съм посочил отсъствието на връчени ми заповеди и писма, оспорил съм твърдяното преминаване и съм поискал именно препис от синодалния акт, на който това твърдение се основава, въпреки отсъствието на задължителното Отпусно писмо. Юстиниановият модел усилва необходимостта този въпрос да бъде разрешен документално и предварително, а не чрез презумпция.

Следователно, ако спрямо мен следва да бъде приложен режимът на презвитер, първо трябва да бъде определено **кой е моят собствен епископ** и въз основа на кой валиден акт съм му подчинен. Ако статутът ми след извършените през 2014 г. избор, синодално утвърждаване и литургично архиерейско наречение поражда различни процесуални последици, това следва да бъде установено от компетентната върховна църковна власт. И в двата случая Юстиниановата традиция изключва възможността спорният статус да бъде предварително решен единствено от органа, чиято собствена компетентност зависи от неговото разрешаване.

Отделно следва да бъде разграничено постановяването на наказание от неговата окончателност. **Юстиниановите новели многократно предполагат йерархическа проверка, митрополитско и патриаршеско разглеждане и съборно поправяне на неправилни действия.** Следователно институционалната чест не се защитава чрез отказ от контрол. Напротив, по-висшата власт е именно тази, която поправя неправилното действие на по-нисшата и чрез това запазва реда и повишава авторитета.

Самият Юстиниан препраща църковните дела към каноните и към надлежната църковна йерархия. Позовавам се на това право, защото то показва колко дълбоко в православната правна традиция е залегнало разграничението между власт и компетентност, между обвинение и доказване, между собствен и чужд архиерей, между гражданско и църковно дело и между първоначално решение и висшестоящата му проверка.

Поради това моля Св. Синод при разглеждането на постановеното спрямо мен решение да отчете и този класически римско-византийски правен пласт и да установи предварително: кой е моят надлежен църковен предстоятел; чрез кой акт и от коя дата е възникнала твърдяната за мен клирикална принадлежност към Софийска епархия; кое е било местослужението ми; какви правни последици произтичат от избора, утвърждаването и литургичното ми наречение за Стобийски епископ; кой според този действителен статус е компетентният първоинстанционен

съд; и едва след това дали постановеният акт е способен да произведе предвидената каноническа последица, обвързана и с парични обосновка, съобразно съвременното Църковно право.

Ако такова предварително изследване липсва, възниква не просто спор относно отделна процесуална форма, а съмнение относно **самото основание на съдебната власт**. В езика на класическото право това е разликата между наличието на обща *iurisdictio* и компетентността тя да бъде упражнена спрямо конкретния *subiectus*. И именно и този въпрос настоящата Молба поставя пред Св. Синод.

Юстиниановата правна традиция следователно потвърждава не тезата за безотговорност на духовника, а обратното: **отговорността трябва да бъде действителна, доказана и наложена от онзи, който има право да я наложи**. Само тогава църковното наказание е правосъдие, а не властово действие - злоупотреба и превишаване на съответната власт; само тогава послушанието е каноническо, а не принуда; само тогава решението може да претендира, че принадлежи към онова съгласие - *bona consonantia* - между право, канон и църковен порядък, което Юстиниан поставя в самото начало на своето законодателство за Църквата.

VII . КАНОНИЧЕСКА ПРАКТИКА В МОДЕРНИТЕ ВРЕМЕНА

Изложените дотук Свещени Канони, тяхната класическа византийска екзегеза и Юстиниановото църковно законодателство не остават затворени в късната античност и Средновековието. В модерната епоха Поместните православни църкви продължават да изграждат своето вътрешно устройство именно върху същите основни начала: определена епархийска принадлежност на клирика, разграничаване между административна власт и съдебна компетентност, съборно разглеждане на делата срещу архиереи и избрани за архиереи, инстанционност при тежките наказания, право на обжалване или служебен контрол, разрешаване на споровете за подсъдност и отстраняване на съдия, който е лично заинтересован или вече е участвал в разследването на същото дело, както и отвод по съдопроизводство на пряко замесена и ангажирана страна в и по процеса.

Тази модерна практика има особено доказателствено значение, защото илюстрира как древните канонически принципи са били превърнати в конкретни институционални гаранции в Православни църкви с различна историческа, национална и държавноправна среда. Следователно тук не търся механично приложение на чужд поместен устав към Българската православна църква - Българска Патриаршия. Съпоставката има друга функция: да установи кои правни принципи са били възприемани устойчиво като принадлежащи на самата православна каноническа традиция и кои решения представляват специфична особеност на дадена поместна уредба.

Показателен е развоят в **Константинополската Велика Христова Църква – Вселенската Патриаршия през XIX век**. След реформите от епохата на Танзимата и особено вследствие на *Hatt-ı Hümayun* от 1856 г. са изработени т.нар. **Общи или Национални правила на Вселенската Патриаршия - Γενικοί Κανονισμοί**, утвърдени през 1860–1862 г. Те дават нормативна форма на патриаршеското и синодалното управление и на институциите, чрез които православната общност разглежда свои вътрешни църковни и смесени дела. Архивните фондове на Академията в Атина съхраняват именно в един общ нормативен комплекс Общите правила от 1860-1862 г. и окръжните актове за устройството на духовните и смесените църковни съдилища.

Същественото тук не е особената османска държавноправна среда, която днес е неприложима, а институционалният принцип: Патриархът, Светият и Свещен Синод и другите органи притежават **различни, нормативно определени функции. Самото първенство на патриарха не поглъща съборната власт на Синода, нито отменя установените форми за разглеждане на църковни спорове**. Съвременният официален исторически обзор на Вселенската Патриаршия отбелязва, че Общите правила са били нейният писан статут до промяната на положението след 1923 г.; това показва, че православната модерност не е изоставила каноническата институционалност, а я е приспособила към новите исторически условия.

Към тази традиция принадлежи и запазването на института на *ἐκκλησιον*, апелационното църковно обръщение, макар неговият обхват между Поместните православни църкви да е предмет на известен канонически спор, особено с Руската православна църква. За настоящата Молба не е необходимо този спор да бъде разрешаван и още по-малко да бъде използван като основание за външна юрисдикционна намеса. Значим е общият принцип, който никоя от страните в този древен дебат не отрича: **православното право познава висшестояща**

проверка на църковни съдебни актове, когато въпросът не може да бъде окончателно разрешен на по-ниското равнище. Самият институт на апелацията е част от православната каноническа история, макар да съществуват различни становища коя църковна власт и при какви условия го упражнява извън собствената си поместна юрисдикция. Древните Източни Патриаршии, Румънската Патриаршия, Архиепископиите на Кипър, Гърция, Албания, а и самата Българската Патриаршия от 1998 г., както и Синайската Архиепископия, както и припознатата от някои Поместни църкви – Православна църква на Украйна признават този статут на катедрата на Константинопол.

В Руската православна църква през синодалния имперски период модернизацията на църковното съдопроизводство получава особено подробно нормативно развитие. *Уставът на духовните консистории* е издаден за пръв път през 1841 г. и основно преработен през 1883 г. Третият му раздел е изцяло посветен на епархийския съд. Самият Устав определя духовната консистория като орган, чрез който под непосредственото началство на епархийския архиерей се осъществяват управление и духовен съд именно „**в поместния предел... именуем епархией**“. Така модерната руска практика също обвързва епархийското правораздаване с определената църковна област, а не с универсална власт на всеки архиерей върху всеки духовник.

Особено показателен е член 148 от редакцията на Устава, според който на епархийския съд са подведомствени „лица от духовно звание на епархийското ведомство“. Следователно преди да се разгледа провинението, трябва да е установено самото отношение на лицето към съответното **епархийско ведомство**. Това е исторически руска правна формула, а не непосредствено приложимо българско правило, но принципът е същият, който откриваме в древните канони, Валсамон и Юстиниан: съдебната власт предполага предварително установена църковна принадлежност.

Руската система е познавала и действителна **апелация до Светейшия Синод**. При по-тежките присъди духовникът е можел да заяви несъгласие и да представи апелационен отзив, в който посочва защо счита присъдата за неправилна и на кои закони противоречи. При надлежно подадена апелация изпълнението се е спирало, а делото, отзивът и документите са били изпращани на Светейшия Синод. При някои по-леки мерки също е била допустима частна жалба до Синода. Следователно модерната руска църковноправна практика не е възприемала епархийското съдебно решение като непременно самостоятелно и необратимо.

Това обстоятелство е принципно важно: **йерархическото право на наказание и правото на проверка на наказанието не се изключват взаимно**. Тъкмо обратното, в развитата църковна съдебна система те принадлежат към един и същ порядък. Висшестоящият контрол не унижава епархийския архиерей и не обезсилва неговото служение; той е гаранция, че последиците от особено тежко решение са подложени на по-широка правна проверка.

Още по-съществен е опитът на **Поместния събор на Православната руска църква от 1917-1918 г.** След двувековния синодален период Съборът възстановява патриаршеството и изгражда съборно-патриаршеска система на висше църковно управление. В едно от фундаменталните му определения е постановено, че **висшата законодателна, административна, съдебна и контролна власт в Руската църква принадлежи на Поместния събор, а патриархът е „пръв между равни“ и заедно с останалите органи на управление е подотчетен на Събора**.

Този модел е особено важен като свидетелство от модерната православна каноническа мисъл: **първенството не е тъждествено с еднолична и единоначална върховна съдебна власт**. Патриархът действително предстоителства и притежава високи лични права, но делата, които по естеството си принадлежат към върховната църковна власт, се разрешават чрез надлежния съборен орган.

Самият Събор от 1917-1918 г. създава специален отдел по църковния съд и отдел по църковната дисциплина. При епископското съвещание е образувана и **Съдебна комисия** за разглеждане на дела на архиереи, включително на вече отстранени или поставени под съмнение епископи. **Комисията се състои от членове и заместници, определяни по жребий, което представлява забележителен опит да се ограничи възможността съдебният състав предварително да бъде конструиран според желания резултат**.

Още самата подготовка за този Събор е показателна. Предсъборният съвет има специален Четвърти отдел по църковния съд; там са разработени основни положения за съдебната система и проект за църковно-наказателен устав. Това е свидетелство, че в началото на XX век **Православната църква ясно осъзнава необходимостта църковното наказателно право да бъде не само материално, но и процесуално уредено**. Наличието на нарушение не освобождава от необходимостта да бъде определено кой съд е компетентен, в какъв състав, по какъв ред и при какви гаранции.

След Първата световна война особено разработена съдебна система изгражда **Румънската православна църква**. Законът и Уставът за организацията на Румънската православна църква от 6 май 1925 г. създават ясно степенувано църковно правораздаване. При всяка епархия функционира *Consistoriul spiritual eparhial* като първа съдебна инстанция по дисциплинарни дела на клира. Над него действат митрополитските духовни консистории като въззивни инстанции, а на централно равнище е създаден *Consistoriul spiritual central* за по-висш контрол и за осигуряване на единство на църковната съдебна практика.

Този модел е особено ценен за настоящия казус, защото **модерната румънска практика показва, че православната епископална структура е напълно съвместима с разделяне на съдебните степени**. Епархийският архиерей остава носител на пълнотата на епископското служение в своята епархия, но тежката дисциплинарна присъда не се превръща поради това в акт, изключен от въззивна проверка. Православната епископология не изисква отсъствие на съдебни гаранции; историческата практика показва точно обратното.

Следователно съществуването на въззивна инстанция, проверка на решението и дори своеобразна църковна „касация“ не е привнесено чуждо юридическо понятие, несъвместимо с православната традиция. През 1929 г. румънската църковноправна литература изрично характеризира системата от 1925 г. като **четири степени** на църковно правосъдие, над които стои Светият Синод като върховна власт.

Още по-непосредствено приложим сравнителен материал предоставя **Уставът на Сръбската православна църква от 1931 г.** Неговата стойност за настоящата Молба е изключителна, защото той формулира със забележителна юридическа точност редица гаранции, които произтичат от същите канонически принципи, разгледани в предходните раздели.

Сръбският Устав определя всяка епархия като основна църковно-административна единица, начело с нейния епархийски архиерей, а редом с него съществува епархийски църковен съд. Над епархийските съдилища е учреден **Великият църковен съд** като върховна съдебна власт за провинения на духовници, монаси и миряни и за други вътрешноцърковни спорове, които не принадлежат непосредствено на Светия архиерейски събор или Синод.

Особено важно е, че **сръбският Устав изрично забранява на член на Великия църковен съд да участва в дело, ако е лично заинтересован, участвал е в разследването или е съдил същия спор в по-ниската инстанция**. Същото правило е установено и за членовете на епархийския съд: лично заинтересованият или участвалият в предварителното разследване не може да бъде съдия по същото дело. Това е не отвличена нравствена препоръка, а конкретна православна църковноправна норма за несъвместимост между заинтересованост, разследване и правораздаване.

Този сравнителен пример е особено релевантен към поставения в настоящата Молба въпрос дали лице, което е лично засегнато от твърдените мои изказвания, участвало е в започването или направляването на производството и притежава йерархическа власт над съда, може едновременно да влияе върху неговото образуване и впоследствие да участва в окончателното утвърждаване на неговия резултат. Сръбската практика сама по себе си не решава българския казус, но ясно доказва, че православно църковно право познава института на отвода поради лична заинтересованост и предходно участие в разследването като канонически оправдана гаранция, а не като чужда на Църквата светска конструкция.

Още по-показателни са разпоредбите за най-тежките наказания. Великият църковен съд на Сръбската православна църква разглежда **служебно**, тоест дори без да зависи единствено от инициативата на осъдения, присъдите на епархийските съдилища за пожизнена забрана за свещенодействие, лишаване от свещенически сан и лишаване от сан с изключване от църковно общение. Той може да утвърди, измени или отмени решенията.

Това е изключително значим сравнителен прецедент. Модерната православна практика приема, че колкото по-тежка е санкцията, толкова по-силна може да бъде необходимостта от **служебна висшестояща проверка**, независимо от поведението на осъдения. Следователно най-тежкото наказание не се нуждае от по-малко проверка поради своята тежест, а именно поради нея — от по-голяма.

Сръбският Устав урежда изрично и **споровете за компетентност**. Великият църковен съд решава отводи на отделни епархийски съдилища и конфликти на подсъдност между тях и определя кой съд следва да разгледа делото. Самият Свети архиерейски синод също има правомощия относно конфликтите на компетентност между църковно-йерархическите органи. Следователно модерната православна практика отново потвърждава принципа, който е централен за настоящата Молба: **спорът дали един съд е компетентен не трябва да бъде погълтан от разглеждането на обвинението по същество**; той е самостоятелен правен въпрос, който може да изисква решение от по-висша инстанция.

Същият Устав установява и независимост на членовете на църковния съд при постановяване на решението. Това е особено важно при йерархическа структура, в която съдебният орган административно съществува в рамките на епархията: каноническото подчинение на архиерея не означава, че съдията трябва да възпроизведе предварително формираната воля на административния си началник. Съдът трябва да решава според каноническите и законовите норми и по своята съвест.

Този сравнителен материал позволява да се направи съществено разграничение и относно състава на църковния съд. Самото участие на презвитери редом с епископ в епархийски съд не може автоматично да бъде обявено за противоканонично, защото подобна структура е позната и на други православни поместни уредби. Сръбският модел от 1931 г. например предвижда епархийски съд, съставен от председател и двама членове, а Великият съд включва архиереи и опитни свещени лица. Следователно силният аргумент в настоящия случай не е абстрактното твърдение, че „един епископ и двама свещеници никога не могат да съдят“. Решаващите въпроси са други: **именно този съд компетентен ли е спрямо именно това лице; правилно ли е определен неговият статус; независим ли е съдебният състав; съществува ли заинтересованост; и какъв контрол се изисква при постановяване на най-тежката санкция.**

Модерната православна практика предоставя и конкретни исторически примери, при които църковно положение, създадено от административно или съдебно действие, впоследствие е било **преоценено и поправено**. Сред най-известните е случаят на св. Нектарий Пентаполски. През 1889 г. той е хиротонисан за митрополит Пентаполски в Александрийската патриаршия. На 3 май 1890 г. патриарх Софроний IV го освобождава от административните му функции, а през юли същата година му е наредено да напусне Египет. Същевременно документите не го лишават от самата епископска хиротония; дори първоначалният акт му оставя възможност да извършва архиерейски богослужения при покана.

Тук аналогията към настоящия случай трябва да бъде използвана с изключителна предпазливост. Не твърдя идентичност между положението на вече хиротонисания митрополит Нектарий и моето положение на избран, утвърден и наречен, но нехиротонисан за епископ. Значението на случая е друго: той показва колко необходимо е **да се разграничават санът, административната длъжност, конкретното послушание, юрисдикционното положение и дисциплинарният акт. Освобождаването от длъжност не означава само по себе си унищожаване на онова църковно качество, което може да бъде изменено само по надлежния канонически ред.**

Още по-значим е завършекът на този казус. На 15 септември 1998 г. Светият Синод на Александрийската патриаршия приема официално решение, с което заявява възстановяване на църковния порядък по отношение на св. Нектарий и иска прошка за страданията, причинени му поради човешка слабост или грешка от неговите предшественици. Актът е извършен повече от столетие след събитията.

Този пример не доказва, че всяко неблагоприятно църковно решение е неправилно, нито че времето автоматично отменя юридическата му сила. Той доказва по-съществено положение: **Православната църква не счита институционалния си авторитет за накърнен, когато по-късно признава грешка на собствената си администрация и възстановява нарушен църковен порядък. Поправянето не е поражение на църковната власт. То е една от възможните прояви на нейната отговорност пред истината.**

От разгледаните модерни практики се очертава достатъчно последователна картина. **Константинополската традиция институционализира съвместното патриаршеско и синодално управление и църковното правораздаване;** руската практика обвързва епархийския съд с лицата, принадлежащи към съответното епархийско ведомство, и допуска висшестояща апелация; **Съборът на РПЦ от 1917-1918 г. отново поставя висшата съдебна власт в съборната структура;** Румънската църква изгражда степенувана система от епархийска, митрополитска и централна съдебна проверка; **Сръбската църква изрично урежда отвода на заинтересован съдия, конфликта на подсъдност и задължителния служебен контрол върху тежките наказания.**

Различията между тези системи са действителни и не трябва да бъдат прикривани. Някои Поместни църкви създават постоянни църковни съдилища (както и Българската Екзархия); други запазват по-силно непосредствената архиерейска съдебна власт. Различен е броят на инстанциите, съставът на съдилищата и начинът на упражняване на апелацията. Това многообразие обаче не заличава общото ядро: **юрисдикцията не е произволна; принадлежността на духовника има правно значение; тежките наказания подлежат на по-висока проверка; конфликтът на компетентност е самостоятелен правен проблем; личната заинтересованост на съдията може да го**

направи непригоден да решава делото; а неправилният църковен акт е принципно поправим.

Именно спрямо това общо православно ядро моля да бъде оценен и настоящият случай. В изложената фактология оспорвам твърдението, че съм станал клирик на Софийска епархия, посочвам отсъствието на връчено ми Отпусно писмо, Заповед за местослужение или друг акт, чрез който такава принадлежност би могла да бъде установена, и моля да бъде прегледан и ако е изряден със съответните митрополитски подписи да бъде представен синодалният акт от 9 юли 2024 г., на който впоследствие е основано това твърдение. Модерната православна практика показва, че този въпрос не е формалност: принадлежността и статута на духовника е една от предпоставките, от които се извежда компетентността на съответния църковен съд.

По същия начин възражението относно заинтересоваността не следва да бъде третирано като неуважение към архиерейската власт. Сръбската православна нормативна традиция от 1931 г. **изрично приема, че лично заинтересованият съдия или този, който е участвал в предварителното разследване, не следва да решава същия спор.** Тази норма не е задължителна за Българската православна църква, но е силно сравнително доказателство, че **институтът на безпристрастността принадлежи на православната църковноправна култура.**

Особено съществено е сравнението относно низвержението. Българският Устав предвижда, че решенията за низвержение и отлъчване влизат в сила след утвърждаването им от Св. Синод в пълен състав. Сръбската модерна практика предвижда служебна проверка на подобни тежки присъди от Великия църковен съд; руската синодална практика е допускала апелация до Светейшия Синод; румънската система е създавала няколко последователни съдебни степени. Това международно православно сравнение не определя съдържанието на българския чл. 187, но показва, че **висшестоящият контрол върху лишаването от сан е напълно органичен за православната модерна каноническа традиция,** а не изключение от нея.

Поради това моля Св. Синод да разгледа предстоящото му произнасяне не като техническо потвърждаване на вече извършеното, а като самостоятелно упражняване на собствената му върховна каноническа отговорност. Именно модерната православна практика показва, че висшата инстанция не е нотариус на по-нисшия съд. Тя е органът, който трябва да провери компетентността, процедурата, доказателствата, съответствието на наказанието с установеното провинение и всички обстоятелства, които могат да опорочат решението.

Ако се установи, че Софийският епархийски църковен съд е бил надлежно компетентен спрямо мен, това следва да бъде мотивирано чрез акта, който установява моята принадлежност към Софийска епархия и местослужението ми, съгласно получени от мен възнаграждения от общо във времето три църковни ведомства. Ако компетентността не може да бъде установена, този порок не може да бъде излекуван само чрез последващо утвърждаване на постановената присъда. Ако съществува спор кой съд е компетентен, той следва да бъде разрешен като самостоятелен въпрос от органа, на който действащият Устав възлага разрешаването на спорове за подсъдност. Ако пък лицето, което следва да участва в крайната преценка, е пряко засегнато от предмета на обвинението или е участвало в неговото предварително формиране, **въпросът за безпристрастността следва да бъде изследван отделно и мотивирано.**

Накрая, модерната каноническа практика показва, че **църковното право не съществува, за да направи властовия акт необратим, а за да направи упражняването на властта канонично.** Тя не освобождава духовника от отговорност, но не освобождава и съда от компетентност; не освобождава обвинителя от доказване; не освобождава висшестоящия орган от контрол; и не забранява на Църквата да поправи вече извършено действие, когато неговата неправилност бъде установена.

Ето защо моля Св. Синод да приложи спрямо настоящия случай не извънредна снизходителност, а онова високо правно и съборно мерило, което модерната православна практика многократно е институционализирала: **установен статус, определена юрисдикция, надлежен и безпристрастен съд, реална защита, проверимо доказване, висшестоящ контрол при тежките наказания и възможност за възстановяване на каноническия порядък, когато той е бил нарушен!**

VIII. СЪВРЕМЕННА КАНОНИЧЕСКА ПРАКТИКА И КАНОНИЧЕСКИ АКАДЕМИЧНИ ТРУДОВЕ НА МОДЕРНИ И СЪВРЕМЕННИ ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВИ - ЕКСПЕРТИ ПО ЦЪРКОВНО И КАНОНИЧЕСКО ПРАВО И СЪОБРАЗИТЕЛНОСТ СПРЯМО РИМСКОТО ПРАВО, ГРАЖДАНСКОТО, МЕЖДУНАРОДНОТО, ЕВРОПЕЙСКОТО И

НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО, ОСОБЕНО В ОБЛАСТТА НА НАКАЗАТЕЛНИЯ И ДИСЦИПЛИНАРНИЯ ПРОЦЕС

Съвременната православна каноническа наука поставя древния канон не като археологически остатък от миналото, нито като неизменяема позитивноправна разпорежда, която може да бъде механично пренесена от IV или VI век в XXI век, а като нормативен израз на еклезиологически начала, които Църквата е длъжна да прилага вярно към променящите се исторически условия. Точно тази особеност отличава каноническото Предание едновременно от юридическия позитивизъм и от произволното позоваване на „духа на канона“, чрез което неговата действителна нормативна сила би могла да бъде обезсилена.

Особено показателно за това разбиране е академичното наследство на **Негово Всесветейшество Вселенския патриарх Вартоломей**, в миналото митрополит Филадельфийски, който е доктор по Каноническо право с дисертационен труд върху кодификацията на Свещените Канони и Каноническите постановления в Православната църква. През 2026 г. той отново формулира тази теза академично в *Ecclesiastical Law Journal*, разглеждайки Nikeйските канони като част от „живата каноническа традиция“ на Православната църква и настоявайки, че тяхното тълкуване трябва да съединява историческата им конкретност с продължаващото им значение за живота на Църквата. Каноническото Предание според този подход е част от самото богословско самосъзнание на Православието, а не външен административен кодекс. Но фактите са си факти! Обръщенията и обозначенията на Патриарх Вартоломей към мен след 28.11.2024 г. до последния ни персонален контакт на Рождения му ден м.г. - 01.03.2025 г. - публично, а и в частна кореспонденция с Достопочитаемата Г-жа Ренета Инджова, Министър-председател на Р. България (1994-1995) и Председател на ИК по награждаването му с най-висшето държавно отличие на Р. България Орден „Стара планина“ I-ва степен с лента и Доктор Хонорар кауза на Българската академия на науките в началото на ноември 2015 г., но от 2014 до 2026 г., то той винаги се обръщал към мен или ме е назовавал с гръкоезичната канонична църковна форма: „Θεοφιλέστατε, Ἀγιε Ψηφιομένε!“, а на международни форуми на Вселенската Патриаршия там, където бивам изписван пише: + Dionysius, Bishop-elect of Stobi. Това разбиране е изключително важно за настоящия случай. Не следва нито древният канон да бъде механично прилаган без оглед на действащия Устав, нито действащият Устав да бъде тълкуван така, сякаш Свещените Канони и тяхната хилядолетна рецепция нямат значение. Съвременната каноническа норма представлява конкретизация на еклезиологическия порядък, а не негова замяна. Публично при обновлението на храма „Преображение Господне“ в Корона, Лонг Айленд, Ню Йорк в проповедта си Негово Високопреосвещенство Г-н Проф. Елпидиор Ламбрианидис – Архиепископ на Америка и Екзарх на Атлантика и Пасифика обясни на православната гръцка общност в Ню Йорк защо не съм служил и защо само съм се причастил, тъй като след наречението ми за епископ не съм вече в числото на презвитерите, но поради несъстояващата се, според него противно на православната еклезиология, епископска хиротония - все още не съм в чина на архиерейството в пълнота и даже запита: „Толкова ли няма двама - трима български архиереи, които да извършат ръкоположението или ако не желаят да я извършим ние в Шамбези?!“

В тази връзка особено значение имат трудовете на митрополит **Перистерийски Григорий Папатомас**, професор по Каноническо право. В най-новите му разработки въпросът за юрисдикцията е поставен в изключително категорична форма чрез принципа *Extra Ecclesiam localem nulla jurisdictio hyperoria et nulla jurisdictio extera intra Ecclesiam localem*, тоест **извън конкретната поместна църковна област не съществува неограничена надтериториална юрисдикция**, както и вътре в нея не може произволно да действа чужда юрисдикция. Самото заглавие на публикуваното му изследване от 2025-2026 г. говори за „изключително и абсолютно каноническо отъждествяване на териториалната и персоналната юрисдикция“ във връзка с Nikeйските правила 5 и 8. Темата е била представена и на XXVI Международен конгрес по каноническо и църковно право в Атина през 2024 г., посветен именно на миналото, настоящето и бъдещето на каноническото право.

Това съвременно научно направление непосредствено потвърждава необходимостта въпросът за моята **лична каноническа принадлежност** да не бъде отделян от въпроса за териториалната юрисдикция. Ако не е предварително установено към коя местна църковна област принадлежи като духовник и въз основа на кой канонически акт, **не може самото физическо място на предполагаемо действие да произведе автоматично персонална юрисдикция на местния епископски съд**.

Подобен подход откриваме у покойния митрополит **Пантелеимон Родопулос**, чийто труд *An Overview of Orthodox Canon Law* представлява една от значимите съвременни систематизации на Православното каноническо право на английски език. Родопулос разглежда

каноническия порядък в цялостната му връзка с устройството на Църквата, йерархията, съборността и отношенията между каноническата норма и църковната практика. Неговият труд е преведен и редактиран за англоезичната академична среда с участието на George Dion Dragas, което показва и стремежа на съвременната православна наука да изведе собствената си каноническа традиция отвъд ограничените национални юридически школи.

Една от най-ясните изходни позиции на Негово Високопреосвещенство Митрополита на Крини Г-н Проф. Кирил Катерелос, който е и Екзарх на Малта към Вселенската Патриаршия, който е университетски преподавател по Междуправославно каноническо право и по Специални въпроси на каноническото право, че съществува нормална териториална юрисдикция, извън която църковният орган по начало не действа и не може да действа. „Упражняването на извънгранична юрисдикция чрез намеса във вътрешните дела на друга юрисдикция по принцип е забранено, без значение дали е към друг архиерей или е по-висшестояща.“ (съобразно Канон 2 на II Вселенски събор). **Архиерейската власт като неопределена духовна власт върху всяко лице има канонично определен предел.** Дори и за свързаните лица с епархията на неговото служение. Важното, извънредно важното според Митрополит проф. Кирил - **е не „кой твърди, че има власт“, а „от кой канон и от коя установена църковна компетентност произтича тази власт“.** **"Съдебното положение на епископа и на епископоизбрания не се изчерпва с едно еднолично решение, нито с една местна инстанция.** В Халкидонските канони прибягването към Константинополския престол остава като втора възможност, която е и алтернативна." „Вселенският престол има неоспоримия прерогатив да се произнася по отправени апелации по спорни дела извън собствената си юрисдикция.“ **"Нормата за съда над епископ и епископоизбран не е частна епархийска административна процедура, а елемент от съборния каноничен строй на Църквата."** "Не бива автоматично да се приема нито върховенството на каноните над всяка императорска норма, нито обратното, че гражданското законодателство представлява „автентично тълкуване“ на каноните." **"Съдебната схема и Съдебната система в Източната църква е приблизително следната: потвърдено законна надлежна местна компетентност, съборно разглеждане, установена вътрешна апелация, установена външна апелация - извънредното право на ѓкклѣтов на Константинопол."**

Това е много по-различно от конструкцията: „епархийски архиерей сам си решава кого си смята за свой си клирик и неговият му подчинен съд от това автоматично придобива някаква своеобразна компетентност“. "Икономията на епископския събор не унищожава юрисдикцията, нито може сама да създаде компетентност там, където такава канонично липсва." И чудната прекрасна мисъл на м-т Кирил, Малтийски екзарх е: **„Стеснителното тълкуване на каноните, когато те са общи и не правят разграничения, противоречи на елементарен принцип на правното тълкуване!“** **"Не е допустимо един църковен орган да стеснява приложението на канонична гаранция само защото това е удобно за конюнктура за конкретна процедура, ако самият канон не установява такова ограничение."** **"Нито административна заповед, нито уставна практика, нито едноличен архиерейски акт могат сами по себе си да произведат „каноничност“, противоречаща на съборната канонична традиция."**

"Особено практически значими са трудовете на протопрезвитер Lewis J. Patsavos, дългогодишен професор по каноническо право в Holy Cross Greek Orthodox School of Theology. В *Spiritual Dimensions of the Holy Canons* той настоява, че **каноните не могат да бъдат разбирани единствено като наказателни или административни разпоредби, защото тяхната крайна цел е спасителна и пастирска.** Но тази пастирска характеристика не унищожава процесуалния ред. Напротив, самият негов систематичен индекс отделя самостоятелен корпус от канони, относно църковния съдебен процес, включително предварителното производство, съдилищата, правните средства за защита и последиците от процеса.

Патсавос подчертава и терапевтичната, а не отмъстителна природа на църковното наказание. Това има решаващо значение при преценката дали една дисциплинарна мярка действително изпълнява каноническата си функция. **Най-тежката санкция не се оправдава чрез собствената си строгост. Тя трябва да бъде свързана с доказано провинение,** с действителната духовна опасност, която следва да бъде лекувана, и с пастирското предназначение на наказанието.

Към същата школа принадлежи Patrick Demetrios Viscuso, професор по Каноническо право и автор на *Orthodox Canon Law: A Casebook for Study*. Неговият научен метод е особено ценен, защото не третира каноните като изолирани изречения, а като право, което

трябва да бъде изучавано чрез конкретни казуси, историческия им контекст, тълкувателната традиция и по-късната им рецепция. В неговото критическо издание и превод на шестдесет и шестте канонически въпроса, приписвани на Валсамон, е показано именно как древният и средновековният канонически корпус е бил прилаган към нови исторически обстоятелства, без неговият принцип да бъде унищожаван.

Съвременната православна канонистика следователно не познава легитимен метод, при който първо се определя желаният практически резултат и впоследствие се търси канон, способен да го оправдае. Правилният метод е обратният: установяват се фактите, определя се каноническият статус, идентифицира се компетентният орган, изследват се канонът и неговата рецепция и едва след това се прави правното заключение.

В този смисъл особено значими са трудовете на Власиос Фидас, включително *Droit canon: Une perspective orthodoxe*, където Каноническото право се разглежда от собствено православна еклезиологическа перспектива. При Фидас **каноническият порядък не може да бъде отделен от структурата на Поместната църква, епископата и съборното общение**. Поради това каноническата власт не е абстрактна способност на всяко лице с архиерейски сан да извършва всяко църковно действие, а конкретно служение в определена структура на църковно общение. Съществуването на властта и компетентността за упражняването ѝ са различни понятия.

Това разграничение получава особено силна еклезиологическа основа в трудовете на митрополит Пергамски Йоан Зизиулас. При него епископът не е абстрактен носител на самостоятелна власт, съществуваща извън конкретната местна Църква. Той е епископ именно като глава на определена евхаристийна общност; съборът от своя страна е общение на местни Църкви чрез техните епископи. Съвременните изследвания върху Зизиулас подчертават, че **синодалността за него произтича не от административна целесъобразност, а от самата евхаристийна природа на Църквата**. Епископите участват в събора не като индивидуални носители на еднаква абстрактна власт, а като предстоятели на конкретни местни Църкви.

От това следва **важно заключение за съдебната юрисдикция. Епископската степен не може да бъде отделена от каноническата област, в която се упражнява конкретното епископско служение. Ако това бъде направено, персоналната власт би се превърнала в надтериториална абстракция, каквато православната евхаристийна еклезиология по начало не допуска.**

Сходна основа се открива при протопрезвитер Николай Афанасиев, чиято евхаристийна еклезиология разглежда местната църковна общност като пълно проявление на Църквата около своя предстоятел. Съвременните изследвания на неговото наследство подчертават, че той свързва **първоначалната съборност на евхаристийната общност с по-късното развитие на епископската синодалност. Следователно църковната власт възниква в отношенията на общение и конкретна принадлежност, а не като неограничена персонална правоспособност на духовен началник.**

Протопрезвитер Александър Шмеман поставя същия проблем на езика на съвременното каноническо устройство. В класическото си изследване *Problems of Orthodoxy in America: The Canonical Problem* той **предупреждава срещу злоупотребата с понятията „канонично“ и „неканонично“, когато те се използват като полемически оръжия вместо като инструмент за установяване на действителния църковен порядък**. В текста *The Parish and the Church* той едновременно защитава действителната власт на епархийския епископ и изрично уточнява, че **тя не означава произвол или „абсолютизъм“, защото начините на упражняването ѝ са определени от каноните и църковния устав.**

Тази постановка е непосредствено приложима към настоящата Молба. **Каноническото послушание не означава предварително приемане за правилно на всеки акт на човек, който притежава църковна власт. То означава приемане на канонично упражнената власт.** От друга страна, възражението срещу конкретната компетентност не освобождава духовника от принадлежността му към църковния порядък. **Правният въпрос е именно дали властта е упражнена в собствените ѝ граници.**

George Dion Dragas развива сходно православно еклезиологическо разбиране чрез принципа „единство в множествеността“: една Църква се проявява в множество местни Църкви, без едната страна на това отношение да поглъща другата. Това е важно именно срещу две еднакво неправилни крайности: пълна автономизация на отделната епархия, сякаш тя не принадлежи към по-широкото съборно общение, и обратно, обезсилване на реалната местна епископска компетентност чрез идея за всеобхватна централна юрисдикция.

В този богословски кръг следва да бъдат поставени и **Георги Флоровски, Владимир Лоски, протопрезвитер Йоан Майендорф и Павел Евдокимов**. Те не трябва да бъдат представяни като автори на специализирани процесуални трактати за църковните съдилища, защото това би било методологически неточно. Значението им е по-дълбоко: чрез техните разработки върху **Преданието, съборността, личността, Църквата и отношението между харизматично и институционално те препятстват свеждането на църковната власт до административна команда. Каноническият акт остава църковен акт само доколкото принадлежи към живота на Тялото Христово и служи на неговото единство, истината и свободата**.

Тази граница между собствено каноническите специалисти и по-широките православни еклезиолози трябва да бъде запазена и спрямо **Панагиотис Трембелас, George Bebis и други значими православни богослови**. Техните трудове могат да бъдат използвани при богословските и еклезиологическите предпоставки на дисциплината, но не следва да бъдат цитирани като авторитет за конкретна процесуална норма, освен когато такава действително е предмет на конкретния им текст.

Особено място в съвременната юридическа канонистика заемат **Спирос Троянос и Йоанис Конидарис**. Троянос е един от големите съвременни изследователи на византийското право и на възникването на Каноническото право като самостоятелен, но взаимодействащ с Римското право нормативен порядък. Дори най-новият академичен *Companion to Byzantine Law* включва негово специално изследване върху „създаването на паралелен правен порядък: каноническото право“ и върху Константинополския *Endemousa Synod*. Това е особено важно за настоящата Молба: **исторически каноническото право нито се разтваря в римското гражданско право, нито живее в пълна юридическа изолация от него**.

Конидарис от своя страна представлява една от най-развитите съвременни европейски школи по **Еклезиастическо право**, където Свещените Канони, вътрешното право на Православната църква, държавната конституция, законодателството и Европейската конвенция се разглеждат в тяхното точно разграничение и взаимодействие. Неговият учебник по Църковно право от 2020 г. включва отделни части за източниците и тълкуването на Църковното право, религиозната свобода, юридическата личност на религиозните организации и отношенията между Църква и Държава. Съвместният му труд с Achilleas Aimalianidis върху гръцкото и кипърското църковно право изрично започва с религиозната свобода според Европейската конвенция. През 2026 г. Конидарис продължава да публикува върху Свещените Канони и конституцията, държавното законодателство в *Пидалиона* и **конкретни канонически провинения на църковни предстоятели**.

Този съвременен научен подход е важен и за правилното използване на понятията от гражданското и наказателното право в настоящата Молба. Църковното съдопроизводство не е държавен наказателен процес. Епархийският църковен съд не е наказателен съд на Република България, обвинението пред него не е обвинителен акт по Наказателнопроцесуалния кодекс, а низвержението не е държавно наказание. Затова понятия като „престъпление“, „подсъдим“, „процесуално престъпление“ или „присъда“ трябва да бъдат използвани с особена терминологична дисциплина, за да не бъде създадена възможност основателен канонически довод да бъде отхвърлен поради неправилно смесване на два различни правни порядъка.

Същевременно различieto между църковния и държавния процес не означава, че достиженията на общата правна цивилизация са чужди на Църквата. Напротив, съвременната Православна каноническа наука вече изследва сравнително принципите на Светския и Църковния процес. През 2022 г. Cosmin Santi публикува специално изследване върху принципите на гражданското процесуално и църковното процесуално право в Румъния и установява широк кръг съпоставими принципи: **достъп до правосъдие, справедлив процес в предвидим срок, състезателност, законност, равенство, право на защита, непосредственост и добросъвестност**. Изследването подчертава, че тези принципи се проявяват и в действащия румънски православен дисциплинарен процес, макар той да запазва собственото си каноническо основание.

Това не е само академична теория. **Действащият Устав на Православната църква в Америка**, която БПЦ-БП не признава, в редакцията си от 2022 г., формулира изрично „право на канонически процес“. Всеки клирик, монашестваш или мирянин може да защити **законните си права пред компетентния висшестоящ църковен форум**. Епархийският съд е първоинстанционен съд по отношение на духовници и миряни от съответната епархия или иначе намиращи се под властта на нейния епископ; Св. Синод е първоинстанционен съд за епископи и обичайна крайна инстанция за духовници и миряни. Самият Устав позволява създаването на **постоянна комисия по каноническа процедура, в която могат да бъдат включвани**

експерти не само по каноническо, но и по гражданско право и други релевантни дисциплини.

Това е особено показателно. Една съвременна Православна църква в САЩ официално признава, че **качественото каноническо правораздаване може да използва професионалното знание на светски юристи, без чрез това да престава да бъде църковно правораздаване.**

Още по-впечатляващи са действащите процедурни правила на същата Църква. **Обвинението трябва да бъде писмено; преди процеса се проверява положението на обвинителя и евентуалната му лична корист или вражда; обвиняемият трябва да получи писмена призовка, в която са посочени естеството на обвинението и имената на обвинителите; предоставя му се време за подготовка; може да поиска трето лице да участва в защитата му; страните могат да предлагат свидетели и експерти; при несъгласие с решението на епархийския съд съществува апелация до Св. Синод; а решение за окончателно низвержение на клирик придобива действие едва след потвърждаването му от Св. Синод. Същите правила съдържат и забрана едно лице да бъде съдено повторно за едно и също твърдяно нарушение.**

Тези разпоредби не са задължително право на Българската православна църква. Те обаче представляват **изключително силно сравнително свидетелство за това как една съвременна Православна църква разбира практически древните канони за обвинение, призоваване, защита, компетентност, апелация и низвержение. Следователно подобни гаранции не могат да бъдат квалифицирани като „чужда на Православието юридикация“.**

Същото се вижда в действащата **Румънска православна църква**. Официално съобщение на Румънската патриаршия от 8 май 2025 г. изрично заявява, че **каноническите дисциплинарни въпроси и санкции, включително низвержението, не се разрешават чрез публични изявления, а чрез писмена апелация или рекурс пред по-висшите уставни църковни съдилища - Митрополитската консистория и Висшия църковен съд.** Това е действаща съвременна православна практика на институционален контрол върху низвержението.

Съвременната **Руска православна църква** също притежава кодифицирана система на църковно съдопроизводство. **Правилникът за църковния съд, приет през 2008 г. и изменен впоследствие, предвижда епархийски съдилища с юрисдикция в пределите на съответните епархии, висш общоцърковен съд и съдебна компетентност на Архиерейския събор.** Самият Правилник постановява, че на църковните съдилища са подсъдни делата спрямо лица, които са в юрисдикцията на тази Църква, а предназначението на съдилищата е възстановяване на нарушения порядък на църковния живот.

Тук също е важен принципът, а не пренасянето на чуждия устав: **първо се установява юрисдикционната връзка на лицето, после се упражнява съдебната власт върху него.**

Така съвременната православна практика от Северна Америка, Румъния и Русия, независимо от значителните разлики между тези Поместни църкви, демонстрира общи процесуални положения: **определен компетентен форум, предварително установени статут и юрисдикция, формулирано обвинение, възможност за защита, по-висока съдебна проверка и особени гаранции при най-тежкото наказание.**

Към този сравнителен материал следва да бъде прибавена и **европейската правна рамка**, но с необходимо разграничение. **Член 6** от Европейската конвенция и **член 47** от Хартата на основните права на Европейския съюз не могат механично да бъдат обявени за вътрешен процесуален кодекс на един православен църковен съд. Хартата се прилага в обхвата на правото на Европейския съюз, а Европейската конвенция сама признава широка автономия на религиозните организации. Член 47 на Хартата формулира общоевропейските принципи на **ефективното средство за защита, независимия и безпристрастен предварително установен съд и възможността за защита и представителство.**

Съдът в Страсбург същевременно последователно постановява, че автономното съществуване на религиозните общности е съществена част от религиозната свобода и че държавата по начало не трябва да решава богословски спорове, да назначава духовни водачи или да определя кого една религиозна общност следва да приеме или изключи. Най-новият обзор на практиката на ЕСПЧ от 2026 г. формулира този принцип изрично като **автономия на религиозните организации.**

Европейското право не е ирелевантно. **Когато църковният акт поражда последици в светското право - например трудови, имуществени, социалноосигурителни, дискриминационни или други гражданскоправни последици - границата между**

каноническата автономия и държавната правна защита вече трябва да бъде определена конкретно. В делото *Fernández Martínez v. Spain* Голямата камера признава широката автономия на религиозната общност и специалното задължение за лоялност на служителите, представляващи нейния етос, но същевременно отбелязва, че националните съдилища са извършили реална проверка на засегнатите основни права, без да решават богословския въпрос вместо Църквата.

Правото на Европейския съюз също познава това разграничение. В *Egenberger* Съдът на ЕС приема, че когато религиозна организация се позовава на своя етос като основание за изискване при наемане на работа в поле, регулирано от **Директива 2000/78**, **трябва да съществува ефективен съдебен контрол относно това дали законовите критерии за подобно изискване са изпълнени. Това не превръща светския съд в богословски синод, а разделя религиозната автономия от въпросите, които са навлезли в приложното поле на общото право.**

За България отправната точка е чл. 13 от Конституцията: вероизповеданията са свободни и религиозните институции са отделени от държавата. Това установява широка сфера на собствен вътрешен църковен живот. Но **когато възникнат самостоятелни граждански, трудови, имуществени или други признати от държавния правопорядък отношения, тяхната светскоправна квалификация не се решава единствено чрез вътрешна каноническа терминология.**

Точно тук следва да бъде направено и разграничението спрямо **наказателния процес.** Наказателнопроцесуалният закон на държавата не е непосредствен източник на православното каноническо съдопроизводство. Но фундаменталните процесуални идеи, които модерното наказателно право е развило - предварително установен и компетентен съд, конкретно обвинение, право на информация относно обвинението, право на защита, безпристрастност, състезателност, доказателствена проверка, мотивирано решение, възможност за обжалване и забрана за повторно наказателно преследване за същото деяние - имат ясни исторически аналози още в древните канони и днес присъстват в нормативната практика на самите православни църкви. Съпоставката следователно е допустима **като сравнителноправен аргумент и като свидетелство за обща правна рационалност**, но не като твърдение, че НПК пряко управлява епархийския църковен съд.

Именно това разграничение защитава силата на настоящата Молба. Ако нарека евентуално каноническо нарушение „престъпление“ в държавноправния смисъл, рискувам да смеси два различни правни порядъка. Ако обаче посоча, че **основополагащи принципи на справедливото производство се срещат едновременно в Свещените Канони, византийското право, модерната православна практика и съвременните европейски процесуални системи, тогава сравнението придобива много по-голяма академична и юридическа тежест.**

Към тази сравнителна методология принадлежи и наследството на **Henry R. Percival**, чието класическо английско издание на Каноните, макар исторически да принадлежи към края на XIX век, остава едно от важните звена между древния канонически корпус и англезичната модерна наука. Същата функция имат по отношение на гръцката традиция фундаменталното издание на **Г. А. Ράλλης и М. Ποτλής - Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων**, без което сериозното изследване на Зонара, Валсамон и Аристин остава непълно. Тези издания не са „съвременни становища“, но са първичният академичен мост, върху който се изграждат Родопулос, Троянос, Конидарис, Папатомас, Вискузо и други.

Отделна методологическа стойност има фактът, че **Вселенският патриарх Вартоломей, Папатомас, Патсавос, Родопулос, Вискузо, Фидас, Троянос и Конидарис не представляват една и съща „школа“ и не са съгласни по всички спорни въпроси на православното каноническо право.** Именно това прави общите положения между тях още по-съществени. В различни академични и поместни традиции се повтарят едни и същи структурни категории: **местна Църква; определен епископ; каноническа територия; съборност; нормативна приемственост; компетентност; каноническа процедура; възможност за икономия, но не за произвол; различие между духовната цел на канона и правния ред за неговото приложение.**

Съвременната православна практика потвърждава тези категории нормативно. В Православната църква в Америка епархийският съд е компетентен спрямо лицата от съответната епархия или иначе канонически подчинени на нейния епископ; съществува право на канонически процес и защита; синодалният съд е висша инстанция; низвержението изисква синодално потвърждение. В Румънската православна църква санкцията низвержение подлежи на апелационен или рекурсен контрол пред по-висши църковни съдилища. В Руската православна църква съществува йерархична система от епархийски, висш общоцърковен и

съборен съд, като юрисдикцията се упражнява спрямо лица, предварително принадлежащи към съответната църковна юрисдикция.

Това сравнително свидетелство позволява да бъде формулирано едно важно заключение: **съвременното православно право не познава противоречие между епископското начало и правовата определеност на процеса.** Напротив, правовата определеност защитава самото епископско служение от подозрението, че архиерейската власт представлява неограничена лична воля.

Оттук следва и непосредственото приложение към настоящия случай. Преди разглеждане на въпроса дали съм извършил канонически наказуемо от Църквата „деяние“, трябва да бъде установен особенният ми статус след избор, синодално утвърждаване и архиерейско наречение, което поражда самостоятелни процесуални последици, те трябва да бъдат определени от компетентната съборна власт - Архиерейски събор или Св. Синод в пълен състав, а не предварително изключени от орган, чиято собствена компетентност зависи от решаването именно на този преимуществено значим въпрос. После, в какво качество съм привлечен към отговорност и дали от компетентен орган на църковно правораздаване?! Ако съм третиран като презвитер, следва да бъде установено към коя епархия принадлежа и кой е надлежният ми епископ - епархийски митрополит, съгласно съответните църковни Заповеди до мен и съответните счетоводства?! Ако се твърди, че съм станал клирик на Софийска епархия, следва да бъде представен валидният канонически и уставен акт, чрез който това е станало – Отпусно писмо и Уведомително такова до мен, пак с приложена към него Заповед до мен и съответните счетоводства! И едва след това да се правораздава, но вече и с насрещни искове до съответните Църковни компетентни съдилища.

По същия начин обвинението трябва да бъде разграничено от доказателството. От съвременната православна практика е видно, че писменото формулиране на обвинението, идентифицирането на обвиняващите лица, възможността да бъде подготвена защита и **разглеждането на доказателства не представляват светски придатъци към църковното право.** Те могат да бъдат изрично установени от православен Св. Синод като приложение на Свещените Канони.

Необходимо е също да бъде разгледан въпросът за безпристрастността. В православната еклезиология епископът (епархийският архиерей) не престава да бъде пастир, когато упражнява дисциплинарна власт; точно поради това **наказанието не може да се превръща в средство за разрешаване на личен конфликт.** Когато едно и също лице е непосредствено засегнато от твърдяното деяние, участва в инициране или формулиране на производството и притежава административна власт върху съда, възражението за безпристрастност е юридически и канонически въпрос, който изисква мотивирано разрешаване. Самото поставяне на този въпрос не доказва пристрастност, но отказът да бъде разгледан би противоречал както на древните канонически начала, така и на съвременната църковна правна култура.

Особено висок следва да бъде стандартът при **низвержението**, защото то представлява необратимо по естеството си **изменение на църковното служебно положение**, ако влезе надлежно в сила. Именно затова сравнителната православна практика предвижда висшестоящ контрол. Това съответства и на действащия Устав на Българската православна църква - Българска Патриаршия, който поставя решенията за низвержение и отлъчване пред Св. Синод в пълен състав за утвърждаване. **Синодалното произнасяне поради това следва да представлява действително разглеждане, а не автоматична заверка на вече направения извод.**

В този смисъл Св. Синод е поставен не просто пред въпроса дали да потвърди едно наказание, а пред много по-предварителни въпроси: съществувала ли е юрисдикцията на постановилия го съд; правилно ли е определено качеството на лицето; било ли е конкретно формулирано обвинението; осигурена ли е действителна възможност за защита; разгледани ли са възраженията за компетентност и заинтересованост; и доказано ли е по надлежния начин провинението, за което се налага най-тежката санкция спрямо духовния сан.

Съвременната православна канонистика не предоставя основание за теория, според която висшият сан на действащия орган прави тези въпроси ненужни. Нито Вартоломей, нито Родопулос, нито Папатомас, нито Патсавос, нито Вискузо, нито Зизиулас, нито Шмеман могат коректно да бъдат прочетени като обосноваващи подобен модел. Различни по метод и акценти, техните трудове се срещат в убеждението, че каноничността е **форма на църковната истина в порядъка**, а не формула за легитимиране на вече извършено действие.

Същевременно настоящата Молба не претендира да замени каноническото право с Европейската конвенция, Хартата на Европейския съюз или държавния наказателен или граждански процес. Напротив, **именно защитата на собственото достойнство на каноническото право изисква тези различни нормативни системи да бъдат**

разграничени. Международното, европейското и националното право са релевантни там, където църковните отношения пораждат признати от тях правни последици; сравнителните им процесуални принципи могат да подпомогнат юридическото осмисляне; но вътрешната каноническа валидност трябва да бъде разрешена преди всичко чрез Свещените Канони, Устава, Правилника, правораздавателната практика в БПЦ и надлежната православна каноническа традиция.

Именно това разграничение позволява да бъде формулирано най-строгото искане към **Св. Синод -**

да упражни собствената си каноническа власт така, че тя да не се нуждае от защита чрез процесуална неяснота. Истинският църковен авторитет не се укрепва чрез отказ да бъде проверено кой е компетентният съд, нито чрез отказ да бъде предоставен актът, от който се твърди, че произтича юрисдикцията, нито чрез приравняване на възражението към виновност. Той се укрепва тогава, когато решението може да издържи едновременно проверката на Свещеното Писание, Свещените Канони, светоотеческото Предание, класическата византийска канонистика, действащия Устав и собствената правова съвест на съвременната Православна църква.

Поради всичко изложено, **моля Св. Синод да разгледа настоящия случай при стандарт на изрядна каноническа прецизност**, съответстващ както на древното Предание, така и на достиженията на съвременната православна каноническа наука: с предварително установена компетентност; точно определен църковноправен статус на молителя; преюдициално запитване, достъп до относимите актове; конкретизирано и доказано обвинение; реална възможност за защита; мотивирано разглеждане на възраженията; безпристрастност на решаващия орган; и действителен синодален контрол преди произвеждането на окончателните последици на най-тежкото църковно наказание.

Това не е искане Каноническото право да стане гражданско. Това е искане Каноническото право да остане **Право** - църковно по произход, богословско по основание, пастирско по цел, съборно по устройство и справедливо по начина на своето приложение.

IX. ПРЕЦЕДЕНТИ И ТРАДИЦИИ В БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – ЕКЗАРХИЯ И ПАТРИАРШИЯ

След сравнителното изследване на каноническата практика на останалите Поместни православни църкви особено значение придобива собствената историческа и нормативна практика на Българската православна църква - Българска Патриаршия. Именно тя представлява най-близкия правен и еклезиологически контекст на настоящата Молба, защото показва не как другаде са били разбирани каноните, а как самата Българска църква в различни исторически периоди е прилагала принципите на съборността, епархийската юрисдикция, църковния съд, възстановяването на нарушено каноническо положение и висшестоящата проверка на решенията за най-тежки църковни наказания.

Българската църковна традиция след възстановяването на самостоятелността през XIX век не е изградена върху модел на неограничена персонална власт, а върху съчетаването на архиерейското начало със съборността. Първият Църковно-народен събор от 1871 г. приема Устав за управлението на Българската Екзархия, съдържащ 134 члена и подробно уреждащ избора и правомощията на Екзарха, Светия Синод, епархийските митрополити и местните църковни органи. Официалната историческа памет на Българската Патриаршия характеризира този модел именно чрез съборното начало, при запазване на първенстващото значение на архиереите.

Тази традиция не приключва с Екзархийския устав от 1871 г. След Първата световна война Българското църковно право е разработено отново в значително по-обширен **Екзархийски устав, съдържащ 568 члена. Официалната история на Българската православна църква изрично го определя като „подробно и системно разработване на българското църковно право“, проникнато от съборния принцип; Уставът е одобрен без изменения и от Архиерейския събор през 1922 г.**

Следователно съборността в българската традиция не е само богословски идеал. Тя е исторически организационен и правен принцип. **Висшите въпроси на църковното управление, статута на архиереите и общоцърковните дела не се свеждат до волята на един местен орган, а се поставят пред съответната съборна инстанция.**

Особено силен български прецедент представлява **Разширеният надюрисдикционен Всеправославен събор в София от 30 септември - 1 октомври 1998 г.,** свикан по повод дълбокия разкол в Българската православна църква. Официалната

история на Българската Патриаршия отбелязва, че Съборът е свикан по молба на Българския патриарх Максим, под председателството на Вселенския патриарх Вартоломей и с широко представителство на всички Поместни православни църкви.

Значението на този Събор за настоящото изложение не е в пренасянето на неговия извънреден нима и международен общоцърковен всеправославен формат върху обикновено вътрешноцърковно производство. Съществен е принципът, който самата Българска църква приема и впоследствие официално припомня: дори при изключително тежък и продължителен канонически конфликт **църковното положение на засегнатите лица може да бъде преразгледано, възстановено и уредено чрез по-висше съборно произнасяне.**

Решенията от 1998 г. са особено показателни, защото чрез църковна икономия са били приети обратно в общение отделили се архиереи и духовници, като в редица случаи е било признато или възстановено архиерейското им достойнство. Самата Българска Патриаршия днес характеризира този Събор като акт, който „с християнска любов и църковна икономия“ е възприел обратно в църковното единство онези, които са пожелали да се завърнат.

Този прецедент има пряко значение за един основен правен принцип: **църковният статус не се определя единствено от последното неблагоприятно действие спрямо лицето; компетентната съборна власт може да установи действителното му каноническо положение и да поправи предходно нарушение или неуреденост.** В този смисъл възстановяването не е извънредно „помилване“ против правото, а може да бъде способ самото право да бъде възстановено.

Особено важна е практиката на Българската православна църква по отношение на архиерейския статус след разкола. Официалната биография на Крупнишкия епископ Иннокентий посочва, че той е бил хиротонисан през 1993 г. от т.нар. „алтернативен“ „синод“, но през 2012 г. Св. Синод го приема в лоното на Българската православна църква с титлата Крупнишки епископ, а впоследствие го назначава за викарий на Старозагорския митрополит.

Този случай е важен не поради идентичност с моето положение, каквато изобщо и по никакъв начин не съществува, а поради нещо по-фундаментално: **Св. Синод притежава и действително е упражнявал правомощие да установи и уреди чрез изричен собствен акт спорно или исторически усложнено архиерейско положение.** Следователно при необичаен канонически казус Българската църква не е ограничена до механичното прилагане на една предварително избрана административна квалификация, а може чрез върховния си орган изрично да определи статута и произтичащото от него служебно положение.

Същото се потвърждава от практиката по случая на **Западно и Средноевропейския митрополит Симеон.** На 1 декември 2009 г. Св. Синод приема Синодална наредба и освобождава митрополит Симеон от задълженията му като правоправещ епархийски митрополит. През април 2010 г. срещу него е образувано и Църковно-наказателно производство и му е наложено наказание „Аргос“ за срок от 6 месеца. Само няколко месеца по-късно обаче, на **8 юни 2010 г.,** същият Св. Синод отменя наказанието „Аргос“ и изрично **възстановява митрополит Симеон, като правоправещ епархийски митрополит на Западно и Средноевропейската епархия.** Това е официално публикувано решение на самата Българска Патриаршия.

Този български прецедент има извънредно силно значение. Той показва, че решение на Св. Синод, дори когато вече е породило значими административни и дисциплинарни последици, **не е принципно необратимо.** Върховната църковна власт може впоследствие да промени собственото си разрешение на казуса и да възстанови предходното каноническо и административно положение. Следователно не съществува църковноправен принцип, според който поправянето на вече постановен акт би представлявало недопустимо накърняване на авторитета на Св. Синод. Тъкмо обратното: поправянето може да бъде проявление на самата му върховна отговорност.

Още по-непосредствено релевантен към настоящата Молба е българският прецедент от **1 декември 2011 г.** относно Западно и Средноевропейската епархия. Св. Синод в пълен състав приема решения № 1147 и № 1155 по протокол № 38 и потвърждава целостта и неделимостта на каноническата територия на епархията. Официалната публикация изрично подчертава необходимостта да се прекрати практиката отделен енорийски свещеник да изменя самочинно епархийски и енорийски канонически граници.

Този акт показва собствената практика на Св. Синод да разглежда **каноническата територия и принадлежността като юридически релевантни категории,** а не като второстепенни административни подробности. Следователно и при настоящия случай въпросът „към коя епархия принадлежи духовникът“ не може да бъде заменен с въпроса „на територията на коя епархия се твърди, че е извършил определено действие“.

Но същото решение от 1 декември 2011 г. съдържа още по-силен прецедент. Епархийският духовен съд на Западно и Средноевропейската епархия е постановил срещу двама духовници наказание **„низвержение без отлъчване от Църквата“**. При разглеждането на тези решения Св. Синод обаче не само, че **не ги утвърждава, а и ги отменя**. Вместо това задължава духовниците да спазват каноническата и административната дисциплина и създава възможност за преодоляване на конфликта.

Това е близък публично установим вътрешен прецедент до настоящия процесуален въпрос. От него следват няколко особено важни извода:

Първо, решението на Епархийския съд за низвержение **не е формалност, която Св. Синод е длъжен автоматично да завери**. Собствената българската практика доказва обратното: Синодът може да откаже утвърждаването му. Подобна автоматичност изключва приложението на процесуалните принципи и преди всичко справедливостта.

Второ, при упражняването на това правомощие Св. Синод не е само административен регистратор на чужда присъда, а самостоятелно решаващ върховен орган.

Трето, дори когато Синодът приема, че съществува дисциплинарен проблем, той може да прецени, че най-тежката санкция не следва да бъде утвърдена и че църковният порядък може да бъде възстановен чрез друг способ.

Четвърто, самата практика на Българската православна църква следователно изисква чл. 187 от действащия Устав да бъде разбран **съдържателно**, а не церемониално: „утвърждаване“ предполага реална възможност и за **неутвърждаване**.

Точно поради това настоящото ми обръщение до Св. Синод не е заобикаляне на установения ред. То е насочено именно към органа, на който собствената българска практика вече е признала правото и отговорността да провери решение за низвержение и да откаже да му придаде окончателна сила.

Към същия кръг принадлежи и решението на Св. Синод от 2012 г. относно епископ Инокентий. След сложна история на разкол, прекъснато общение, покаяно обръщение и спорно архиерейско положение Св. Синод не оставя статута му в неопределеност, а приема конкретно решение: приема го в лоното на Българската православна църква, определя архиерейската му титла и му възлага конкретно викарно служение.

Това отново потвърждава, че **статутът на архиерея или на лице с необичайна история на църковното му положение трябва да бъде разрешаван чрез изричен компетентен акт**, а не чрез фактическо предположение на нисш административен или съдебен орган.

Собствената практика на Българската Патриаршия да защитава строго епархийските канонически граници също е документирана. През 2011 г. Св. Синод изрично определя енориите във Виена и Рим като принадлежащи към Западно- и Средноевропейската епархия и изисква тамошните духовници да поменават каноничния епархийски митрополит. Официалният синодален материал определя решенията като важни и за останалите български епархии, защото аналогични юрисдикционни казуси могат да възникнат и на територията на Република България.

Тъкмо затова **не може да бъде прието без изрично документално доказване, че един духовник, който е публична фигура и общественик с дългогодишна популярност, автоматично попада под съдебната власт на Софийския митрополит само поради пребиваването си или поради твърдяното извършване на действия в София**. Българската собствена синодална практика приема каноническата принадлежност и епархийските граници като предмет на официални решения.

Към това следва да бъде прибавен и историческият български институт на **Отпусното писмо**. В настоящата Молба съм изложил фактическото обстоятелство, че при предходното ми каноническо преминаване от Старозагорска в Доростолска епархия е било издадено Отпусно писмо от Старозагорския митрополит, след поискване от Доростолския митрополит, последвано от синодално утвърждаване и уведомителни писма. Това изложение се съдържа в настоящия документ и ще бъде подкрепено с копия от съответните архивни актове. Те имат особена стойност: ще покажат как самата Българска православна църква практически е уредила конкретно мое предходно преминаване между две епархии - чрез изрични писмени църковни актове, а не чрез мълчаливо предположение.

Особено място в най-новата българска каноническа практика заема и **Каноническото становище на петима действащи епархийски митрополити – членове на Св. Синод**, подписано от Русенския митрополит Наум, Старозагорския митрополит Киприан, Плевенския митрополит Игнатий, Доростолския митрополит Яков и Сливенския митрополит Арсений.

По произход, адресат и предназначение това е вътрешноцърковен документ. Но впоследствие той е станал публично достойние и съдържанието, авторството и

вносянето му са публично проверими в Интернет. Публикуваните материали посочват, че Становището е внесено в Синодалната канцелария на 11 септември 2025 г. и е адресирано до Българския патриарх и членовете на Св. Синод.

Самият документ заявява, че изборът, утвърждаването и литургичното ми наречение за Стобийски епископ са извършени по установения църковен ред и че продължилото неразрешено положение изисква каноническо произнасяне. Подписалите го митрополити настояват за възстановяване на действието на каноните и за окончателно разрешаване на възникналия казус.

Този обстоен академичен документ не е частно богословско мнение без институционално значение. Неговите автори са петима действащи епархийски митрополити и членове на Св. Синод, включително архиереи, които участват в самото върховно управление на Българската православна църква, както и Председателят на Архиерейската Каноническо-правна комисия на Св. Синод - митрополит Киприан. Становището е **вътрешноцърковно архиерейско правно и каноническо свидетелство, което задължително следва поне да бъде разгледано и аргументите му да получат мотивиран отговор и братско произнасяне.**

Ако петима действащи епархийски митрополити официално са счели, че възникналото положение изисква цялостна каноническа оценка от Св. Синод, не е правно убедително нисш първоинстанционен орган едновременно да приема, че въпросът вече е окончателно изяснен, и върху това предположение да основава собствената си подсъдност, при условие, че самият състав на СЕЦС не е на равнището на синодалните архиереи.

От българската църковна практика следователно могат да бъдат изведени няколко устойчиви принципа:

Първият е **съборният характер на разрешаването на най-значимите църковноправни въпроси**, засвидетелстван още от Екзархийските устави и продължил в синодалната практика на Патриаршията.

Вторият е **значението на каноническата територия и принадлежността към определена епархия**. Св. Синод сам е защитавал епархийските граници и е разглеждал принадлежността на духовници и енории като правно релевантна.

Третият е **възможността Върховната църковна власт да поправя вече извършени действия и да възстановява предходно каноническо положение**, както показва случаят на митрополит Симеон.

Четвъртият е **възможността спорен или усложнен архиерейски статус да бъде изрично уреден чрез решение на Св. Синод**, както показват решенията относно епископ Инокентий и други последици от преодоляването на разкола.

Петият е **реалният, а не формален характер на синодалното утвърждаване на низвержението**. Решенията от 1 декември 2011 г. доказват, че Св. Синод на Българската православна църква действително е отказвал да утвърди постановени от епархийски духовен съд решения за „низвержение без отлъчване от Църквата“.

Шестият е **принципът, че най-тежкият канонически спор не изключва възстановяването**, когато по-висшата църковна власт намери основание за това. Случаите от 1998, 2010 и 2012 г. показват различни форми на този принцип — съборно помирение, възстановяване на правоправещ митрополит и изрично уреждане на архиерейски статус.

Тези български прецеденти доказват основателността на всяко мое възражение. Те обаче изключват една предварителна теза - че Св. Синод би бил правно безсилен да преоцени извършеното от епархийски съд, да разреши спорното ми каноническо положение, да откаже утвърждаването на низвержение или да възстанови правилния канонически порядък.

Напротив, **собствената практика на Българската православна църква доказва, че Св. Синод е извършвал всички тези видове действия.**

Следователно настоящият случай не поставя пред Св. Синод искане да създаде непозната на Българската църква извънредна процедура. **Прося да бъдат упражнени правомощия и приложени принципи, чието реално действие собствената ни църковна история вече е засвидетелствала!**

В този смисъл особено значение придобива прецедентът от 2011 г. Ако Св. Синод тогава е могъл да разгледа две епархийски решения за низвержение и да **не ги утвърди**, той несъмнено може и днес, при действието на същия основен уставен принцип за синодално утвърждаване, да разгледа и предпоставките за неговата валидност: статута на обвиняемия, неговата епархийска принадлежност, местослужението му, компетентността на съда, процесуалната правилност и доказателствената основа на решението.

Ако при такава проверка се установи, че Софийският епархийски църковен съд не е притежавал надлежна подсъдност и че производството не е проведено законосъобразно, Св. Синод може да направи съответния правен извод и напълно да класира неправомерното действие и да издаде съответните указания. Ако се установи, че основополагащото качество „клирик на

Софийска епархия“ не е породено от валиден или установим акт, че липсва местослужение в Софийска епархия, че статутът ми след избора, утвърждаването и наречението не е бил предварително разрешен от върховната църковна власт или че други съществени процесуални пороци са засегнали производството, тогава собствената практика на Българската църква показва, че **Св. Синод не само може, но е призван да възстанови каноническия порядък.**

Ето защо моля разглеждането на настоящия случай да бъде извършено не като изключение от българската църковна традиция, а в пълно съответствие с нея: **съборно, документално, мотивирано и с действително упражняване на върховния синодален контрол върху спорния канонически статус, епархийската юрисдикция и предложеното решение за най-тежкото наказание спрямо духовния сан от епархия, към която нямам принадлежност!**

Защото историята на Българската Екзархия и Българската Патриаршия сама свидетелства, че църковният порядък не се съхранява чрез отказ от поправяне, а чрез способността Църквата да разграничи каноничния акт от неправилно извършеното действие и, когато е необходимо, да възстанови онова, което правдата, съборността и църковният мир изискват.

IX. УСТАВ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ.

Предварително и преди разглеждането на какъвто и да било въпрос по същество моля Св. Синод да установи отсъствието на надлежна юрисдикция и подсъдност на Софийския епархийски църковен съд спрямо мен, тъй като този въпрос е определящ за действителността на цялото последвало производство.

Защо?! Съгласно чл. 177, ал. 2 от Устава на Българската православна църква - Българска Патриаршия юрисдикцията на епархийския съд се разпростира в пределите на съответната епархия, а съгласно специалната разпоредба на чл. 186, ал. 1 делата за църковни провинения са подсъдни „на съда по местослужение на обвиняемия - за духовниците, и по настоящ адрес - за миряните“.

Именно този нормативен критерий е решаващ. Уставът не определя подсъдността на духовника според мястото на извършване на твърдяното „провинение“, според неговото местоживее, според местонахождението на централното църковно управление, нито според едностранното определяне на който и да било епархийски орган, а изрично и единствено според неговото местослужение.

От 20 май 2016 г. насетне не ми е връчвана и не ми е известна каквато и да било надлежна Заповед, с която да ми е определено местослужение където и да е, камо ли в Софийска епархия. Не ми е връчвано Отпусно писмо от Доростолския митрополит, Решение на Св. Синод, удостоверяващо горните движения, приети за сведение, Приемен акт, Заповед за назначение, Заповед за местослужение или други канонически и административни актове, които да са пък пряко в Канцеларията на Св. Синод или други, от които да произтича преминаването ми под омофора и църковно-съдебната юрисдикция на Софийския митрополит. Именно поради това твърдяното качество „клирик на Софийска епархия“ представлява обстоятелство, което следва да бъде доказано чрез породилия го валиден църковен акт, а не предпоставено като установено посредством самото образуване на дело срещу мен и евентуалното му наличие към днешна дата не може и не поражда предхождащи го претенции спрямо мен.

Ако съм привлечен към църковно-наказателна отговорност като духовник, приложим е първият фактически състав на чл. 186, ал. 1 и компетентният съд може да бъде определен единствено след установяване на моето действително местослужение. Ако, обратно, бъда третиран като мирянин, приложим би бил вторият фактически състав на същата разпоредба - подсъдност по настоящ адрес, който е и постоянният ми адрес по рождение и по документ за самоличност. В такова качество обаче спрямо мен не би могло да бъде постановено низвержение от духовен сан. Недопустимо е следователно едно и също лице да бъде третирано като духовник за целите на обвинението и най-тежката санкция срещу неговия сан, но фактически да бъде откъснато от изрично установения за духовниците критерий „местослужение“ при определянето на компетентния съд.

Наред с това, а и най-вече, моят църковноправен статус не се изчерпва с общото определение „презвитер“. На 28 ноември 2014 г. съм канонически избран, уставно утвърден и литургично наречен за Стобийски епископ. Какви конкретни канонически и уставни последици произтичат от този осъществен комплекс от синодални и литургични актове, при последвало

неизвършване на определената архиерейска хиротония, представлява предварителен въпрос, който не може да бъде разрешен мълчаливо и едностранно от един епархийски съд чрез предварително квалифицирането ми като обикновен епархийски презвитер.

Ако Св. Синод установи, че поради извършените избор, утвърждаване и архиерейско наречение спрямо мен е приложим режимът на чл. 182, ал. 1, т. 1 от Устава относно делата против архиереи, то произтичащата от тази квалификация изключителна подсъдност принадлежи на Св. Синод в пълен състав, който по силата на чл. 182, ал. 3 по такива дела заседава в състав не по-малко от тринадесет епархийски митрополити. Ако Св. Синод приеме различна правна квалификация на статута ми, той следва изрично и мотивирано да установи кое е било действителното ми местослужение към момента на твърдените деяния и въз основа на кой валиден църковен акт то е възникнало.

Независимо от разрешаването на този преюдициален въпрос постановеното от Софийския епархийски църковен съд решение за низвержение не е влязло и не може само да влезе в сила. Съгласно чл. 187, ал. 1 от Устава решенията на църковните съдилища за низвержение и отлъчване от Църквата влизат в сила едва след утвърждаването им от Св. Синод, а съгласно ал. 3 Св. Синод е длъжен да ги разгледа в двумесечен срок от постановяването им и то в пълния си състав, тъй като е възможно отнасянето до Предстоятелите на Поместните православни църкви.

Следователно настоящото ми просително обръщение до Св. Синод не представлява признаване на подсъдността на Софийския епархийски църковен съд, нито конклюдентно приемане на проведеното от него производство като валидно. Напротив, сезирам именно органа, пред който самият Устав задължително поставя решението за низвержение, с искането преди евентуалното му утвърждаване да бъдат разрешени основополагащите въпроси за моя действителен канонически и уставен статут, за наличието на местослужение, за принадлежността ми към определена епархия, за компетентността и подсъдността на постановилия решението съд и оттам - за действителността на цялото проведено скоростно производство.

Моля Св. Синод да не утвърждава решение, постановено от съд, чиято юрисдикция спрямо мен не е предварително утвърдена и не е съобразно изискуемия църковен документооборот надлежно установена, а да разгледа самостоятелно и мотивирано възражението ми за липса на подсъдност и всички произтичащи от него последици, като при настоящия момент не бих представял на вниманието ви и абсурдността на т.нар. "мотивирани решения" за църковната присъда "низвержение от духовен сан", тъй като основните им три направления с декоративни елементи дават основания за насрещни иски и специализирани експертизи от съответните вещи лица пред органи на правораздаване, каквито изходът от вашите решения ще предвиди!

Х. ПРАКТИКА НА СВ. СИНОД НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА - БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ.

След изложените библейски, канонически, светоотечески, византийско-правни, сравнителни и собствено български основания особено значение за разрешаването на настоящия случай има, както вече по-горе споменах, практиката на самия Св. Синод на Българската православна църква - Българска Патриаршия. Тази практика не представлява съдебен прецедент в техническия смисъл на англосаксонското право и отделното предходно решение по Църковното близко времево прецедентно право може автоматично да подчини всяко бъдещо решение на идентичен резултат. Това е така, защото когато един и същ Върховен църковен орган многократно упражнява дадено правомощие по определен начин, тази практика има значително тълкувателно значение за съдържанието на собствената му компетентност, за институционалната последователност и за равното прилагане на уставния и каноническия порядък.

Практиката на Св. Синод показва преди всичко, че неговото произнасяне по въпросите на каноническия статус, епархийската принадлежност, църковното наказание и възстановяването в духовен сан не е формално или нотариално действие. Св. Синод самостоятелно установява, променя, възстановява и конкретизира църковноправни положения, когато това принадлежи на неговата компетентност.

Особено показателен е случаят на Западно и Средноевропейския митрополит Симеон. На 1 декември 2009 г. Св. Синод в пълен състав приема решение, с което митрополит Симеон е освободен от задълженията му като правоправещ епархийски митрополит, а впоследствие спрямо него е наложено и църковното наказание „Аргос“. Само няколко месеца по-късно, на заседание от 8 юни 2010 г., Св. Синод след проведено гласуване отменя наказанието „Аргос“ и на

основание действащия Устав го **възстановява като правоправещ епархийски митрополит** на същата епархия.

Този случай показва фундаментален принцип на собствената синодална практика: вече постановен църковно-административен или дисциплинарен акт не е необратим само поради факта на неговото приемане. Върховният орган може, след ново разглеждане и при наличие на основание, да отмени свое предходно решение и да възстанови нарушеното или изменено положение. Подобна корекция не представлява отрицание на синодалния авторитет, а негово упражняване.

Практиката на Св. Синод е още по-пряко релевантна при решенията за **низвержение**. На 1 декември 2011 г. Св. Синод в пълен състав разглежда решения на Епархийския духовен съд на Западно- и Средноевропейската епархия, с които срещу архимандрит Климент Бобчев и свещеноиконом Иван Петкин е постановено „низвержение без отлъчване от Църквата“. Св. Синод изрично постановява тези решения **да не бъдат утвърдени**, макар едновременно да приема, че съществуват дисциплинарни проблеми и да задължава духовниците да спазват каноническата и административната дисциплина.

Това решение е от особено значение за правилното разбиране на чл. 187 от действащия Устав. Синодалното „утвърждаване“ на епархийско решение за низвержение не е механична заверка. Самата практика на Св. Синод доказва, че той може да разгледа постановеното наказание и **да откаже да му придаде окончателната каноническа сила**, която би произтекла само и единствено от неговото утвърждаване. Следователно синодалната фаза представлява самостоятелна гаранция и самостоятелно упражняване на Върховна църковно-съдебна отговорност.

Особено показателно е и съдържанието на същите решения от 1 декември 2011 г. Св. Синод потвърждава целостта и неделимостта на каноническата територия на Западно и Средноевропейската епархия и изрично отхвърля възможността отделен духовник самочинно да изменя епархийските и енорийските канонически граници. Официалното съобщение подчертава, че постановеното има значение не само за конкретната епархия, а и за останалите епархии на Българската православна църква, включително при евентуални аналогични случаи на територията на Р. България.

Следователно собствената практика на Св. Синод признава, че **каноническите граници и епархийската принадлежност имат непосредствено юридическо значение** и че възникнал спор в тази област може да изисква произнасяне на Върховния орган. Това е особено релевантно към настоящия случай, при който самата ми принадлежност към Софийска епархия не е доказана документално нито пред мен, нито пред мястото ми на т.нар. „служение по Заповед“, а и от отговора на този предварителен въпрос се извежда изобщо компетентността на Софийския епархийски църковен съд спрямо мен, който в лицето на назначения Председател не е и поискал даже от пълния състав на Св. Синод (който му е и работодател, и платец) поне преюдициален отговор на този въпрос.

Практиката на Св. Синод показва също, че усложнен архиерейски статус може да бъде уреден чрез специален синодален акт. Официалната биография на Крупнишкия епископ Инокентий отбелязва, че след епископската му хиротония в разкол през 1993 г. от т.нар. „алтернативен“ „синод“ и последвалото му покаяно обръщение, през 2012 г. **по решение на Св. Синод той е приет с титлата Крупнишки епископ**, а впоследствие е назначен за викарий на Старозагорския митрополит.

Този прецедент доказва обаче принципно важния факт, че когато църковноправният статус на един архиерей е възникнал в необичайна, спорна или усложнена историческа обстановка, Св. Синод притежава и упражнява компетентност да го **уреди чрез изрично решение**. Неопределеността не е задължително състояние, което Църквата трябва безсрочно да търпи, защото особата ми не е еднозначно възприемана и е повод на противоречия..

Собствената практика на Св. Синод относно избора и статута на архиереи показва още една особеност: действията, които пораждат или изменят подобен статус, се удостоверяват чрез конкретни решения, протоколи, актове и вписвания. При каноническия избор на Стобийския епископ Наум за Русенски митрополит през 2014 г. например, официалната синодална публикация посочва, че след избора той е прогласен за редовно избран каноничен Русенски митрополит, съставен е Акт, вписан в Кондиката на Св. Синод и подписан от Председателя и гласувалите епархийски митрополити, защото в годините имаше всякакви замитани под килима казуси, създаващи потенциал за бъдещи кризи. Тогава Председателят на Св. Синод – Българският патриарх Неофит по съвсем естествено продължение с Официално писмо ме предложи за Главен секретар на Св. Синод на БПЦ – БП.

Този начин на действие има значение и за настоящия спор. Когато от определено синодално решение се извежда фундаментална промяна на епархийската принадлежност на

духовник, правните последици следва да могат да бъдат установени от **самия надлежен акт**, а не единствено от последващо устно съобщаване или от квалификация, съдържаща се в документи на друг орган.

Именно в тази светлина следва да бъде разгледана и собствената практика на Св. Синод спрямо мен.

На **28 ноември 2014 г.** официално публикуваното решение на Св. Синод удостоверява, че по предложение на Българския патриарх Неофит е проведено гласуване архимандрит Дионисий Мишев да бъде ръкоположен в епископски сан и назначен за втори викарий на Софийския митрополит. Същата официална публикация изрично посочва: **„След наречението на архимандрит Дионисий, което се проведе в сградата на Св. Синод на 28 ноември т.г., бе решено той да бъде хиротонисан с титлата СТОБИЙСКИ.“** Св. Синод определя и конкретна дата за епископската хиротония - 21 декември 2014 г. в катедралния храм „Св. Неделя“ в София. Тук следва да отбележа, че това е повторно искане за ръкополагането ми за викарен епископ. Първото такова бе през 2009 г. от моя духовен наставник – приснопамятния пръв Доростолски митрополит Иларион, но поради незавършена тогава възраст Св. Синод му отказа, съгласно новия Устав, който от същата година бе действащ.

Следователно от самата официална синодална публикация се установяват като отделни последователни действия: предложение за епископска хиротония; синодално гласуване; извършено архиерейско наречение; определяне на титлата **Стобийски**; и определяне на дата и храм за последващата хиротония. Това разграничение е от съществено значение. На **9 декември 2014 г.** Софийският митрополит Неофит оттегля своето предложение за предстоящата определена епископска хиротония и се отказва да има втори митрополитски викарий, а Св. Синод съвсем естествено единодушно подкрепя позицията му относно оттеглянето на това предложение за втори викарий. Официално публикуваният текст посочва като мотив постъпили междуременно възражения и заявява необходимостта между наречението и ръкоположението да могат да бъдат изяснени новоизлезли обстоятелства.

От публично достъпния текст на това решение обаче **не се установява изрична формулировка, с която Св. Синод да отменя вече извършеното на 28 ноември литургично наречение, (което е и невъзможно, защото Св. Дух не е асансьор, за качване и слизване), с което да се обезсиля определена титла „Стобийски“, да постановява връщане към конкретен предходен канонически статус или да определя към коя епархия и с какво местослужение следва занапред да принадлежа.** Публикуваният акт говори за оттегляне на предложението за втори викарий и за отлагане на определеното ръкоположение. Това е правно съществена разлика.

Не би било правно коректно от решението за неизвършване на хиротонията мълчаливо да бъдат извеждани допълнителни последици, които самият публикуван текст не формулира. Особено важно е, че официалният текст от 9 декември сам признава **наречението като вече настъпило събитие**, защото обосновава съществуването на период „между наречението и ръкоположението“. Следователно дори актът, с който е прекратено непосредственото движение към хиротония, не представя извършеното наречение като несъществуващо.

Именно отгук възниква централният въпрос, който вече от 12 години остава нерешен: **какъв е точният канонически и уставен статус след валидно проведено синодално избиране и литургично наречение, когато определената епископска хиротония впоследствие не е извършена, но не е представен изричен последващ акт, определящ правните последици за избрания и наречения, при произнесените слова: „Изволия Св. Духу и намъ.“?!**

Този въпрос не може да бъде разрешен чрез последващо административно предположение на епархийски съд!

Особено значение поради това има и изготвеното **Каноническо становище на петима действащи епархийски митрополити - членове на Св. Синод**, в което те изрично квалифицират избора, утвърждаването и наречението ми като извършени по установения ред и настояват възникналото каноническо положение да бъде разрешено. Самият му текст сочи тревога от продължилото неизпълнение на синодалното решение и настоява за възстановяване на каноническия порядък, но повече от една година Св. Синод не разглежда дори документ, който е публично достояние.

Това Становище не представлява решение на Св. Синод и не го замества. Но фактът, че **петима действащи членове на Св. Синод са намерили за необходимо по морал и мъжество да формулират специално Каноническо становище по въпроса, е несъвместим с презумпцията, че статусът ми е толкова очевиден и безспорен, че един епархийски съд може без предварително произнасяне на Върховния орган да ме квалифицира като обичаен негов епархийски презвитер.**

В периода 2020-2022 г. Високопреосвещеният български митрополит за САЩ, Канада и Австралия Йосиф два пъти е молил Св. Синод да ме изпрати за ръкоположен негов викарий като вече наречен Стобийски епископ, на което Св. Синод отговор не му е и изпращал.

Същият проблем възниква относно твърдяното **решение на Св. Синод от 9 юли 2024 г.** В настоящата фактология съм изложил, че на това решение се позовава твърдението, че от тази дата съм клирик на Софийска епархия и същевременно продължавам да заемам синодална длъжност **от 20 май 2016 г.** Посочил съм също, че съм поискал заверен Препис-извлечение от съответния Протокол, но такъв не ми е бил предоставен без поставяне на допълнително условие на шантаж.

Към настоящия момент наличните публични официални източници, които проверих, не ми позволяват независимо да удостоверя точното съдържание на този непредставен Синодален протокол, който не видях да е подписан на всяка (в случая – съответната) страница, съобразно синодално определение от трима синодални митрополити. Поради това настоящата Молба не следва нито да отрича съществуването му без проверка, нито да приема за доказано съдържание, което не е предоставено на засегнатото лице, но и необявяването му цели 2 години - не зная с каква валидност е без допълнителните задължителни реквизити.

Правилният подход е един: **актът да бъде представен, та дори и фалшив или с неосъществила се възможност за давност, явно поради псевдосекретност!**

Ако решението от 9 юли 2024 г. действително постановява моето преминаване в Софийска епархия, трябва да бъде установено каква точно е неговата формулировка, на какво каноническо и уставно основание е прието, дали урежда освобождаване от предходна епархийска принадлежност, приемане в Софийска епархия, определяне на местослужение, административна длъжност или някакво различно отношение; дали е предвидено уведомяване; и как тези последици се съвместяват с предходните синодални актове относно избора и архиерейското ми наречение, а и задълженията по съответните възнаграждения, съгласно Закона за Държавния бюджет и Закона за вероизповеданията.

В това отношение собствената практика на Св. Синод отново предоставя мерило. Когато Синодът изменя съществено каноническото положение на лице, той приема **разпознаваем акт с определено съдържание**. Така е при възстановяването на митрополит Симеон; така е при приемането на епископ Инокентий; така е при каноническия избор на епархийски митрополит; така е при потвърждаването на юрисдикционните граници на Западно- и Средноевропейската епархия. Следователно и твърдяното изменение на моята епархийска принадлежност следва да бъде доказано чрез конкретния акт, който го е породил. Практиката на Св. Синод позволява да бъдат формулирани още няколко съществени вътрешни принципа:

Първо, Св. Синод сам е разглеждал и уреждал спорни и усложнени църковноправни статуси; следователно настоящият въпрос е принципно разрешим чрез изрично синодално произнасяне.

Второ, Св. Синод е отменял собствени дисциплинарни и административни решения и е възстановявал предходно положение; следователно поправянето на установен порок не противоречи на авторитета му.

Трето, Св. Синод изрично е отказвал да утвърди решения на епархийски съд за низвержение; следователно утвърждаването по чл. 187 представлява действителна проверка, а не формален завършек.

Четвърто, Св. Синод е разглеждал каноническите граници и епархийската принадлежност като въпроси от висока институционална важност; следователно спорът относно принадлежността не може да бъде третиран като несъществена подробност спрямо подсъдността.

Пето, когато Св. Синод извършва действие с основополагащи последици за църковния статус на лице, неговата практика е това да бъде удостоверено чрез решение, протокол, акт или друго официално писмено свидетелство; следователно решаващият акт не следва да бъде заменян с устно съобщение за предполагаемото му съдържание.

Шесто, собствената практика на Св. Синод различава архиерейския статус, административната длъжност, епархийското управление и дисциплинарното положение. Отстраняването от една функция не означава непременно загуба на друго църковно качество. Това е видно както от случая на митрополит Симеон, така и от начина, по който се уреждат викарни и титулярни епископски назначения.

В тази светлина най-учтиво настоявам настоящият ми казус да бъде разгледан от Св. Синод не като абстрактно настояване срещу властта на Софийския епархийски църковен съд, а като въпрос за **последователността на собствените актове на върховния орган и да завърши ръкополагането ми за Стобийски епископ!**

Не може решение на Св. Синод от 28 ноември 2014 г. да бъде реален църковен акт за целите на избора, наречението, титлата и определянето на хиротонията, а впоследствие да бъде

третирано като лишено от всякакви правни последици без изрично установен акт, който постановява това. Не може решението от 9 декември 2014 г. да бъде тълкувано едновременно като решение за отлагане на хиротонията и като мълчаливо решение по всички въпроси на моя по-нататъшен канонически статус, ако вторите последици не са формулирани в самия акт. Не може предполагаемо решение от 9 юли 2024 г. да бъде решаващо доказателство за моето клирическо преминаване в Софийска епархия и едновременно засегнатото от него лице да бъде лишено от възможността да се запознае с точния му текст. Не може най-сетне епархийски съд да черпи своята подсъдност от качество, което според твърдението произтича от непредставени синодален акт и Отпусно писмо, а после самото образуване на делото да бъде използвано като потвърждение, че това качество действително съществува, при условие, че половин година след т.нар. синодално решение отказът ми да подавам молба до Софийския митрополит бе категоричен - именно за да не изпадна още в по-тежкото положение на архимандрит Алексей.

Подобна конструкция би превърнала предпоставката на юрисдикцията в последица от самата юрисдикция.

Собствената практика на Св. Синод не допуска подобен резултат. Напротив, тя предоставя средства за неговото преодоляване: проверка на пълните синодални протоколи; изрично определяне на църковноправния статус; разрешаване на спор за подсъдност; действително разглеждане на решение за низвержение; отказ от утвърждаване при установен порок; и, когато това е канонически необходимо, поправяне или възстановяване на правилния порядък.

Поради това отново и с дълбока почит моля Св. Синод да изиска и разгледа в тяхната пълнота всички собствени свои актове, които определят или могат да определят моя статус от 28 ноември 2014 г. до настоящия момент, включително пълните протоколи и решения от 28 ноември и 9 декември 2014 г., относимите последващи синодални решения, както и протокола от 9 юли 2024 г., на който се позовава Софийският митрополит, за да отпочне процедура по юридическо и каноническо проясняване!

Моля въз основа на тези първични актове Св. Синод изрично да установи: приложимостта си при подобни случаи и към настоящия случай, същото разбиране за собствената си компетентност, което вече е демонстрирал в практиката си: **не като орган, длъжен да утвърди извършеното от по-нисш съд, а като върховна църковна власт, способна да провери, да не утвърди, да поправи и, когато каноническата правда го изисква, да възстанови!** Само по този начин решението по настоящия случай би било едновременно продължение на собствената практика на Св. Синод и изпълнение на неговата отговорност пред каноните, Устава, църковната съвест и историческата памет на Българската православна църква - Българска Патриаршия.

ХІ. ПРАВИЛНИК ЗА ЦЪРКОВНОТО СЪДОПРОИЗВОДСТВО В БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА - БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ.

След всички изложени дотук библейски, канонически, светоотечески, византийски, сравнителни, уставни и собствено синодални основания настоящият случай следва да бъде поставен и пред непосредствените процесуални правила, приети от самия Св. Синод за разглеждане на църковни дела. Именно тук въпросите за компетентността, безпристрастността, призоваването, обвинението, защитата, доказването, мотивираното решение и въззивния контрол престават да бъдат само общи принципи и се превръщат в конкретни задължителни правила на вътрешното църковно съдопроизводство.

Съгласно публично достъпния текст Правилникът за съдопроизводството на църковните съдилища е приет от Св. Синод в пълен състав на заседание от **12 април 2011 г., протокол № 13**, който обаче в годините е претърпял няколко изменения и допълнения, които никъде не са оповестени, а с такъв Правилник, който да е заверен - аз като засегната страна изобщо не съм запознат. Съвременен академичен изследване на Софийския университет също потвърждава тази дата и обстоятелството, че Правилникът не е бил публикуван в „Църковен вестник“. Публично достъпният му текст съдържа заключителна разпоредба, според която влиза в сила от деня на одобряването му от Св. Синод в пълен състав, макар съгласно Устава самите решения на Св. Синод да влизат в сила от датата на подписване на Протокола от предходното заседание. Оттук възниква отделен въпрос за публичността, достъпността и противопоставимостта на една вътрешноцърковна процесуална норма, която урежда тежки санкционни производства, но той не следва автоматично да бъде смесван с въпроса за самото ѝ приемане. Непубликуването само по себе си не ми позволява без допълнителен анализ да обявя Правилника за напълно валиден, особено след като не ми е и връчен дори по съответния ред; то обаче поражда сериозен въпрос за правната сигурност, когато спрямо засегнатото лице се прилага процесуален режим, чийто

официален и актуален текст не му е предоставен и не е общодостъпно обнародван чрез Църковен вестник - така, както Устава повелява.

Този въпрос има особено значение в моя случай, защото в хода на производството съм оспорвал не само неговата подсъдност, но и липсата на достъп до официалния актуален процесуален нормативен текст, по който то се провежда. Настоящото ми възражение не е, че всеки обвиняем трябва непременно лично да получи екземпляр от всеки общ нормативен акт, преди той да може да бъде приложен. Въпросът е дали при производство, което може да доведе до най-тежката санкция спрямо духовния сан, страната е разполагала с действителна и разумна възможност да узнае правилата, по които се разглежда делото ѝ, особено когато официалният текст не е надлежно публикуван.

Самият Правилник започва с изключително важна разпоредба. **Член 2 постановява независимостта на църковните съдилища в пределите на техните правомощия и изисква членовете им да действат безпристрастно.** Още следващият член ги задължава да решават подведомствените им дела според Устава на БПЦ - БП, приетите от Православната църква канонически правила и законоположения и относимите актове на Св. Синод. Член 4 допълва, че при непълнота на правилата съдът е длъжен да предостави на страните **равна възможност да изложат и защитят становищата си.** Следователно **безпристрастността и равната възможност за защита не са външни изисквания, внесени от гражданското или европейското право, а изрично начало на собственото църковно съдопроизводство.**

Правилникът отделя особено внимание и на **компетентността.** Съгласно чл. 6 всеки църковен съд сам решава дали повдигнатият пред него спор е в неговите правомощия, но определението му по този предварителен въпрос подлежи на обжалване пред по-горния църковен съд. **Член 7 постановява, че спорът за подсъдност между църковни съдилища се разрешава от Св. Синод.** Тези процесуални норми съответстват на действащия чл. 186, ал. 2 и 3 от Устава, според който всеки съд се произнася по собствената си подсъдност, но спорът за нея се разрешава от Св. Синод съответно - в пълен или намален състав.

Оттук следва важно разграничение. Самото обстоятелство, че Софийският епархийски църковен съд е счел себе си за компетентен, не прави този въпрос окончателно решен. Правилникът изрично допуска проверка на това произнасяне, а Уставът определя органа, който разрешава спора за подсъдност. Ако съм оспорил самото качество, от което Софийският епархийски съд извежда своята компетентност спрямо мен, това възражение е било процесуално релевантно и е изисквало изрично произнасяне.

Особено съществен е **чл. 39 от Правилника.** Той предоставя на страните още в първото заседание право да направят не само възражение за подсъдност, но и **отвод срещу член на съдебния състав, председателя на църковния съд или упълномощеното от него духовно лице.** Като основания Правилникът посочва не само близкото родство, но и „**явен интерес по разглежданото дело**“, както и **съществуването на „известен и основателен спор“** между страната и отвежданото лице. Правилникът продължава още по-категорично: **председателят, упълномощеното от него духовно лице или членът на състава се отстранява, когато е страна по делото, а също когато е участвал при издаването на обжалвания акт, бил е свидетел или вещо лице, „заинтересован е от изхода на делото или се намира със страна в особени отношения, които будят основателно съмнение в неговата безпристрастност“.**

Тази норма има изключително значение!

Тя не изисква страната непременно да докаже предварително действителна субективна предубеденост на съдията. Самият нормативен текст признава като достатъчно юридически релевантно обстоятелство наличието на отношения, които **обективно пораждат основателно съмнение в безпристрастността.** Следователно процесуалната гаранция защитава не само действителната вътрешна безпристрастност на съдията, но и обективното доверие, **че делото се решава от орган, който няма собствен личен интерес в неговия резултат.**

Не по-малко важно е, че Правилникът познава както **отвод** по искане на страната, така и **самоотстраняване на заинтересованото лице.** Следователно задължението за безпристрастност не възниква едва когато обвиняемият успее да формулира технически правилно възражение. Ако самият член на съда знае, че се намира в положение на интерес, личен конфликт или отношения, способни да породят основателно съмнение в неговата безпристрастност, вътрешната процесуална логика на Правилника изисква той да не решава делото.

Член 40 допълва тази гаранция с още едно съществено правило: **въпросът за отвода се решава без участието на отвежданото лице.** С други думи, **заинтересованото лице не**

може само окончателно да реши дали е достатъчно безпристрастно да продължи да участва в делото.

Това изискване не е изолирано само в Правилника. Самият действащ Устав на БПЦ - БП потвърждава същия принцип на по-високо нормативно равнище. **Член 183, ал. 3** постановява, че когато член на Св. Синод в намален състав не може да участва поради уважителни причини **или заинтересованост**, съставът се попълва с друг член на Св. Синод. Следователно заинтересоваността е изрично призната от самия Устав като пречка за участие при църковното правораздаване.

Тези две разпоредби - чл. 39 от Правилника и чл. 183, ал. 3 от Устава - трябва да бъдат прочетени заедно. От тях следва общо вътрешноцърковно начало: **който има личен или институционален интерес от изхода на делото, не следва едновременно да упражнява съдебна власт по същия спор.**

Ето защо в настоящия случай следва **изрично да бъде установено дали лицето, което е било непосредствен адресат или засегната страна на част от приписваните ми публични изявления, е участвало в иницирането на производството, във формирането или одобряването на обвинението, в определянето на съдебния състав или в други действия, които могат да имат отношение към последващия съдебен резултат.** Тези обстоятелства са изложени от мен във фактологията като твърдения, които подлежат на доказване чрез документи, свидетелски показания и протоколи; не ги представям като вече установен от независим орган факт.

Ако се установи, че подобно участие е съществувало, трябва да бъде разрешен самостоятелно въпросът дали то попада в понятията „**явен интерес**“, „**заинтересованост от изхода на делото**“ или „**особени отношения, които будят основателно съмнение в безпристрастността**“ по смисъла на **чл. 39** от Правилника.

Същият въпрос се поставя с още по-голяма сила при последващото синодално разглеждане на делото. **Ако Българският патриарх участва като председател или член на съдебния състав на Св. Синод в пълен състав при разглеждане на въпрос, чиито фактически обвинения го засягат лично или във формирането на които той е участвал, следва предварително да бъде проверена приложимостта на правилата за заинтересованост и отвод.** Не твърдя предварително, че отводът непременно трябва да бъде уважен; настоявам, че **съгласно собственото вътрешно право на БПЦ - БП този въпрос не може да бъде отминат без мотивирано произнасяне.**

Това е особено важно, защото Уставът разглежда Св. Синод като **Църковен съд** в случаите по чл. чл. 182 и 183. Следователно общият принцип на безпристрастност в Правилника не престава да действа само защото съдебната функция се упражнява от висшия църковен орган.

Следващият фундаментален процесуален блок е **обвинението и правото на предварително запознаване с него, както и решението с произнесена присъда и мотиви към нея.** Член 16 от Правилника изисква молбата, обвинителният протокол или жалбата да съдържат пълно описание на обстоятелствата, доказателствата, писмените доказателства, имената на свидетелите, техните адреси и конкретното искане, включително предложението за наказание. За насрещната страна трябва да бъде приложен препис от обвинителния документ **заедно с доказателствата.** Членове 18 и 19 изискват необходимите преписи да бъдат изпратени на ответната страна и тя да получи разумен срок за писмено становище; председателят може да удължи този срок при мотивирано искане.

Следователно църковното съдопроизводство не допуска обвиняемият да бъде изправен пред неясно или само устно формулирано обвинение. **Предметът на делото трябва да бъде индивидуализиран така, че да е възможна реална защита.**

Този принцип е пряко свързан и с въпроса за достъпа до **акта, от който се извежда юрисдикцията на съда.** Ако обвинителната конструкция започва с твърдението, че обвиняемият е „клирик на Софийска епархия“, а именно това качество е спорно и се основава на конкретен синодален акт без изискуемите реквизити, логиката на чл. 16-19 предполага този акт да бъде достъпен като част от доказателствената основа на производството. **Не може една фактическа предпоставка едновременно да бъде решаваща за компетентността на съда и да остава недостъпна за страната, която я оспорва.**

От особено значение е и редът на **призоваването.** Член 21 изисква в призовката да бъде посочено кой се призовава, по кое искане, за какво, къде, в кой ден и в кой час. Член 23 установява като правило личното връчване, а чл. 24 подробно урежда удостоверяването на получаването и дори отказа от подписване. Отказът от подпис не прави призоваването автоматично несъществуващо, защото той може да бъде надлежно удостоверен. Следователно и в моя случай самият отказ да подпише не е достатъчен да обезсили призоваването, ако останалите изисквания са били спазени. Но обратното е също вярно: **отказът от подпис не лекува евентуален**

първоначален порок на подсъдността, идентификацията на обвиняемия или съдържанието на призовката.

Това разграничение е необходимо, за да бъде възражението правно точно. Аз не основавам оспорването си върху тезата, че щом не съм подписал призовката, производство не може да съществува. Оспорвам предхождания въпрос **дали органът, който ме призовава, е бил надлежният съд спрямо действителния ми канонически статус.**

Правилникът допуска и **задочно производство**, но при конкретни предпоставки. Член 81 разрешава задочно решение, когато са изпълнени всички предписани формалности за призоваването и страната не се е явила без уважителна причина. Това потвърждава вече направеното разграничение: отсъствието само по себе си не обезсилва производството, но задочното решение предполага предварително спазване на процесуалните условия.

Следователно въпросът не е просто дали съм присъствал. **Предварително трябва да се установи дали е бил компетентен съдът, дали обвинението е било надлежно индивидуализирано**, дали необходимите книжа са били предоставени, дали призоваването е било редовно и дали възраженията ми срещу самия форум са получили процесуален отговор.

Правилникът предоставя значителни права и в областта на **защитата**. Член 43 допуска страната да бъде представлявана от лице с **духовен сан и/или вещо в църковното право**. Съдът може да бъде подпомаган и от правоспособен православен юрист. Член 46 постановява особено важен принцип: **мълчанието на насрещната страна не може да се счита за признание**. Дори когато ответникът не признава деянието, той има право да даде обяснения и опровержения; мълчанието му се оценява само в съвкупност с другите обстоятелства.

Следователно отказът ми да приема юрисдикцията на конкретен съд не може сам по себе си да бъде превърнат в доказателство за истинността на материалните обвинения, особено пък на постановените осъдителни решения.

Правилникът урежда и собствена доказателствена система. Член 47 изброява писмени книжа, самопризнание, свидетелски показания и експертни заключения. Членове 48-51 предвиждат проверка на достоверността на писмените доказателства, включително възможност документът да бъде оспорен като **неистински**. Дори самопризнанието не освобождава съда от възможността, а при съмнение и от задължението, да проверява обстоятелствата чрез допълнителни доказателства.

Изключително показателен е чл. 62: свидетелят трябва да съобщава известното му по делото **без позоваване на слухове с неизвестен произход**. Това е собствена вътрешна процесуална забрана доказването да се изгражда върху неопределена мълва.

По тази причина при окончателната проверка на решението следва да бъде разграничено какво от изложеното в обвинението е подкрепено с непосредствено свидетелство, какво с документ, какво с публично изявление в автентичен контекст и какво представлява интерпретация, предположение или преразказ.

Правилникът защитава и **последната дума на обвиняемия**. Член 67 я запазва именно за него. Ако в хода на процеса възникнат нови и важни обстоятелства, чл. 68 позволява делото да бъде отложено, за да бъде дадена възможност на другата страна да подготви защитата си. **Следователно процесуалната цел не е максимална бързина, а достатъчна изясненост при реална възможност за отговор.**

Решението също не може да представлява само диспозитив на санкцията. Съгласно чл. 78 то трябва да съдържа кратко изложение на обстоятелствата и исканията, **съображенията на църковния съд и правилата и законоустановленията, от които се е ръководил**, както и указание за въззивния срок. Член 79 изисква писменото решение да бъде подписано от председателя и всички членове на състава.

Тук възниква съществено изискване към решението срещу мен: то не е достатъчно само да заяви, че Софийският епархийски църковен съд е компетентен. Ако компетентността е оспорена, мотивираното решение следва да посочи **от кой акт произтича моето местослужение в Софийска епархия и защо се приема, че именно чл. 186, ал. 1 от Устава води към този съд.**

Същото се отнася до особения ми статус след избор, утвърждаване и литургично наречение за епископ. **Ако съдът на Софийска епархия е счел този статус за юридически ирелевантен за подсъдността, той трябва да изложи каноническото и уставно основание за този извод.** Предполагянето не може да замени мотивирането.

Член 80 от Правилника дава на страните право да **прегледат решението и да получат препис-извлечение от него и преписи от документите**. Това положение е особено важно спрямо изложеното във фактологията, че на 2 септември 2026 г. решението ми е

било дадено да бъде прочетено, но не съм получил препис, защото не съм подписал приемането. Това обстоятелство трябва да бъде установено документално. Ако действително не ми е предоставен надлежен препис, възниква отделен процесуален въпрос както по чл. 80 от Правилника, така и относно началния момент на срока по чл. 188, ал. 1 от Устава, който изрично свързва течението му с **връчването на решението**.

Особено показателен е чл. 83 относно задочните решения: те пораждаат действие за неявилата се страна от деня на връчването им и от този момент започва срокът за въззив. Следователно собствената процесуална система на БПЦ - БП свързва възможността за ефективно обжалване с реалното съобщаване на постановения акт.

При въззивното производство Правилникът предвижда още една важна гаранция. Съгласно чл. 95 правото на въззив може да бъде възстановено, ако просрочването е настъпило по вина на съдебната канцелария или вследствие на **непредвидени и непреодолими обстоятелства**. Следователно дори срокът не е формален капан, независим от действителната възможност да бъде упражнено правото на защита.

Тук обаче е необходимо важно разграничение в настоящия случай. Действащият Устав изрично възлага на Св. Синод в намален състав разглеждането като втора инстанция на решенията на епархийските съдилища, чиято компетенция и юрисдикционност не само оспорвам, а и отхвърлям, тъй като нямам съответните документи за подведомственост на Софийска епархия. Следователно **не следва в случая да се твърди, че намаленият състав има някаква компетентност, а пълният състав на Св. Синод, тъй като няма спор по въззив срещу епархийско решение, а нищожност на извършеното от СЕЦС спрямо мен съдопроизводство**. Такава компетентност на намаления състав му е дадена от чл. 183, ал. 1, т. 2 от самия Устав, когато разглежда първоинстанционни дела.

Основен въпрос на процесуално нарушение е, че първоинстанционният СЕЦС изобщо се е счел за компетентен спрямо мен - не по-долу от пълния състав на Св. Синод. Точно този предварителен спор следва да бъде разрешен самостоятелно.

Също така трябва строго да бъде разграничено **въззивното производство** от задължителното **утвърждаване на низвержението**.

По чл. 183 и чл. 188 въззивната жалба е процесуално средство на страната. По чл. 182, ал. 1, т. 4 и чл. 187 решението за низвержение се поставя пред Св. Синод в пълен състав по силата на самия Устав, защото то не може да влезе в сила без синодално утвърждаване. Св. Синод трябва да го разгледа в уставния двумесечен срок и може да го утвърди или да го отхвърли, а може и повече, съгласно чл. 2 УБПЦ - БП.

Следователно **неподаването на въззивна жалба не превръща автоматично непризнаването от мен епархийско решение на СЕЦС, комуто не съм подсъден за низвержение в окончателно действащо решение**, защото остава отделната уставна предпоставка на **чл. 187 УПБЦ**.

Това е особено важно в настоящата Молба. С нея по никакъв начин не търся прикрито възстановяване на пропуснат въззивен срок чрез преименуването на жалбата. Прося Св. Синод да изпълни собственото си задължение по чл. 187 и при това задължително разглеждане да провери онези пороци, които засягат самото основание за действителността на постановеното решение: църковния ми статус, компетентността на първоинстанционния съд, законния му състав, безпристрастността, надлежното обвинение, правото на защита, доказателствата и мотивите.

Особено място сред тези въпроси отново заема **отводът**.

Ако се установи, че член на епархийския съд или неговият председател е имал явен интерес от изхода, бил е страна или участник в предходно релевантно действие, или се е намирал в отношения с обвиняемия, пораждащи обективно основателно съмнение в безпристрастността му, чл. 39 предвижда неговото отстраняване.

Ако при задължителното разглеждане на предложението на СЕЦС за низвержението **от Св. Синод в пълен състав участва лице, чиято заинтересованост по същото дело е конкретно установима, следва да бъде разрешено дали общите правила на Правилника за безпристрастност и отвод изискват съответно неучастие и на това равнище**. Тъй като Уставът не съдържа изрична специална норма за този конкретен случай в пълния състав, въпросът изисква каноническо и процесуално произнасяне, а не мълчаливо допускане.

Особено трябва да бъде проверено и **конституирането на самия Софийски епархийски църковен съд**. Член 178 от Устава определя, че епархийският съд се състои от епархийския митрополит и духовните членове на Епархийския съвет; когато митрополитът или

член на съда отсъства, митрополитът назначава с **писмена заповед** духовно лице за председател или член, а съставът се попълва от редовно избрани духовници-подгласници.

Следователно при положение че конкретното производство е председателствано от викарен епископ, следва да бъде представен актът, от който произтича правото му да председателства именно този съдебен състав: писмената заповед по чл. 178, ал. 2 или друг надлежен акт. Следва да бъде удостоверено и че другите членове са били надлежно избраните духовни членове или подгласници на Епархийския съвет.

Това не е дребен административен формализъм. **Законният състав е условие за дейността на компетентния съд.**

Ако един съд е правилно създаден като институция, но конкретният му състав не е конституиран по предписания ред, възниква различен и самостоятелен процесуален въпрос.

Всички тези положения позволяват да бъде формулирана ясна проверка, която Св. Синод следва да извърши преди евентуално утвърждаване на низвержението, инак решението би било недействително и оборимо пред по-висш правораздаващ орган в Православната църква.

Трябва да бъде установено дали Софийският епархийски църковен съд е бил местно и персонално компетентен спрямо мен; дали конкретният му състав е бил законосъобразно конституиран; дали съществувала заинтересованост на председателя, член на съда или друго лице, упражнило съдебна функция; дали евентуалният отвод е бил разгледан без участието на заинтересования; дали обвинителният протокол е съдържал пълните факти и доказателства; дали всички доказателства са били предоставени за запознаване; дали призоваването е било надлежно; дали е съществувала реална възможност за защита; дали доказателствата са били оценени по предвидения ред; дали решението съдържа достатъчни мотиви по компетентността и обвиненията; дали надлежен препис е бил връчен; и дали последващите действия съответстват на уставните правила за въззив и за задължително синодално утвърждаване.

Ако някой от тези въпроси не е изяснен, не следва автоматично да се преминава към утвърждаване на най-тежката санкция, защото тук Правилникът съдържа собствен отговор какво трябва да прави църковният съд, когато правилото е непълно или неясно: чл. 3 допуска **използване на практиката на други Православни църкви**, а чл. 4 изисква да бъдат използвани подходящи правила при **равна възможност за защита на страните**. Следователно дори **непълнотата на вътрешната уредба не разрешава произвол**; тя задължава съда да търси православно-канонически и справедлив способ за разрешаване на въпроса.

Поради всичко изложено, синовно моля Св. Синод да приложи Правилника не като средство за формално довършване на вече постановена неправомерно и спрямо мен неприложима от СЕЦС санкция, а като собствената процесуална гаранция на Българската православна църква - Българска Патриаршия.

Особено моля **преди участие в разглеждането на настоящия случай всеки член на съответния съдебен състав да бъде преценен от гледна точка на заинтересоваността**, а при наличие на основанията по **чл. 39** от Правилника и съответните уставни правила **да бъде извършен надлежен отвод или самоотвод**.

Защото Правилникът на самата Българска православна църква не поставя безпристрастността като пожелание. Той я поставя като условие на правораздаването.

И ако една страна може с основание да постави въпроса дали нейният обвинител, лично засегнатият от твърдяното "деяние", административният разпоредител и на обвинението, и на производството, а пък и съдията по неговия резултат се срещат в едно и също лице или в непосредствено зависима институционална връзка, този въпрос не може да бъде разрешен чрез позоваване на сан, авторитет или послушание.

Той трябва да бъде разрешен по начина, по който самият Правилник повелява: **без участието на заинтересованото лице и чрез безпристрастен църковен съд**.

XII. ДОПЪЛНЕНИЕ.

След всичко изложено в предходните раздели считам за необходимо в настоящото Допълнение да бъдат събрани в тяхната хронологична, правна и каноническа взаимовръзка онези факти, които непосредствено определят моя личен църковноправен статус и от които зависи допустимостта изобщо да бъде упражнявана спрямо мен юрисдикцията на Софийския епархийски църковен съд.

Тези факти не могат да бъдат разглеждани откъслечно. Всеки от тях представлява част от непрекъсната последователност на актове на самия Св. Синод. Именно тази последователност

трябва да бъде установена, преди един последващ епархийски орган да може да ме квалифицира по начин, който поражда неговата собствена подсъдност.

1. Изборът и архиерейското наречение не са отменени чрез отказа от първоначално предвижданото викарно служение:

На 28 ноември 2014 г. съм канонически избран, уставно утвърден и литургично наречен за **Стобийски епископ**, след предложение на Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит и решение на Св. Синод. Първоначално предвижданото мое бъдещо служение е било като викарен епископ на Софийския митрополит. Последвалото оттегляне от страна на патриарх Неофит на предложението да бъда негов викарий обаче е юридически различно от отмяна на вече извършените **синодален избор, утвърждаване и литургично архиерейско наречение**. Викарното назначение представлява конкретно бъдещо служебно употребление на епископа. Изборът и наречението представляват предхождащи свещенодействени църковни актове, извършени от Св. Синод и в негово присъствие. Поради това отпадането на конкретното намерение да бъда викарий на Софийския митрополит не може автоматично да бъде от някои възприемано като приравнено на несъществуване на избор и наречение. За да настъпи подобна последица, би било необходимо да се посочи надлежен последващ църковен акт, който изрично постановява какво се отменя и какъв канонически статус възниква вместо предходния и то след хиротония в архиерейско и църковна присъда. Такъв акт трябва да бъде представен. Самото неизвършване на предвидената епископска хиротония не може чрез мълчание да превърне вече извършените избор и наречение в исторически несъществуващи събития. Това се потвърждава и от последвалото поведение на самия Св. Синод при назначаването ми в „Св. Александър Невски“.

2. Нотариално завереното пълномощно представлява последващо официално признание на статуса „избран, утвърден и наречен“:

През 2015 г., тоест **след** решенията от края на 2014 г., е издадено нотариално заверено пълномощно на Св. Синод, подписано от неговия Председател - Българския патриарх Неофит, в което съм индивидуализиран именно като: **„архимандрит Дионисий (Мишев) - избран, утвърден и наречен за Стобийски епископ“**. Този документ има особена доказателствена стойност. Той е последващ спрямо отлагането на хиротонията. Следователно не може да бъде обяснен като техническа формула, изпреварваща събитията от декември 2014 г. Издателят му е самата църковна власт, която е извършила избора и наречението. Подписал го е същият Български патриарх, който по-рано е оттеглил предложението за непосредственото осъществяване на хиротонията. Следователно собствен официален документ на Св. Синод и неговия Председател **след отлагането на хиротонията продължава да удостоверява трите извършени качества: избран, утвърден и наречен за Стобийски епископ, дори при официални църковни делегации в чужбина**. Ако се поддържа тезата, че този статус междуременно е бил прекратен, необходимо е да бъде посочен актът, който го е прекратил, както и как съответно го е десакрализирал освещаването, което е като Оглашение, Обручение, Молитва преди Изповедник а т.н. Правното положение не се променя чрез предположение.

3. Решението от 15 декември 2015 г. за временно служение като презвитер не отменя архиерейското наречение, а доказва необходимостта Св. Синод специално да уреди временното ми литургично положение:

На 15 декември 2015 г. Св. Синод ме назначава за Председател на Църковното настоятелство при Патриаршеската катедрала ставропигиален храм-паметник „Св. Александър Невски“. Самата Патриаршеска катедрала официално удостоверява, че съм заемал това служение от **15 декември 2015 г. до 20 май 2016 г.**, и изрично посочва ставропигиалния характер на храма и неговото **пряко подчинение директно на Св. Синод**. Особено съществено е обаче съдържанието на синодалното решение, с което, въпреки вече извършеното архиерейско наречение, Св. Синод изрично урежда временното ми богослужебно положение: **до определянето на дата за епископската хиротония да свещенодействам литургично като презвитер - архимандрит**, като при богослужебния ред заставам непосредствено дори преди Главния секретар на Св. Синод - тогава все още архимандрит Герасим. Тази разпоредба не доказва, че архиерейското наречение е било отменено. Тя доказва точно обратното. Ако след 9 декември 2014 г. аз бях просто върнат без остатък към обичайния статус на епархийски презвитер, **нямаше да съществува необходимост Св. Синод една година по-късно специално да постановява, че до бъдещата ми епископска хиротония трябва да свещенодействам в презвитерска степен**. Обикновеният презвитер не се нуждае от специално синодално разрешение да служи като презвитер. Специалното разрешение е необходимо именно защото съществува предходният особен статус на епископоизбран и литургично наречен. Следователно синодалното разрешение за временно презвитерско свещенодействие следва да бъде разбрано като **изрично изключително уреждане на преходното положение до хиротонията**, а не като заличаване на наречението. Неговата

временност е допълнително удостоверена от самата формула „**до определяне дата за епископска хиротония**“. Това означава, че през декември 2015 г. Св. Синод продължава институционално да разглежда епископската хиротония като бъдещото разрешение на създаденото положение.

4. Служението ми в Патриаршеската катедрала е пряко синодално изпълнение на повеля, а не доказателство за принадлежност към Софийска епархия:

ПКСХП „Св. Александър Невски“ е ставропигиален храм на пряко подчинение на Св. Синод. Следователно назначението ми за Председател на неговото Църковно настоятелство не представлява само по себе си доказателство за приемането ми като клирик на Софийска епархия. Тъкмо обратното: непосредственият работодателски, административен и управленски орган по това служение е Св. Синод. Местонахождението на ставропигиален синодален храм в град София не го превръща по тази причина в обикновен енорийски храм под епархийската администрация на Софийския митрополит. Оттук следва, че служението ми в ПКСХП „Св. Александър Невски“ не може ретроспективно да бъде използвано като доказателство, че съм придобил епархийска принадлежност към Софийската митрополия.

5. Решението на Св. Синод от 20 май 2016 г. е изключително силно доказателство за това кой орган сам е считал себе си за компетентен спрямо мен:

На 20 май 2016 г. Св. Синод в **пълен състав** (с 6 гласа) ме освобождава от длъжността Председател на ЦН при ПКСХП „Св. Александър Невски“. Същото решение обаче не ме предава на Софийския епархийски църковен съд. Не ме квалифицира като клирик на Софийска епархия. Не определя Софийския митрополит като мой надлежен епархийски архиерей. Напротив. Св. Синод: назначава собствена архиерейска анкетна комисия; възлага ѝ да установи извършени ли са от мен конкретни църковни провинения; налага временна забрана за свещенослужение (каквото така или иначе по наречение не извършвам); и изрично постановява тази забрана да продължи „**до приключване на духовното следствие с окончателен акт, приет на заседание на Св. Синод в пълен състав**“. Този акт е с огромно значение за настоящия спор. През 2016 г. самият Св. Синод е възприел, че окончателното разрешаване на започнатото срещу мен духовно следствие принадлежи на **Св. Синод в пълен състав**. Това е негов собствен акт. Впоследствие пак Св. Синод в пълен състав след Решение на Архиерейската Каноническо-правна комисия отхвърля предложенията на Анкетната комисия за Църковно-наказателно дело. Следователно, ако десет години по-късно се поддържа различна конструкция, според която същото лице вече е обикновен клирик на Софийска епархия и подлежи на първоинстанционния съд на тази епархия, трябва да бъде посочен **междинният валиден акт**, който е променил установеното през 2016 г. положение. Такъв каноничен преход не може да се предполага.

6. Временната забрана от 20 май 2016 г. не е низвержение и не е окончателен акт:

Решението от 20 май 2016 г. използва ясна конструкция: забраната за свещенослужение е наложена **до приключването на духовното следствие с окончателен акт на Св. Синод в пълен състав**. Следователно самият Синод я определя като временна обезпечителна или дисциплинарно-предпазна мярка до бъдещото окончателно произнасяне. Тя не е низвержение. Тя не е окончателна присъда. Тя не установява сама виновност по всички твърдени провинения. Ако предвиденият в самото решение „окончателен акт“ не е бил впоследствие приет по започнатото през 2016 г. духовно следствие, тогава възниква изключително сериозният въпрос какво е процесуалното положение на това незавършено производство и дали десет години по-късно то може просто да бъде заместено от различно производство пред различен орган, без изричен акт за неговото приключване и без определяне на променена юрисдикция.

7. След 20 май 2016 г. освобождаването от длъжност не е и не може да бъде равнозначно на определяне на ново местослужение:

Решението от 20 май 2016 г. освобождава от конкретната длъжност „Председател на ЦН“ при ставропигиалния храм-паметник и това е последната Заповед, която в същия ден тогава съм получил преди 10 години и половина в цялата БПЦ. Освобождаването от длъжност и **назначаването на ново местослужение** са различни юридически действия. Отрицателният акт, който прекратява едно служебно положение, не поражда автоматично друго положително правоотношение към друго църковно поделение. Поради това, ако след 20 май 2016 г. не съществува надлежна Заповед (каквато няма) за ново местослужение, не може по силата на самото освобождаване от синодалната длъжност да бъде изведено местослужение в Софийска епархия, при условие, че съм бил до епископското си наречение клирик на Доростолска епархия. Точно тук се проявява решаващото значение на чл. 186, ал. 1 от Устава: ако ме третират като духовник, местната подсъдност следва **местослужението**, а не местоживеенето, настоящия или постоянния адрес и не мястото, на което се твърди, че е извършено „деянието“ свобода на словото, гласност и прозрачност.

8. Адресът ми в София не ме превръща в клирик на Софийска епархия:

Моят настоящ и постоянен адрес е в София. Това обстоятелство би било релевантно към подсъдността по чл. 186, ал. 1, ако бях третиран като **мирянин**. Но аз съм привлечен към отговорност като духовно лице и спрямо мен е постановено наказание „низвержение“. Низвержение не може да бъде постановено спрямо мирянин. Следователно един и същ процес не може: за целите на санкцията да ме третира като духовник, а за целите на местната компетентност фактически да използва критерия, който Уставът предвижда за миряните. Ако съм духовник - трябва да бъдат установени статуса ми и местослужението ми. Ако съм мирянин - низвержението е правно безпредметно. Трето хибридно качество, създадено единствено за нуждите на конкретната подсъдност, Уставът не познава. А между духовния сан в свещена степен и мирянин - монашествашъ съществува ли за СЕЦС?!

9. Липсата на Отпусно писмо и акт за преминаване към Софийска епархия е не просто фактическа празнина, а правно решаващ въпрос:

Собствената ми църковна биография съдържа пример как канонично се е извършвало предходно мое преминаване между епархии: поискване от приемащия архиерей, Отпусно писмо от освобождаващия архиерей, синодално утвърждаване и уведомителни документи. Това не означава непременно, че единствено абсолютно същият документален модел е възможен във всяка по-късна ситуация. Означава обаче, че промяната на епархийската принадлежност е **правен акт**, а не фактическо предположение. Ако се твърди, че от 9 юли 2024 г. съм станал чрез илюзорен трик - фокус клирик на Софийска епархия, необходимо е да бъде представено решението от тази дата и да бъде установено: какво точно постановява; какво предходно положение прекратява; кой ме освобождава и къде е писмото до мен; кой ме приема и къде е писмото до мен; какво местослужение ми определя и къде са Заповедите до мен и до счетоводството; от коя дата; по силата на коя уставна и каноническа разпоредба; и как този акт се съотнася с всички предходни синодални решения?! Без всичкото това съществува само твърдение за юрисдикция, но не и доказана юрисдикция.

10. Българската църковна практика познава именно Архиерейския събор като способ за разрешаване на извънредни архиерейски статuti:

Особено значение има практиката на Българската православна църква през тежките години на разкола. Аз съм жив свидетел на събитията, при които през 1994 и 1995 г. извънредни въпроси относно положението и възстановяването на архиереи, които бяха снети до обикновени братя - монаси (под дякон дори) са били поставяни пред **Архиерейски събор**, тоест пред съвещание на патриарха, митрополитите и епископите, а не са били свеждани до производство на обикновен епархийски съд. Това свидетелство не остава само в паметта на очевидците. **Официалният „Църковен вестник“ от 1994 г. действително документира Архиерейски събор в Синодалната палата**, чиято специална точка е разглеждането на покаяни писма и статута на засегнати от разкола архиереи. **Архивът на „Църковен вестник“ за 1994 и 1995 г. днес е дигитализиран на официалния сайт на Българската патриаршия, което позволява тези събития да бъдат документално възстановени по първичния официален печатен орган на Църквата.**

11. Проватският епископ Антоний – доказуем прецедент на възстановено архиерейско служение:

Проватският епископ Антоний е сред архиереите, засегнати от решенията от 1992 г. Официална публикация на „Църковен вестник“, посветена на живота му, удостоверява, че **от 2 август 1995 г. той е патриаршески викарий**. Следователно независимо от точния документален механизъм, който трябва да бъде доизвлечен от протоколите и съответния брой на „Църковен вестник“, крайният канонически резултат е несъмнен: **архиерей, спрямо когото преди това е било постановено лишаване от духовен сан**, впоследствие отново е признат и действа като **Проватски епископ и патриаршески викарий**. Това е реален български църковно-правен прецедент на възстановяване на архиерейското положение.

12. Величкият епископ Галактион - възстановяване и последващо висше църковно служение:

Подобен е случаят с **Величкия епископ Галактион**. Официалната история на Старозагорска епархия удостоверява, че **от 1 юли 1995 г. по решение на Св. Синод** Величкият епископ Галактион е назначен за Председател на Църковното настоятелство при ПКСХП „Св. Александър Невски“. По-късни официални броеве на „Църковен вестник“ го посочват именно като **Велички епископ**, който свещенодейства като архиерей, а през 2000 г. той е избран и утвърден за Старозагорски митрополит. Следователно и тук съществува документално установен български пример, при който предходно неблагоприятно църковно положение не е било третирано като невъзстановимо.

13. Старозагорският митрополит Панкратий – Архиерейски събор, покаяние и последващо възстановено митрополитско положение:

Особено важен е случаят на **възстановения от обикновен монах директно в Старозагорски митрополит Панкратий**. „Църковен вестник“ от 1994 г. документира Архиерейски събор, свикан специално за разглеждането на покаяните писма на засегнати бивши архиереи, сред които Панкратий. Публичната архивна следа от 1995 г. показва продължаващото уреждане на въпроса чрез Св. Синод и покаяни декларации. А през 1996-1997 г. официалният орган на Българската православна църква отново го обозначава безусловно като **Старозагорски митрополит Панкратий**, включително като член на Св. Синод. Следователно между първоначалното лишаване и последвалото му участие отново като епархийски митрополит действително е осъществено каноническо възстановяване. Точните решения, дати и състав на Архиерейския събор следва да бъдат извадени от Синодалния архив и съответните броеве на „Църковен вестник“, но **самото съществуване на възстановеното митрополитско положение вече не може разумно да бъде отречено**.

14. Значението на тези три прецедента за настоящия случай:

Не твърдя, че случаите на Проватския епископ Антоний, Старозагорският митрополит Панкратий и Величкия епископ Галактион са идентични с моя. Напротив! Те са по-тежки по една съществена характеристика: при тях вече е съществувал акт на лишаване от архиерейски и клирикален статус, и прекъсване на каноническото общение, участвайки активно в зараждането на разкола. Въпреки това Българската православна църква е намерила канонически механизъм за тяхното възстановяване и повторно архиерейско служение. В моя случай няма църковен съдебен акт от 2014 г., който да ме е лишил от извършения избор и наречение. Лишил ме е фактически само от социален статус. Няма посочена каноническа присъда, която да е обезсилила тези актове. Няма хиротония, която да е била извършена и впоследствие отнета. Има избор. Има утвърждаване. Има свещенодействено наречение. Има отложена хиротония, което е еклезиологическо престъпление. Има последващо нотариално заверено официално удостоверяване на статута. Има последващо решение на Св. Синод, което специално разрешава временно презвитерско служение **до епископската хиротония**. Следователно, ако Българската православна църква е могла чрез върховната си архиерейска власт да възстановява вече отнет архиерейски статус, още по-малко може да бъде поддържано, че е безсилна да разреши един статус, който никога не е бил надлежно отменен.

15. Съвсем съвременни случаи от актуалната църковна обстановка в последните години:

Агатоникийски епископ Борис. През 2013 г. след трагичната смърт на блаженопочившия Варненски и Великопреславски митрополит Кирил, съобразно Устава в гр. Варна се проведе епархийски избор, на който бяха избрани за първи - еп. Борис и за втори – Проватския епископ Игнатий, от които Св. Синод трябваше да осъществи канонически избор за нов митрополит. Тогава избухна голям скандал с първенеца в този избор, който постави сериозна дамба върху лицето на висшия клир. Тогава Св. Синод класира избора. Отстрани двамата избрани, като изпрати еп. Борис в Рилския ставропигиален манастир, който допреди това бе игумен на Бачковската ставропигиална света обител „поради силни морални съмнения“. Другият е със статус на лице, което само не се чувства ангажирано с принадлежността си към свещения сан на духовник. Св. Синод под председателството на Българския патриарх Даниил и с негова Заповед възстанови архиерейските достойнства на Преосвещения Борис. Във Варна за митрополит преди 13 години бе избран Знеполския епископ Йоан, когото имах честта по решение на Св. Синод да го въдворя в богохранимата епархия на Варна и Велики Преслав.

Агатополюски епископ Йеротей. През 2024 г. в Сливенския епархия се проведе избор, който за първенец посочи викарния епископ на покойния митрополит Йонанкий, а за подгласник – мисля, че избирателното тяло посочи Константиийския епископ Михаил. След провеждане на одит и ревизия на Поморийския манастир „Св. вмчк Георги“, където еп. Йеротей е бил игумен, то след изтичане на информация Св. Синод класира и този епархийски избор, лишаване еп. Йеротей и други измежду лицата с епископски чин от участие в последващ епархийски избор за Сливенския митрополит, което е правдиво и практика в други посетили Поместни православни църкви. Св. Синод не разгледа и не санкционира Агатополюския епископ за никакви злоупотреби и публично често съслужаване в различни епархии на Българския патриарх и Софийски митрополит Даниил.

Архимандрит Харалампий Ничев. През 2009 г. е низвергнат от духовен сан от Св. Синод в пълен състав като завършен цялостен Църковно-наказателен процес, тръгнал от Видин, минал през Намален състав и утвърден от Пълен състав. Това се съобщава на всички Поместни православни църкви. През 2010 г. служи в Румънската епархия на Православната църква на Америка, която БПЦ - БП не признава за автокефална Поместна църква. През 2011-2013 г. е ръкоположен от починалите екстензии на някогашния разкол в България - Гервасий и Дамаскин

(по-известен като Дим Дуков) в схизматичен гръцки манастир и служи в един от многото старостилни разколнически „синоди“ в Гърция. През 2014 г. същият роден наш Български Св. Синод го възстановява дори след санкция „разстригване от монашество“ в пълна степен на свещенството и на шестия месец го удостоява отново с архимандритско отличие. Св. Синод, който му състави биографична справка със съдействието на бившия Видински митрополит Даниил, знаейки отлично, че той само от Писмо на покойния Видински митрополит Дометиан, което е Удостоверяващо, че той е каноничен клирик на Видинска епархия и не е под запрещение, след атрактивните раздели с Аспирантурата за църковна дипломация на ОВЦВ на РПЦ - МП, то с това Писмо, което не е Отпусно същият преминава към Митрополията на Родос към Вселенската Патриаршия, а оттам в Митрополията на Бурса (Пруса) към същата Патриаршия и впоследствие по молба на Архонт Димитър Атанасов от братството на манастира „Св. Троица“ на о-в Халки е прехвърлен към Архиепископията на Константинопол за нуждите на българската общност в Истанбул. Цариградската Патриаршия, която за разлика от Томоса за автокефалия на ПЦУ се назовава „Църква-Майка“, то в Томоса за българската автокефалия сама се назовава „Църква-сестра“. Между посестримите Поместни православни църкви преминаването на клирическо служение не става ли с Отпусни писма, за каквито Видинският м-т Даниил твърдеше, че архимандрит Харалампий няма надлежни, но сега не само съслужават с него от деня на интронизацията си, но и публично му дава прием в Митрополията си в София, за да получи чрез него отклик на поканата до Вселенския патриарх Вартоломей за предстоящите през м. октомври т.г. юбилейни тържества в чест на св. Йоан Рилски Чудотворец и фотографски спомени от сбирката на тримата патриарси – Вартоломей Вселенски, Даниил Румънски и Даниил Български от о-в Гьокчеада (Имврос) в .Р. Турция. Българската Патриаршия отмени ли издаванията на Отпусни писма през Св. Синод, когато това касае отношения с друга Поместна православна църква?! Но едно е ясно: отличеният за „Архимандрит на Вселенския Трон“ днес вече се ползва от привилегиите на Пидалиона!

О. Малин Сакарев.

Има съвременна актуална и днес публикация на bTV, в която **Неврокопският митрополит Натанаил публично заявява преди извънредното синодално заседание от 30 юли 2002 г., че при доказване на вината обвиненият свещеник за жестокото убийство на свещеник Стефан Камберов, то той със сигурност ще бъде низвергнат.** В телевизионния репортаж пред Синодалната палата се съобщава и за необходимост да бъде ограничено свещенодействието му, докато тече разследването.

Това позволява да бъде поставен съвсем определен въпрос: **Какъв църковен акт е последвал окончателното осъждане на отец Малин Сакарев? - Няма акт за запрещение, решение на Епархийски църковен съд, акт за низвержение или друго мотивирано произнасяне.**

При такива много по-детайлни и срамни за българската църковна летопис хроники - къде, как и по какъв начин Св. Синод во главѣ с Председателя си показва безпристрастност, особено след създаването на такъв противоположен безпрецедентен казус и то след 12 годишна агония, че за това е валидно единствено известното: „архиерейската съвест“ – да, но не и по Каноническото право, което е в пълнотата и целостта си – **изцяло в моя защита..**

16. По-тежкият орган не може да бъде заместен от по-нисшия при решаването на предварителния въпрос за статута:

Именно тук лежи същината на настоящия спор. Един епархийски съд може да съди лице само ако предварително е установено, че това лице се намира под неговата юрисдикция. Но в моя случай самата категория, в която трябва да бъде поставен, е спорна. Не може Софийският епархийски църковен съд сам да отговори окончателно на въпроса какво е действието на: решение на Св. Синод от 28 ноември 2014 г.; литургично архиерейско наречение; нотариално заверено синодално пълномощно; решението от 15 декември 2015 г.; решението от 20 май 2016 г.; евентуално последващо решение от 9 юли 2024 г. и Каноническото становище на петима действащи митрополити. **Това са актове и въпроси на равнище Св. Синод, които надлежно бяха изложени пред Наместник-председателя на Св. Синод – Врачанският митрополит Григорий, който е резолирал Докладни записки на избрания, утвърден и наречен за Стобийски епископ, както и Председателят на Св. Синод - Българския патриарх Даниил след 09.07.2024 г., а с вх. №: 635 / 04.09.2024 г.** Най-нисшият орган не може, чрез собствено предварително тълкуване на синодалните актове, да създаде собствената си компетентност.

16. Практиката от 1994-1995 г. подкрепя необходимостта от архиерейско, а не просто епархийско разрешаване на извънредния статус:

Българската църковна история вече познава ситуации, при които извънреден архиерейски статус не е бил разрешаван по рутинния ред на епархийско съдопроизводство, а чрез

пълнотата на **архиерейско съборно разглеждане**. Това има пряко методологическо значение. Не защото всяко необичайно дело непременно трябва да бъде разгледано от идентичен извънреден форум. А защото самата практика доказва, че когато въпросът засяга **архиерейско качество, възстановяване на църковен статус и общоцърковни последици**, Българската православна църква е използвала най-висшия съборен архиерейски формат, а не е оставяла предварителния въпрос да бъде решен от локален съд. Ето защо настояването ми Св. Синод в пълен състав да разреши първо моя канонически статус не е институционална новост. Да, държа, но човешки най-уважително моля за това! То има собствен български църковен прецедент.

17. Финансовите и служебните последици не могат да бъдат отделени от решението за статута:

Определянето на каноническия ми статус има и неизбежни материалноправни последици. Ако се твърди, че съм бил клирик на определена епархия, трябва да бъде установено: от коя дата; с каква заповед; при какво местослужение; по чия ведомост; при какво възнаграждение; какви осигурителни отношения; и кой е носел съответните финансови задължения. **Отсъствието на платежни документи, банкови преводи, ведомости или заповеди не е само финансов въпрос.** То може да представлява доказателствено обстоятелство при установяването дали твърдяното служебно и епархийско отношение действително е било изпълнявано като такова. Обратно, наличието на ведомости на Св. Синод и осигурителни данни следва да бъде проверено като възможно свидетелство за различна административна принадлежност. Не твърдя, че трудово или осигурително правоотношение само по себе си определя каноническата юрисдикция, но я показва така, както за всички расоносци в БПЦ. Твърдя, че когато едно предполагаемо църковноправно отношение не е подкрепено нито от канонически акт, нито от назначение, нито от местослужение, нито от финансовото му практическо изпълнение, **доказването му не може да се замести с едно по-късно твърдение, че то е съществувало.**

18. Възникналите финансови задължения следват установения статус, а не обратно:

Ако Св. Синод установи, че през определен период съм имал конкретно служебно, административно или каноническо качество, следва да бъдат установени и всички произтичащи от него имуществени и социалноосигурителни последици. Това включва евентуално неизплатени възнаграждения, невнесени или неправилно определени осигурителни плащания, държавна субсидия за духовенство, ако законите предпоставки са били налице, неизплатени отпуски и болнични, както и други доказуеми имуществени последици. Тези въпроси не следва да се използват като заместващ довод за каноническия статус. Първо трябва да бъде установен статусът. После биха могли да следват имуществените последици евентуално по твърденията на Софийския митрополит за Св. Синод, за Доростолска митрополия и за Софийска митрополия.

19. Отказът да приема неподсъден съд не е отказ да бъде съден от Църквата:

През целия разглеждан период от последното ви синодално заседание на 26 яни т.г. моето възражение не е било: „**Никой няма право да ме съди.**“ Моето възражение е: „**Съдете ме онези, които според каноните, Устава и действителния ми статус имат право да бъдат мои съдии.**“ Тази разлика е фундаментална. Не признавам самопородена юрисдикция. Не отказвам канонична юрисдикция. Не претендирам неприкосновеност. Претендирам компетентност, безпристрастност и законен ред.

20. Въпросът за заинтересоваността остава абсолютна предварителна гаранция:

Към всички изложени основания се прибавя и изричното правило за отвод на заинтересованото лице. Ако обвинението се отнася до твърдени мои изказвания срещу определен архиерей, ако този архиерей е лично засегнат, ако е участвал в разпореждането на производството, във формирането на обвинителната конструкция, в определянето на съдебния състав или в последващата преценка на постановения акт, всеки един от тези факти следва да бъде проверен през чл. 39 и 40 от Правилника за църковното съдопроизводство и през уставното понятие за „заинтересованост“. Не твърдя, че всяко административно действие доказва пристрастност. Твърдя, че **заинтересованото лице не може само да реши въпроса за собствената си безпристрастност.** Това е изричното право на Българската православна църква.

21. Кумулативният резултат от всички факти:

Когато фактите бъдат поставени не изолирано, а последователно, се очертава следната картина: на 28 ноември 2014 г. съм избран, утвърден и литургично наречен за Стобийски епископ; определена е дата за хиротония; последвалото решение спира непосредственото осъществяване на хиротонията, но публично известният му текст не съдържа изрична отмяна на наречението; през 2015 г. нотариално заверен официален документ на Св. Синод, подписан от патриарх Неофит,

продължава да ме определя като „избран, утвърден и наречен за Стобийски епископ“; на 15 декември 2015 г. Св. Синод специално урежда временното ми презвитерско служение в ставропигиалната си Патриаршеска катедрала до определяне на дата за епископската хиротония; на 20 май 2016 г. Светият Синод в пълен състав сам започва духовно следствие и изрично запазва за себе си приемането на окончателния акт; след тази дата не ми е известна надлежна заповед, която да ми определя местослужение в Софийска епархия; не ми е известно надлежно Отпусно писмо и акт за приемане, чрез които да е осъществено подобно епархийско преминаване; твърдяното решение от 9 юли 2024 г., на което да се основава новата теза за Софийска епархийска принадлежност, не ми е било предоставено в надлежен препис; и въпреки всичко това през 2026 г. един епархийски съд приема за предварително доказан именно онзи факт, от който собствената му компетентност зависи. Така поставен, спорът вече не е периферен. Той засяга самото основание на правораздавателната власт.

22. Искане за категорично предварително произнасяне:

Поради всичко изложено моля Св. Синод в пълния си състав **преди всяко действие по утвърждаване на постановеното низвержение** да приеме изрично, отделно и мотивирано решение по следните предварителни въпроси:

1. Какви правни последици продължават действено да пораждат изборът, уставното утвърждаване и литургичното ми наречение за Стобийски епископ от 28 ноември 2014 г.?

2. Съществува ли изричен последващ акт, с който самото наречение е отменено или обезсилено?

3. Как следва да бъде тълкувано нотариално завереното синодално пълномощно от 2015 г., което продължава официално да ме определя като „избран, утвърден и наречен за Стобийски епископ“?

4. Какво е правното значение на решението от 15 декември 2015 г., разрешаващо ми временно да свещенодействам в презвитерска степен до определяне дата за епископска хиротония?

5. Какъв е резултатът от духовното следствие, започнато с решение на Светия Синод от 20 май 2016 г., и съществува ли предвиденият в това решение окончателен акт на Светия Синод в пълен състав?

6. Ако такъв окончателен акт не съществува, по силата на кой последващ акт е прекратено или заменено започнатото през 2016 г. производство?

7. Към коя епархия съм принадлежал след 20 май 2016 г. и въз основа на кой конкретен канонически и административен акт?

8. Какво е било моето местослужение към момента на твърдените през 2025–2026 г. деяния?

9. Кой е актът, чрез който се твърди, че от 9 юли 2024 г. съм станал клирик на Софийска епархия, и какво е неговото точно съдържание?

10. На какво каноническо и уставно основание Софийският епархийски църковен съд е придобил персонална и местна подсъдност спрямо мен?

11. Разгледано ли е било възражението за заинтересованост и приложени ли са чл. 39 и 40 от Правилника?

12. При постановяване на бъдещия синодален акт ще бъдат ли отстранени от участие всички лица, за които е налице установена заинтересованост или обективно основателно съмнение в безпристрастността?

13. Как следва да бъдат приложени собствените български прецеденти на архиерейско съборно разрешаване и възстановяване на усложнен архиерейски статус?

14. Какви финансови, служебни и осигурителни последици произтичат от окончателно установения ми статус за целия относим период?

23. Заключителен правен извод:

Съвкупността от изложените факти и обстоятелства не позволява настоящият случай да бъде сведен до обикновено дисциплинарно дело срещу безспорно определен епархийски

презвитер. Самата Българска православна църква чрез собствените си актове е създава специфичното ми каноническо положение. Самата тя ме е избрала. Самата тя ме е утвърдила. Самата тя свещенодействено ме е нарекла за Стобийски епископ. Самата тя е определила хиротонията. Самата тя впоследствие е удостоверила писмено статута ми на избран, утвърден и наречен. Самата тя е постановила специален временен режим на презвитерско свещенодействие **до хиротонията**. Самата тя през 2016 г. е поела духовното следствие и е запазила окончателното произнасяне за Светия Синод в пълен състав. Следователно само надлежната върховна съборна власт може чрез ясно, мотивирано и канонически издържано решение да определи какъв е резултатът от тази последователност. Един епархийски съд не може да придаде със задна дата на синодалните актове значение, което самият Св. Синод никога изрично не им е давал, и от това свое тълкуване да извлече правото да ме съди. **Първо трябва да бъде установен статусът. От него следва юрисдикцията. От юрисдикцията следва принадлежния ѝ компетентен съд. Едва пред компетентния съд може да бъде разглеждана виновността. И едва след законосъобразно установена виновност може да бъде постановено каноническо наказание.**

Обръщането на този ред би означавало първо да се постанови наказанието, а после да се търси правното основание на властта, която го е постановила. Такъв порядък не е нито канонически, нито уставен, нито съответства на собствената практика на Българската православна църква - Българска Патриаршия.

Ето защо смирено моля Св. Синод да не утвърждава постановеното спрямо мен низвержение, преди да е разрешил изрично и окончателно всички горепосочени предварителни въпроси! И ако тяхното разрешаване установи липса на надлежна юрисдикция, неправилен съдебен състав, неизяснен канонически статус или друго основополагащо процесуално нарушение, моля да бъде възстановен каноническият порядък по начина, който Св. Синод счита за съответстващ на Свещените канони, Устава, собствената си практика и църковната правда.

ХІІІ. ИЗИСКВАНЕ ЗА ОБЯВЯВАНЕ НА НИЩОЖНОСТ НА ДЕЛО № 1 НА СОФИЙСКИЯ ЕПАРХИЙСКИ ЦЪРКОВЕН СЪД И ЗА ПРОИЗНАСЯНЕ НА СВ. СИНОД ПО АРХИЕРЕЙСКИ СВЕЩЕНОДЕЙСТВЕНО НАРЕЧЕНИЕ И ХИРОТОНΙΑ НА ИЗБРАНИЯ, УТВЪРДЕН И НАРЕЧЕН ЗА СТОБИЙСКИ ЕПИСКОП АРХИМАНДРИТ ДИОНИСИЙ.

Въз основа на цялостно изложените в настоящата Молба факти, Свещеното Писание, Свещените канони, светоотеческото Предание, тълкуванията на класическите византийски канонисти, Юстиниановото законодателство, модерната и съвременната православна каноническа практика, собствените традиции и прецеденти на Българската православна църква – Българска Патриаршия, действащия Устав, практиката на Светия Синод и Правилника за съдопроизводството на църковните съдилища, предявявам пред Светия Синод главно искане да установи и прогласи изначалната нищожност на производството по Дело № 1 на Софийския епархийски църковен съд и на постановеното в него решение за низвержение, а ако Св. Синод не възприеме понятието „нищожност“ като технически приложимо в този вид във вътрешното църковно право - да установи недопустимостта на производството, да обезсили постановения акт и да откаже неговото утвърждаване по чл. 187 от Устава.

Това искане не се основава върху твърдение, че спрямо мен не може да бъде упражнявана църковна съдебна власт. То се основава върху противоположното: именно защото приемам действителността на каноническото право и църковния съд, настоявам те да бъдат упражнявани от органа, който има право да ги упражнява, спрямо надлежно установения канонически субект, при законосъобразен състав, без заинтересовани съдии и след действителна възможност за защита.

1. Първичният порок е липсата на предварително установена персонална и местна подсъдност:

Уставът е недвусмислен. Юрисдикцията на епархийския съд е ограничена в пределите на съответната епархия, а при църковни провинения подсъдността спрямо духовник се определя по неговото местослужение. Не по постоянен адрес. Не по настоящ адрес. Не според местонахождението на предполагаемото деяние. Не поради обстоятелството, че духовникът физически живее в София. Чл. 186, ал. 1 изрично противопоставя двата критерия: „по местослужение“ за духовниците и „по настоящ адрес“ за миряните. Следователно, за да бъде Софийският епархийски църковен съд мой надлежен съд, трябва предварително да бъде установено мое местослужение в Софийска епархия. Такъв акт не ми е известен. От 20 май 2016 г. не ми е връчвана Заповед за местослужение в Софийска епархия. В представената от мен фактология е изложено, че не ми е връчвано Отпусно писмо или последваща заповед, а

твърдяното преминаване към Софийска епархия се извежда от непредоставен ми синодален акт от 9 юли 2024 г. Един съд не може първо да предположи факта, от който зависи собствената му юрисдикция, а после чрез образуването на делото да превърне предположението в доказан факт. Компетентността трябва да предхожда производството. Производството не може да създаде компетентността.

2. Софийският епархийски съд не може сам да разреши предварителния спор за каноническия ми статус:

На 28 ноември 2014 г. Св. Синод приема решение по предложението на Българския патриарх Неофит за въвеждането ми в епископски сан. След гласуването се извършва моето архиерейско наречение, определена е титлата „Стобийски“, а Светият Синод определя епископската хиротония за 21 декември 2014 г. в катедралния храм „Св. Неделя“. Това не е мое лично тълкуване, а официално публикуван факт от самата Българска Патриаршия. На 9 декември 2014 г. патриарх Неофит действително оттегля предложението си за епископската хиротония, а Св. Синод единодушно подкрепя неговата позиция. Самият пълен публикуван текст обаче говори изрично за съществуващо „време между наречението и ръкоположението“ и за оттегляне на предложението за хиротония. В публикувания диспозитив не се съдържа отделно постановление: „отменя се наречението“, „заличава се титлата Стобийски“, „лицето се възстановява като клирик на еди-коя си епархия“ или „определя му се ново местослужение“. Това не означава, че чрез наречението съм получил епископската сакраментална степен. Епископската степен се придобива чрез хиротония, а такава не е извършена. Но от това не следва и противоположната крайност - че каноническият избор, синодалното утвърждаване и литургичното наречение никога не са съществували или могат да бъдат третираны като юридическо нищо. Те са извършени актове на самия Св. Синод. Техните последици трябва да бъдат определени от компетентната върховна съборна власт, а не мълчаливо преопределени от един епархийски съд.

3. Последващата практика на Св. Синод потвърждава, че наречението не е било третирано като несъществуващо:

Особено значение придобива нотариално завереното пълномощно от 2015 г., подписано от Българския патриарх Неофит по решение на Св. Синод, в което съм индивидуализиран именно като „архимандрит Дионисий (Мишев) - избран, утвърден и наречен за Стобийски епископ“. Съществуването и съдържанието на този документ са отразени и в представеното Каноническо становище. Това е документ, последващ решението от 9 декември 2014 г. Следователно собствената институционална практика на Светия Синод след неизвършената хиротония продължава да признава извършените избор, утвърждаване и наречение. Още по-съществено е решението от 15 декември 2015 г., с което, при назначаването ми за Председател на Църковното настоятелство на ПКСХП „Св. Александър Невски“, Св. Синод специално урежда богослужебното ми положение, като ми разрешава до определяне на дата за епископската хиротония да свещенодействам в презвитерска степен като архимандрит. Именно този факт е отразен в каноническите материали, приложени към настоящия казус. Това решение притежава особена логическа сила. Ако наречението беше вече заличено и аз просто бях обикновен епархийски презвитер, специално синодално решение да служа като презвитер „до определяне дата за епископска хиротония“ би било лишено от предмет. Обикновеният презвитер не се нуждае от специално разрешение на пълния Св. Синод да бъде презвитер. Изключителното разрешение е обяснимо именно чрез съществуването на особения статус на избран и наречен за епископ, при все още неизвършена хиротония.

4. Решението на Св. Синод от 20 май 2016 г. изключва презумпцията, че тогава съм бил обикновен клирик на Софийска епархия:

На 20 май 2016 г. Светият Синод в пълен състав ме освобождава от длъжността Председател на ЦН при ставропигиалната Патриаршеска катедрала, назначава собствена анкетна комисия, налага забрана за свещенослужение и постановява тя да продължи „до приключване на духовното следствие с окончателен акт, приет на заседание на Св. Синод в пълен състав“. Този акт е решаващ. Св. Синод не препраща случая на Софийския епархийски съд. Не посочва Софийския митрополит като моя епархийски съдия. Не постановява, че съм клирик на Софийска епархия. Напротив, самият Св. Синод в пълен състав поема разследването и запазва за себе си окончателното произнасяне. Следователно, ако впоследствие това положение е било изменено и през 2024 или 2026 г. съм станал подведомствен на Софийския епархийски съд, съществуването на такъв преход трябва да бъде доказано чрез конкретен последващ акт. До доказването му действието от 2016 г. не може да бъде прескочено като юридически несъществуващо.

5. Неизясненото, недоведеното до край производство от 2016 г. е преюдициално спрямо Дело № 1:

Решението от 20 май 2016 г. предвижда окончателен акт на Св. Синод в пълен състав. Ако такъв акт е приет, той трябва да бъде представен. Ако не е приет, следва да бъде обяснено на какво основание едно започнато от пълния състав духовно следствие е било прекратено, трансформирано или заместено с ново епархийско производство. Неприемливо е едно производство на върховния орган просто да изчезне без акт, а десет години по-късно по-нисш орган да започне друго производство, без да е установено какво е станало с първото и как междуременно е възникнала неговата собствена подсъдност.

6. Твърдяното решение от 9 юли 2024 г. не може да поражда съдебна компетентност чрез непредоставен текст:

Софийският митрополит се е позовал на синодално решение от 9 юли 2024 г., от което според изложеното в Дело № 1 следвало, че от тази дата съм клирик на Софийска епархия. В настоящата фактология е описано и искането ми за заверен препис-извлечение от протокола, както и последвалото поставяне на условие получаването му да бъде обвързано с приемането на книгата по производството. Подобна ситуация е юридически несъвместима с нормално доказване на компетентността. Актът, който уж създава юрисдикцията на съда, не може едновременно да бъде решаващ срещу обвиняемия и недостъпен за обвиняемия. Именно той трябва първо да бъде представен, удостоверен и тълкуван. Едва тогава може да се установи какво всъщност е постановил Св. Синод на 9 юли 2024 г.

7. Дело № 1 е опорочено и от нерешен въпрос за законния състав:

Действащият Устав определя състава и компетентността на епархийските съдилища. При отсъствие или заместване на председател или член възниква необходимост от надлежно конституиране на конкретния състав. Поради това Св. Синод следва да изиска и провери всички актове, чрез които Браницкият епископ Йоан е бил овластен да председателства именно конкретния съдебен състав по Дело № 1, както и актовете, удостоверяващи законното участие на останалите членове. Ако липсва изискуемият акт за конкретното им съдебно качество, възниква самостоятелен порок на законния състав.

8. Заинтересоваността и отводът са самостоятелни основания за обезсилване на произнасянето на заинтересования съдебен състав:

Правилникът на БПЦ - БП е категоричен: страната може да иска отвод не само при родство, но и при „явен интерес“, а съдията следва да се отстрани, когато е заинтересован от изхода или се намира със страната в отношения, които пораждат основателно съмнение в неговата безпристрастност. Чл. 39 изрично урежда това основание. Това е вътрешно църковно право, а не аналогия от НПК. То съответства и на общия правен принцип, че безпристрастността включва не само липсата на доказана лична предубеденост, но и липсата на обективно основателно съмнение в нея. Съвременната българска държавноправна практика формулира същия принцип именно чрез необходимостта съдът и да бъде, и да изглежда безпристрастен. Поради това трябва да бъде установено дали лице, което твърди, че е лично охулено или засегнато от предмета на обвинението, едновременно е: инициирало или направлявало производството; одобрявало обвинителната конструкция; определяло или влияело върху съдебния състав; и впоследствие би участвало при синодалното утвърждаване на присъдата. Ако тези факти бъдат доказани, въпросът за отвод не е въпрос на църковна учтивост. Той е въпрос за валидността на правораздаването.

9. Отказът да бъде призната спорна юрисдикция не е признание на виновност и не създава подсъдност:

Моят отказ да подпиша книгата на Софийския епархийски съд не създава автоматично нищожност на производството. Но още по-малко този отказ може да създаде компетентност там, където тя предварително не е съществувала. Уставът действително допуска всеки съд първоначално да се произнесе относно собствената си подсъдност, но спорът за подсъдност принадлежи на Св. Синод в намален състав. Следователно, когато именно персоналната и местната подсъдност са били оспорени, този въпрос не може да бъде окончателно разрешен просто чрез продължаване на делото по същество.

10. Постановеното низвержение не може да лекува първоначалната липса на компетентност:

Чл. 187 от Устава постановява, че решение за низвержение влиза в сила едва след утвърждаването му от Св. Синод в пълен състав, който може да го потвърди или да го измени с по-леко наказание, или да го отхвърли. Това не означава, че Св. Синод трябва да потвърди всяко постановено низвержение. Собствената практика на Българската православна църква доказва обратното. През 2011 г. два епархийски съдебни акта постановяват „низвержение без отлъчване от Църквата“, но Св. Синод впоследствие не ги утвърждава. Следователно фазата по чл. 187 представлява реален контрол. Но този контрол не може да се сведе само до въпроса дали наказанието е прекалено тежко. Когато е оспорено самото право на първоинстанционния орган

да бъде съд, Светият Синод трябва първо да провери има ли валиден съдебен акт, който изобщо може да бъде утвърден.

11. Нищожността тук се основава върху съвкупност от първични юрисдикционни пороци:

Главното ми искане за нищожност не се основава върху една техническа грешка. То се основава върху твърдяна съвкупност от дефекти, които, ако бъдат установени, засягат самото възникване на съдебната власт: липса на доказано местослужение в Софийска епархия; липса на представен акт за валидно преминаване под омофора на Софийския митрополит; нерешен канонически статус след синодалния избор, утвърждаването и литургичното наречение; наличие на собствено неприключило или необяснено производство на Св. Синод от 2016 г.; непредставяне на твърдения основополагащ акт от 9 юли 2024 г.; възможен порок при конституирането на конкретния съдебен състав; и твърдяна заинтересованост, която е трябвало да бъде разрешена чрез института на отвода. Ако тези обстоятелства бъдат потвърдени, не става дума за обикновено процесуално нарушение вътре в един безспорно компетентен съд. Става дума за въпроса имало ли е изобщо надлежен съд спрямо това лице и това дело. **Тъкмо поради това предявявам главното искане за прогласяване на нищожност ab initio.**

12. Еwentуално искане при различна правна квалификация:

Ако Св. Синод приеме, че вътрешното право на БПЦ - БП не познава или не прилага понятието „нищожност“ към църковно-съдебното производство в изложения технически смисъл, моля това да не води до отхвърляне на защитата само по терминологична причина. При такава квалификация моля: производството да бъде обявено за недопустимо поради липса на надлежна подсъдност; постановеното решение да бъде обезсилено; утвърждаването по чл. 187 да бъде отказано; и делото да бъде прекратено, без това да прегражда възможността компетентният църковен орган да разгледа надлежно формулирано обвинение, ако действително съществува такова и ако преди това бъде определен каноническият ми статус. Това е важно: не търся процесуален имунитет. Търся надлежен процес.

13. Св. Синод трябва най-напред да се произнесе по правното действие на архиерейското наречение, поради естествената му с последиците същностна обвързаност:

Решението от 28 ноември 2014 г. и извършеното наречение не могат да останат едновременно действащи за историческата памет на Църквата и юридически несъществуващи за определянето на моя статус. **Затова моля Св. Синод да постанови изрично: дали изборът от 28 ноември 2014 г. е бил отменен; дали синодалното утвърждаване е било отменено; дали извършеното свещенодействено литургично наречение е било отменено; ако е било отменено - с кой конкретен акт, на коя дата, при какво каноническо основание и с какви последици; а ако не е отменено - какъв е действителният ми канонически статус като лице, което по презвитерска хиротония остава архимандрит, но едновременно притежава извършените от Св. Синод избор, утвърждаване и архиерейско наречение.** До разрешаването на тези въпроси квалификацията „обикновен епархийски презвитер на Софийска епархия“ не може да бъде приета като самоочевидна и естествена.

14. Св. Синод трябва да разреши и въпроса за довършването на започнатия епископски процес:

Самото наречение не е хиротония. Поради това не моля Св. Синод да обяви неизвършеното тайнство за извършено. Моля за нещо канонически точно: да установи конкретната каноническа постановка за извършване на епископската хиротония, да я отслужи и при доказана каноническа простъпка да стартира синодално досъдебно поверително производство. Петимата действащи митрополити, подписали Каноническото становище, вече са заявили пред Св. Синод виждането си, че изборът, утвърждаването и наречението са извършени по надлежния ред и че каноническият порядък изисква въпросът да бъде доведен до разрешение чрез хиротония при отсъствие на каноническа пречка. Това Становище не обвързва Св. Синод като вече прието решение, а като задължаващо го бъдещо изпълнение на решение отпреди 12 години. Становището то прави невъзможно въпросът именно да продължи да бъде третиран като несъществуващ.

15. Ако се установи пречка, тя трябва да бъде назована, доказана и разрешена по канонически ред:

След повече от десетилетие не може неопределено да съществува понятие като „някакви възражения“, „обществено недоволство“ или „обстоятелства“, които никога не са получили окончателна каноническа квалификация. Ако Св. Синод счита, че съществува препятствие за архиерейско служение въобще, моля то да бъде: конкретно назовано; свързано с определена

каноническа норма; подкрепено с доказателства; съобщено на засегнатото лице; подложено на право на отговор и защита; и разрешено чрез мотивиран акт на компетентния орган. Обвинение не е пречка, докато не бъде доказано. Слух не е пречка. Неопределено обществено недоволство не е каноническа присъда. Все пак в заседание на Св. Синод никога нито съм бил изслушван, нито запитвания са ми били отправяни от 12 години, с изключение на заседанията по подготовката, организацията и провеждането на IV ПИЦС и Патриаршеската интронизация 2024.

16. Ако каноническа пречка не бива установявана 12 години, следва да бъде определена дата за епископската хиротония:

Ако след надлежното съборно изследване Св. Синод не установи каноническо препятствие, моля да бъде възстановен естественият ход на собствения му акт от 28 ноември 2014 г. чрез определяне на дата, място и архиерейски състав за извършване на епископската хиротония на избрания, утвърден и наречен за Стобийски епископ архимандрит Дионисий. **Това искане не се основава на претенция, че хиротонията е частно субективно право, което може да бъде принудително упражнено срещу Църквата. То се основава на много по-църковен принцип: Св. Синод е длъжен да доведе до канонически определен край собственото си започнато действие. Този край канонически следва да бъде хиротония.** Ако не е хиротония, трябва да бъде ясен, канонически мотивиран и надлежно постановен акт, а не безсрочна неопределеност с отчетени пропуснати взаимни ползи.

17. Върховенство на Правото - Божествено, Църковно, Каноническо, Общочовешко и съобразно Свещеното Предание и съвременната каноническа приложимост - обвързаността на Религиозното право със Секуларното (Гражданско) от Международен, Европейски, на Европейския съюз и това на обединенията, в които Р. България е член и Национално значение:

Структура и основни линии на защита са, на които е дадено позоваване -

1.) Трудови права - неравно спрямо всички заплащане; липса на отпуск; липса на стаж и начислявания по стаж; липса на работно място; липса на длъжностна характеристика.

2.) Антидискриминация - по религиозен сан; по статус; по лични характеристики; системно неравно третиране.

3.) Религиозни права - отказ от служение; отказ от изпълнение на решение за повишение; нарушаване на вътрешни религиозни правила.

4.) Човешки права - достойнство; нормално съществуване (дори битово); право на труд; право на религиозна практика.

5.) Административни нарушения - игнорирани жалби; липса на отговор; неформален и мълчалив отказ от изпълнение на процедура.

Фактическо описание на казуса в правния мир на Църковното и Гражданското право. Лице - религиозен работник официално според НОИ, член на вероизповедание в Р. България, с определен духовен сан. Трудово положение: от м. април 2025 г. - заплата 720 евро (до преди това - под минималната работна заплата). Заплатата на други духовни лица (включително тези с по-нисък сан или най-нисък сан): 1150 евро (по ЗВ - минимално като за учител). Съотношението е променено преди година и половина години, а 11 години е било под 450 евро. Липса на определено работно място и място за служение. Липса на отпуски и липса на начисления за и по трудов стаж, съобразно легално и легитимно изисквано възнаграждение по Закона за Държавния бюджет на Р. България. Религиозно положение: Има писмено решение за повишение във висш духовен сан и друга длъжност отпреди 12 години. Решението не е отменено, но не се довършва в нарушение на религиозните правила. Административно положение: Многобройни молби, писма, жалби и искания - не се разглеждат, няма отговор. Последници: Затруднена издръжка, застрашено нормално съществуване. Нарушено достойнство, дискриминационно третиране.

Пълен юридически анализ:

Трудово право - нарушения - неравно заплащане при сходни или по-ниски длъжности. Липса на отпуск - нарушение на правото на платен годишен отпуск. Липса на стаж – липса на признаване и начисляване на трудов стаж. Липса на работно място – фактическо лишаване от възможност да упражнява труд. Правни основания (общо): Право на равнопоставено заплащане за равностоеен труд. Право на отпуск, стаж, социално осигуряване върху легалното и легитимно възнаграждение. Забрана за дискриминация по професионален статус и други

признаци. Антидискриминационно право: Елементи на дискриминация - системно по-ниско заплащане спрямо всички други духовни лица и дискриминация по религиозен сан. Липса на реално служение, възпрепятстване на свещенослужение от 12 години и длъжност, въпреки решение за повишение. Игнориране на молби, жалби и искания – отказ от достъп до защита.

Правни основания (общо):

Забрана за дискриминация по религиозен статус, лични характеристики, принадлежност. Право на равнопоставено третиране в рамките на институцията. Религиозни права - нарушения: неизпълнение на писмено решение за повишение в духовен сан. Липса на възможност за служение – фактическо 12-годишно лишаване от религиозна дейност.

Правни основания (общо):

Право на свободно упражняване на религията. Право на участие в религиозния живот според вътрешните правила. Човешки права - нарушения: нарушено човешко достойнство - унижително третиране. Затруднено нормално съществуване – недостатъчна издръжка. Липса на ефективни средства за защита – игнорирани жалби.

Правни основания (общо):

Право на достоен труд и на достойно възнаграждение; право на човешко достойнство и право на ефективно средство за защита.

Възстановяване на трудовите, религиозните и човешките права на религиозния работник и създаване на модел за защита при подобни случаи.

Възстановяване на трудовите права - равнопоставено заплащане, отпуск, болнични, стаж, работно място. Възстановяване на религиозните права - изпълнение на процедурата по повишение, получаване на точния духовен сан. Възстановяване на човешкото достойнство – нормална издръжка, недискриминация. Получаване на обезщетение за пропуснати ползи – за 12 години неравно третиране. Създаване на прецедент - стратегически казус за бъдещи подобни случаи.

1.) Възстановяване на трудовите права - получаване на реална заплата с начислени класове за прослужено време (1150 евро); признаване на трудов стаж; отпуск, съобразно Кодекса за труда; работно място; длъжностна характеристика.

2.) Възстановяване на религиозните права - изпълнение на недовършената процедура по повишение; получаване на точния духовен сан; възстановяване на възможността за служение свещенодействие. 3.) Възстановяване на човешките права - защита на достойнството; нормална издръжка; недискриминация. 4.) Обезщетение за пропуснати ползи • за 12 години неравно третиране; за липса на служение - свещенодействие и църковно; за липса на начисляван стаж; за липса на отпуск. 5.) Съдебно (църковно - поместно или всеправославно, а и гражданско) решение - решение в полза на религиозния работник; изпълнение на религиозното решение за повишение.

Същност на нарушението (юридически анализ):

Фактическа ситуация - Религиозният работник е зачислен към конкретно религиозно вероизповедание и директно към религиозното му ръководство, което е отделно самостоятелно юридическо лице с конкретен БУЛСТАТ. По Устав той е подсъден само на религиозния съд към това ведомство на върховното управление на съответното вероизповедание. Въпреки това, друго религиозно поделение на същото вероизповедание, на което той не е прилежащ член, е образувало религиозно-наказателно дело срещу него. Целта е изключване от религиозната организация въобще и абсолютно пълно дискриминиране, което е съставомерно на предварителна умишленост.

Нарушения на религиозния устав - подсъдността е строго уставна. Съдът, който води делото, няма компетентност. Това е нищожно производство по религиозното право на вероизповеданието. Неколкократното уведомяване на и за нарушението дори пред свидетели не е довело до спиране или препращане по компетентност, а това е умишлено нарушение.

Нарушения на гражданското право - религиозните институции са юридически лица, които подлежат на граждански контрол от различните органи на държавната власт, съобразно обществения договор.

Неправомерното производство е злоупотреба със служебно положение, религиозна власт и целенасочено изкривяване на Правото.

Опитът за изключване е дискриминация.

Нарушението на правото на религиозна принадлежност е конституционно нарушение.

Нарушения на европейското право - нарушение на правото на религиозна свобода (чл. 9 ЕКПЧ), нарушение на правото на справедлив несъответен процес (чл. 6 ЕКПЧ), нарушение на правото на недискриминация (чл. 14 ЕКПЧ) и нарушение на Хартата на основните права на ЕС.

Съдебно дело в граждански съд:

Искове за нищожност на религиозното производство, за обезщетение за вреди, пропуснати ползи, болки и страдания от морален и материален характер, за обезщетение за дискриминация, за възстановяване на религиозния статус.

Европейска защита и право на Европейския съюз - уведомяване на европейски правозащитни организации като Liberties.eu; EHRAC; OSF Human Rights Initiative. Застъпничество на Предстоятелите на светите Поместни православни църкви. Писма и уведомления до религиозни авторитети, Уведомления до държавни органи, Уведомления до европейски правозащитни организации, Възражение за липса на компетентност, Писма и Жалби до държавни органи, Доклад за религиозно-правни нарушения, Структура за съдебно дело.

Като духовно лице с вяроност на монашеските си обети съблюдавам църковния порядък, но като гражданин на Републиката при агравиралите престъпления срещу личността, то Конституцията на Р. България ми вменява задължението при явни нарушения срещу личността да дам Уведомление - Сигнал пред Прокуратурата на РБ, както и пред други съответни държавни органи, но така също респективно и там, където Р. България членува в съответните международни съюзни обединения.

Съгласно чл. 58 КРБ, чл. 47, чл. 48 и чл. 49 от Хартата на Европейския съюз и чл. 67, параграф 4 и чл. 82 от Договора за функционирането на Европейския съюз - това е изискване за изпълнение на граждански задължения в защита правата на човека - създаден по образ и подобие на Самия Бог.

Своевременно се изпращат съобщения до CERV – Strategic Litigation (EU Charter), която е най-силната програма за религиозни и човешки права; CERV – Equality, Rights & Gender Equality - Програма за антидискриминация; Justice Programme - за достъп до правосъдие и European Human Rights Advocacy Centre (EHRAC) За стратегически дела по религиозните права и основни свободи на човека.

Релевантни дела в Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и в Съда на държави от ЕС, които са пряко приложими към създадения казус, защото засягат религиозна свобода, автономия на религиозните организации, подсъдност и вътрешни религиозни процедури, дискриминация по религиозен признак, неправомерни санкции от религиозни органи, намеса на държавата в религиозни дела, защита на духовни лица и религиозни общности.

Аналогични дела на ЕСПЧ на сътворения казус от нарушения:

1.) *Christian Congregation of Jehovah's Witnesses v. Italy (2026)* Нарушение: дискриминация срещу религиозна организация - ЕСПЧ установява нарушение на чл. 14 (дискриминация) във връзка с чл. 9 (религиозна свобода). Случаят: държавата отказва да сключи договор с религиозна организация, което я поставя в по-лошо положение от други религиозни групи. Доказва, че различно третиране на религиозни субекти е нарушение; показва, че държавата и религиозните институции не могат да дискриминират; религиозните организации са длъжни да спазват равнопоставеност. 2 *Velev and Others v. Bulgaria (2026)* Нарушение: забрана на религиозна дейност от местни власти - ЕСПЧ установява нарушение на чл. 9 - забрана за религиозна пропаганда в частни домове. Показва, че религиозната дейност е защитена; религиозните органи не могат да ограничават религиозни действия без правно основание.

3.) *Advisory Opinion on monastic premises (2026)* Нарушение: спор за религиозни помещения и подсъдност - случаят - спор между религиозни лица за правото да живеят в манастир; въпросът е кой съд е компетентен. Релевантност: ЕСПЧ подчертава значението на религиозната автономия; компетентността на религиозните органи трябва да бъде ясно определена; неправомерна намеса или неправилна подсъдност е нарушение.

4.) *Religious Community of Svyato-Uspensky Parish v. Ukraine (2025)* Нарушение: религиозна общност е лишена от достъп до своя храм - ЕСПЧ установява, че държавата не е защитила религиозната общност. Релевантност: религиозните права включват право на религиозна дейност; религиозните органи не могат да лишават духовни лица от религиозни функции без основание.

5.) *Rafiyev v. Azerbaijan (2025)* Нарушение: наказание за участие в религиозно събрание - ЕСПЧ установява нарушение на чл. 9 — религиозна свобода. Релевантност: религиозните събрания са защитени; санкции срещу религиозни лица трябва да бъдат законни и компетентни.

6.) *Mikyaylo and Others v. Belgium (2024)* Нарушение: забрана на религиозни символи - ЕСПЧ разглежда ограничения на религиозни практики. Релевантност: религиозна свобода е силно защитена; религиозните институции не могат да налагат произволни санкции.

7.) *Föderation der Aleviten Gemeinden v. Austria (2024)* Нарушение: отказ за регистрация на религиозна общност - ЕСПЧ установява нарушение на чл. 9. Релевантност: религиозните организации трябва да спазват равнопоставеност; не могат да дискриминират членове или духовни лица.

8.) *Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas v. Austria (2008)* Нарушение: религиозна общност е поставена в по-лошо положение Релевантност: религиозните институции не могат да третират различно духовни лица без основание; религиозната автономия не е абсолютна — подлежи на правен контрол от граждански съдилища в държавите към Съвета на Европа.

Тази практика на ЕСПЧ показва, че неправомерна подсъдност е равнозначна на нарушение на религиозната автономия *Advisory Opinion (2026)* показва, че подсъдността е ключова. Ако съдът не е компетентен, то производството е нищожно. Дискриминацията е нарушение на чл. 14 и на чл. 9. *Christian Congregation v. Italy (2026)* доказва, че различно третиране на религиозни субекти е нарушение. Лишаването от религиозни функции е нарушение на чл. 9. *Svyato-Uspensky Parish (2025)* показва, че религиозните права включват право на служение. Неправомерните санкции са нарушение на чл. 6. *Rafiyev (2025)* доказва, че религиозните наказания трябва да бъдат законни и компетентни. Уставните нарушения на вероизповеданията са нарушение на чл. 9 и чл. 14. *Velev v. Bulgaria (2026)* показва, че религиозните ограничения трябва да бъдат правомерни.

Аналогични примери от съдебни дела в държави - членове на ЕС, което е норма за Международно право, които имат касателство по създадения от СЕЦС (Софийски епархийски църковен съд) казус:

1.) Германия - дела за религиозна автономия. Германските съдилища многократно са постановявали, че: религиозните институции имат автономия, но тя не може да нарушава човешките права; неправомерни дисциплинарни производства могат да бъдат отменени от съответните граждански съдилища.

2.) Австрия - дела за религиозни общности. Държавните граждански светски съдилища са отменяли решения на религиозни органи, когато са нарушавали равнопоставеност; действали са без компетентност.

3.) Италия - дела за дискриминация на религиозни групи. Италианските съдилищата са постановявали, че религиозните санкции трябва да бъдат пропорционални и религиозните органи не могат да изключват членове без процедура.

П Е Т И Т У М :

Поради всичко изложено и въз основа на всички предходни раздели на настоящата Молба

МОЛЯ И ИЗИСКВАМ ОТ СВ. СИНОД:

Да установи и прогласи нищожността *ab initio* на църковно-наказателното производство по Дело № 1 на Софийския епархийски църковен съд и на всички постановени в него актове, поради липса на предварително установена персонална и местна подсъдност и останалите изложени основополагащи пороци; евентуално, ако понятието „нищожност“ не бъде възприето като приложимата вътрешноправна квалификация, да обяви производството за недопустимо, да обезсили решението и да прекрати делото.

Да откаже утвърждаването по чл. 187 от Устава на постановеното решение за низвержение.

Да постанови, че до надлежното установяване на моя канонически статус и местослужение не може да бъде презюмирана юрисдикция на Софийския епархийски църковен съд.

Да ми предостави заверени преписи от всички относими синодални актове и протоколи, включително от 28 ноември 2014 г., 9 декември 2014 г., решенията от 2015 и 20 май 2016 г., предвидения окончателен акт по духовното следствие от 2016 г., ако такъв съществува, и пълния относим текст на решението от 9 юли 2024 г.

Да се произнесе изрично относно действието на каноническия избор, уставното утвърждаване и литургичното наречение за Стобийски епископ от 28 ноември 2014 г. и да установи съществува ли валиден последващ акт, който ги е отменил или изменил.

Да установи окончателно епархийската ми принадлежност и местослужението ми за всеки относим период след 28 ноември 2014 г., особено след 20 май 2016 г. и след 9 юли 2024 г.

Да разреши отделно и мотивирано всички възражения за заинтересованост и отвод, като никое лице, за което е налице установима заинтересованост от резултата, да не участва при решаването на собствения си отвод или при съдебното произнасяне, за което законната му безпристрастност е поставена под основателно съмнение.

Да установи съществува ли днес доказана каноническа пречка за извършването на епископската ми хиротония; ако се твърди такава, да я посочи конкретно, да представи доказателствата и да ми осигури пълно право на отговор и защита.

Ако каноническа пречка не бъде установена, да приеме решение за довършване на започнатия през 2014 г. канонически процес чрез определяне на дата, място и архиерейски състав за извършване на епископската хиротония на архимандрит Дионисий, избран, утвърден и литургично наречен за Стобийски епископ.

Ако Св. Синод приеме, че преди това е необходимо специално архиерейско разрешаване на възникналия извънреден статус, да приложи собствената българска съборна практика и да постави въпроса пред надлежния Архиерейски събор/пълнен архиерейски формат, способен да постанови окончателно каноническо разрешение.

След окончателното установяване на каноническия и служебния ми статус да разпреди отделна проверка на всички произтичащи от него административни, трудови, възнаградителни и осигурителни последици за относимия период.

Да постанови по настоящите искания изричен, писмен, мотивиран и надлежно връчен синодален акт, така че продължилата повече от едно десетилетие каноническа неопределеност да бъде окончателно прекратена.

С това не искам Св. Синод да избира между своя авторитет и моята личност, а искам той да защити собствения си авторитет чрез собственото си право.

Защото Св. Синод не може да бъде задължен от действие на епархийски съд, ако този съд никога не е придобил компетентност спрямо лицето, което е осъдил.

И защото едно архиерейско наречение, извършено от Св. Синод, не може да бъде превърнато нито в хиротония без хиротония, нито в нищо без акт, който канонически да определи последиците му.

Поради това настоявам първо да бъде възстановена правната истина за статута; след нея да бъде установена юрисдикцията; след юрисдикцията - компетентният съд; и едва тогава, ако остане действително обвинение, то да бъде разгледано по същество.

Всичко друго би обърнало каноническия порядък: първо наказанието, после съдът, накрая основанията.

Това не е правосъдие.

И не може да бъде утвърдено като такова от Св. Синод на Българската православна църква - Българска Патриаршия.

ОБОБЩЕНИЕ

Настоящата Молба поставя пред Св. Синод на Българската православна църква - Българска Патриаршия един продължил повече от десетилетие неразрешен канонически и църковноправен казус, който през 2026 г. е довел до образуване на Дело № 1 на Софийския епархийски църковен съд и постановяване на решение за низвержение срещу архимандрит Дионисий, без преди това да бъде окончателно установен основополагащият въпрос за неговия действителен канонически статус, епархийска принадлежност, местослужение, подведомственост и подсъдност.

На 28 ноември 2014 г. архимандрит Дионисий е канонически избран, уставно утвърден и литургично наречен за Стобийски епископ по решение на Св. Синод, като е определена и дата за епископската му хиротония. Последвалото оттегляне на предложението на Българския патриарх Неофит да бъде извършена непосредствено предвидената хиротония не представлява само по себе си установена отмяна на вече извършените избор, утвърждаване и наречение. Напротив, последващи актове на Светия Синод и нотариално заверен документ, подписан от патриарх Неофит, продължават да го определят именно като „избран, утвърден и наречен за Стобийски епископ“, а през 2015 г. Светият Синод специално урежда временното му свещенодействие в презвитерска степен до определяне на дата за бъдещата епископска хиротония.

На 20 май 2016 г. самият Св. Синод в пълен състав освобождава архимандрит Дионисий от служението му в ставропигиалната Патриаршеска катедрала, започва духовно следствие и изрично запазва окончателното произнасяне по него за Св. Синод в пълен състав. След тази дата не е представен надлежен акт, с който да е определено ново негово местослужение в Софийска епархия, нито Отпусно писмо или друг безспорен канонически акт, чрез който да е установено преминаването му под омофора и съдебната юрисдикция на Софийския митрополит. Особено значение поради това придобива твърдяното синодално решение от 9 юли 2024 г., на което впоследствие е основано определянето му като „клирик на Софийска епархия“, но чийто точен текст и правни последици не са му били предоставени в надлежен заверен препис.

Цялостният библейски, канонически, светоотечески и църковноправен анализ в Молбата показва, че църковното правосъдие предполага предварително установена компетентност, доказано обвинение, надлежно призоваване, реална възможност за защита, безпристрастност на съда и съборен контрол върху най-тежките санкции. Свещените канони, тълкуванията на Зонара, Валсамон и Аристин, Юстиниановите новели, модерната и съвременната православна канонистика и практиката на Поместните православни църкви последователно утвърждават, че епископската и съдебната юрисдикция не се поражда самоволно, че принадлежността на духовника трябва да бъде предварително установена и че заинтересованото лице не може да участва като безпристрастен съдия по спор, който лично го засяга.

Собственото право на Българската православна църква потвърждава същите начала. Уставът определя местната подсъдност на духовника по неговото местослужение, а не по адреса му или по мястото на твърдяното деяние. Правилникът за църковното съдопроизводство изисква безпристрастност, допуска отвод при явен интерес и при отношения, които пораждат основателно съмнение в безпристрастността на компетентния орган, гарантира запознаване с обвинението и доказателствата, правото на защита и мотивираното решение. Самият Устав признава „заинтересоваността“ като пречка за участие и на въззивното синодално равнище. Поради това твърденията за лично засягане, участие във формирането на обвинението, направляване на производството или влияние върху съдебния състав трябва да бъдат разгледани чрез института на отвода, а не оставени без произнасяне.

Практиката на самия Св. Синод доказва също, че решенията на епархийски съд за низвержение не се утвърждават автоматично, че Св. Синод е отказвал тяхното утвърждаване, отменял е собствени дисциплинарни актове, възстановявал е архиереи и е уреждал чрез специални решения усложнени канонически статуси. Българската църковна история познава и архиерейски съборни решения за възстановяване на архиерейско положение, включително в случаите на Проватския епископ Антоний, Старозагорския митрополит Панкратий и Величкия епископ Галактион. Следователно възстановяването на нарушен канонически порядък не представлява отслабване на синодалния авторитет, а негово действително упражняване.

Поради това основното искане на настоящата Молба е Св. Синод да установи нищожността *ab initio*, а при различна вътрешноправна квалификация - недопустимостта и необходимостта от обезсилване на производството по Дело № 1 на Софийския епархийски църковен съд, ако бъде потвърдено, че съдът не е притежавал надлежна персонална и местна подсъдност, че неговият състав е бил неправилно конституиран или заинтересован, или че други основополагащи процесуални пороци са лишили производството от необходимите условия за валидно църковно правораздаване. Съответно се иска Св. Синод да не утвърждава постановеното низвержение по чл. 187 от Устава.

Преди всяко произнасяне по наказанието Св. Синод следва изрично и мотивирано да установи действителния канонически статус на архимандрит Дионисий; действието на избора, утвърждаването и архиерейското му наречение от 28 ноември 2014 г.; съществува ли акт, който ги е отменил или изменил; какви са последиците на синодалните решения от 2015 и 2016 г.; приключило ли е започнатото през 2016 г. духовно следствие; какво точно съдържа решението от 9 юли 2024 г.; към коя епархия е принадлежал молителят и какво е било неговото местослужение към момента на твърдените деяния.

Ако след това съборно и документално изследване не бъде установена действителна каноническа пречка за епископска хиротония, осъществена до датата на наречението 28.11.2014 г., се иска Св. Синод да доведе до канонически завършек собственото си започнато през 2014 г. действие чрез скорошно определяне на дата, място и архиерейски състав за хиротонията на архимандрит Дионисий като Стобийски епископ. Ако Св. Синод счита, че такава пречка съществува, тя следва да бъде конкретно назована, доказана, подведена под определена каноническа норма и разгледана при пълно право на защита. При намирането на такава - епископската хиротония се извършва и веднага след нея започва процес църковно-наказателно производство на духовно лице с ясен духовен сан.

Настоящата Молба следователно не търси привилегия, неподсъдност или освобождаване от каноническа отговорност. Тя настоява за точно обратното: първо да бъде установена истината за статуса, от нея да бъде определена юрисдикцията, от юрисдикцията - компетентният и безпристрастен съд, и едва тогава, ако съществува надлежно обвинение, да бъде разгледана виновността.

Само този ред може да превърне продължилия повече от десетилетие казус от състояние на каноническа неопределеност в действително църковно разрешение, достойно за Св. Синод, за Българската православна църква - Българска Патриаршия и за правдата, която Църквата е призвана не само да проповядва, но и да осъществява.

БИБЛИОГРАФИЯ:

I. СВЕЩЕНО ПИСАНИЕ И БИБЛЕЙСКИ КРИТИЧЕСКИ ИЗДАНИЯ

Библия, сиреч книгите на Священото Писание на Ветхия и Новия Завет. Синодално издание на Българската православна църква. София: Св. Синод на БПЦ. Основен български библейски текст за Раздел II.

Rahlfs, Alfred; Hanhart, Robert, eds. *Septuaginta. Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes. Editio altera.* Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2006. Необходим за проверка на старозаветните гръцки формулировки.

Holmes, Michael W., ed. *The Greek New Testament: SBL Edition.* Atlanta: Society of Biblical Literature; Bellingham: Logos Bible Software, 2010. Особено за 1 Тим. 5:19–21 и други процесуално значими новозаветни места.

Nestle, Eberhard; Aland, Barbara et al., eds. *Novum Testamentum Graece.* 28th rev. ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012.

Biblia Sacra iuxta Vulgatam Versionem, ed. Robert Weber and Roger Gryson. 5th ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2007. За латинската рецепция на използваните библейски места.

II. ОСНОВЕН CORPUS CANONUM: АПОСТОЛСКИ, ВСЕЛЕНСКИ, ПОМЕСТНИ И СВЕТООТЕЧЕСКИ КАНОНИ

Ράλλης, Γεώργιος Α.; Ποτλής, Μιχαήλ, eds. *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἁγίων καὶ πανευφρήμων Ἀποστόλων, καὶ τῶν ἱερῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, καὶ τῶν κατὰ μέρος ἁγίων Πατέρων.* 6 vols. Ἀθήνησιν: Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Γ. Χαρτοφύλακος, 1852–1859. Основно издание за Зонара, Валсамон и Аристин; задължително за Раздели III и V.

Beveridge, William. *Συνοδικὸν sive Pandectae Canonum SS. Apostolorum et Conciliorum ab Ecclesia Graeca receptorum.* 2 vols. Oxonii: Theatrum Sheldonianum, 1672. Рядко и фундаментално издание с гръцко-латински паралелен апарат и византийски схолии.

Joannou, Périclès-Pierre, ed. *Discipline générale antique (IVe–IXe s.).* Grottaferrata (Roma): Tipografia Italo-Orientale “S. Nilo”, 1962–1964:

I/1: Les canons des conciles œcuméniques;

I/2: Les canons des synodes particuliers;

II: Les canons des Pères grecs. Критично издание от изключителна стойност за точния текст и вариантите на каноните.

Nicodemus the Hagiorite; Agapius the Hieromonk. *Πηδάλιον τῆς νοητῆς νηὸς τῆς μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησίας.* Greek ed., Leipzig, 1800; 5th ed., Athens, 1908.

Nicodemus the Hagiorite; Agapius. *The Rudder (Pedalion) of the Metaphorical Ship of the One Holy Catholic and Apostolic Church of the Orthodox Christians.* Trans. Denver Cummings. Chicago: Orthodox Christian Educational Society, 1957; repr. 1983.

Milaš, Nikodim. *Правила (Κανόνες) Православне Цркве с тумачењима.* Књ. I–II. Novi Sad, 1895–1896. Особено важно южнославянско православно тълкувателно издание.

Милаш, Никодим, епископ Далматински. *Православно църковно право.* Прев. протодякон Иван Стефанов. София, 1904; фототипно преиздание, София, 2020. Българската патриаршия определя труда като дългогодишно основно пособие по православно църковно право.

Percival, Henry R., ed. *The Seven Ecumenical Councils of the Undivided Church: Their Canons and Dogmatic Decrees.* Nicene and Post-Nicene Fathers, Second Series, vol. XIV. Grand Rapids: Eerdmans, repr. 1956.

Bright, William. *The Canons of the First Four General Councils of Nicaea, Constantinople, Ephesus and Chalcedon, with Notes.* 2nd ed. Oxford: Clarendon Press, 1892.

L'Huillier, Peter. *The Church of the Ancient Councils: The Disciplinary Work of the First Four Ecumenical Councils.* Crestwood, NY: St Vladimir's Seminary Press, 1996.

III. АКТОВЕ НА ВСЕЛЕНСКИТЕ И ПОМЕСТНИТЕ СЪБОРИ

Mansi, Giovanni Domenico, ed. *Sacrorum Conciliorum Nova et Amplissima Collectio.* Florentiae / Venetiis, 1759–1798; последващи парижки и лайпцигски репринти. Особено томове, съдържащи Никея, Ефес и Халкидон.

Schwartz, Eduard; Straub, Johannes; Schieffer, Rudolf et al., eds. *Acta Conciliorum Oecumenicorum.* Berlin/Leipzig: Walter de Gruyter, от 1914 нататък. Главен критически корпус за Ефес и Халкидон.

Price, Richard; Gaddis, Michael, trans. *The Acts of the Council of Chalcedon.* 3 vols. Liverpool: Liverpool University Press, 2005.

Price, Richard. *The Council of Ephesus of 431: Documents and Proceedings.* Liverpool University Press. Критическо съвременно англезично изследване и превод.

Hefele, Karl Joseph von; Leclercq, Henri. *Histoire des Conciles d'après les documents originaux.* Paris: Letouzey et Ané, 1907 ff.

Stavrou, Michel. *The Great Councils of the Orthodox Churches: From Constantinople 861 to Constantinople 1872.* Corpus Christianorum, Conciliorum Oecumenicorum Generaliumque Decreta. Turnhout: Brepols, 2016. Особено важно за модерната съборна практика и Константинопол 1872.

IV. ВИЗАНТИЙСКИ КАНОНИСТИ И НОРМОТВОРЧЕСКА ЕКЗЕГЕЗА

Ζωναράς, Ἰωάννης. *Ἑρμηνεῖαι εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας.* Β: Rallis–Potles, Σύνταγμα, т. II–IV.

- Βαλασαμών, Θεόδωρος. Σχόλια εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας. Β: Rallis–Potles, Σύνταγμα, т. II–IV. Особено тълкуванията към Ап. 34, 35, 74, 75; II Всел. 2 и 6; IV Всел. 9, 21, 29; Трул. 17.
- Αριστηνός, Αλέξιος. Σχόλια εἰς τὴν Σύνοψιν τῶν Κανόνων. Β: Rallis–Potles, Σύνταγμα.
- Aristenos, Alexios. Kommentar zur “Synopsis canonum”. Ed. Eleftheria Papagianni, Spyros N. Troianos, Ludwig Burgmann, Kirill Maksimovič. Berlin/Boston: De Gruyter, 2019. Първото модерно критическо издание на Аристиновия коментар; гръцки текст с научен апарат.
- De Gruyter Brill
- Βλάσταρις, Ματθαῖος. Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον. Β: Rallis–Potles, Σύνταγμα, т. VI. Важна къснoвизантийска тематична систематизация.
- Αρμενόπουλος, Κωνσταντῖνος. Κανονικές и църковноправни сборници, в изданията на Jus Graeco-Romanum и Rallis–Potles.
- Balsamon, Theodore. Canonical Questions of the Most Holy Patriarch Mark of Alexandria and the Answers of Theodore Balsamon. Β: Patrick Viscuso, trans., A Guide for a Church under Islam: The Sixty-Six Canonical Questions. Brookline: Holy Cross Orthodox Press, 2014.
- Zachariae von Lingenthal, Karl Eduard, ed. Jus Graeco-Romanum. Leipzig, XIX век. Класически корпус по гръко-римското и византийско право.
- V. ЮСТИНИАНОВО И ВИЗАНТИЙСКО ДЪРЖАВНО-ЦЪРКОВНО ПРАВО
- Schoell, Rudolf; Kroll, Wilhelm, eds. Corpus Iuris Civilis. Vol. III: Novellae. Berlin: Weidmann, 1895. Основното критическо издание за Novellae 6, 79, 83, 86, 123, 131, 137.
- Miller, David J. D., trans.; Sarris, Peter, ed. The Novels of Justinian: A Complete Annotated English Translation. 2 vols. Cambridge: Cambridge University Press, 2018.
- van der Wal, N.; Stolte, B. H., eds. Collectio Tripartita: Justinian on Religious and Ecclesiastical Affairs. Groningen, 1994.
- Scheltema, H. J.; Holwerda, D.; van der Wal, N., eds. Basilicorum Libri LX. Groningen, 1953–1988. За по-късната византийска рецепция на Юстиниановото право.
- Troianos, Spyros N. “Canon Law to 1100.” Β: Wilfried Hartmann and Kenneth Pennington, eds., The History of Byzantine and Eastern Canon Law to 1500. Washington, DC: Catholic University of America Press, 2012.
- Troianos, Spyros N. Die Quellen des byzantinischen Rechts. Berlin/Boston: De Gruyter, 2017.
- Hartmann, Wilfried; Pennington, Kenneth, eds. The History of Byzantine and Eastern Canon Law to 1500. Washington, DC: Catholic University of America Press, 2012.
- Macrides, Ruth. “Nomos and Kanon on Paper and in Court.” Β: Church and People in Byzantium. Birmingham: University of Birmingham, 1986.
- Gallagher, Clarence. Church Law and Church Order in Rome and Byzantium: A Comparative Study. Aldershot: Ashgate, 2002.
- VI. СВЕТООТЕЧЕСКИ КОРПУС – СЪБОРНОСТ, ОБВИНЕНИЕ, СЪД, НИЗВЕРЖЕНИЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ
- Cyprianus Carthaginensis. Epistulae. Ed. Wilhelm Hartel. Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum, vol. 3. Vienna: CSEL. Особено писмата за съборността, Корнилий и дисциплинарното производство.
- Cyprian of Carthage. Epistles, в Ante-Nicene Fathers, vol. V. За удобен английски работен превод.
- Athanasius Alexandrinus. Apologia contra Arianos. Критично в Athanasius Werke, ed. Hans-Georg Opitz; също PG 25 и NPNF II/IV.
- Athanasius. Apologia ad Constantium. Β: Athanasius Werke; NPNF II/IV. Особено за едностранно събиране на доказателства и съд в отсъствие.
- Opitz, Hans-Georg, ed. Athanasius Werke, Bd. II. Berlin/Leipzig: De Gruyter, 1930s ff.
- Basilius Caesariensis. Epistulae. PG 32; критически издания на писмата. Особено Ep. 69 и 92.
- Grégoire de Nazianze. Discours 42 и Discours 43; PG 36; критически издания в Sources Chrétiennes.
- Gregory Nazianzen. Epistles, особено писмата, свързани със съборното производство и избора на св. Василий.
- Palladios. Dialogue sur la vie de Jean Chrysostome. Ed. Anne-Marie Malingrey and Philippe Leclercq. Sources Chrétiennes 341–342. Paris: Cerf, 1988. Том 342 съдържа ключови документи относно Събора при Дъба и кореспонденцията около св. Йоан Златоуст.
- Ioannes Chrysostomus. Писма и защитни текстове след Synodus ad Quercum. PG 52; също материалите у Palladios.
- Innocentius I Papa Romanus. Писма относно св. Йоан Златоуст. PL 20.
- Theodoretus Cyrrensis. Epistulae. PG 83; английски преводи в NPNF II/III. Особено писмата след Ефес 449 г. и преди Халкидон.

- Cyrrillus Alexandrinus. Съборната кореспонденция и актовете на Ефес 431 г. В: *Acta Conciliorum Oecumenicorum*, Series I.
- Leo Magnus. *Epistulae*. PL 54; ACO, Series II. Особено материалите за Ефес 449 и Халкидон 451.
- Socrates Scholasticus. *Historia Ecclesiastica*. PG 67; NPNF II/II. Допълнителен исторически свидетел за епископски конфликти и събори.
- Sozomenus. *Historia Ecclesiastica*. PG 67; NPNF II/II.
- VII. КЛАСИЧЕСКА ПРАВОСЛАВНА КАНОНИСТИКА, XIX–XX В.
- Павлов, Алексей Степанович. Курс церковного права. Сергиев Посад: Богословский вестник, 1902. 540 с. Класически руски университетски курс.
- Бердников, И. С. Основные начала церковного права Православной Церкви. Казань, 1902.
- Бердников, И. С. Краткий курс церковного права Православной Церкви. Казань, 1903.
- Суворов, Н. Учебник церковного права. 2nd rev. ed. Москва, 1902.
- Остроумов, М. Очерки православного церковного права. Харьков, 1893.
- Цыпин, Владислав, прот. Церковное право. 2nd ed. Москва, 1996.
- Alvizatos, Hamilcar S. *Die Oikonomia nach dem kanonischen Recht der Orthodoxen Kirche*. Класическо изследване върху икономията. 2nd ed., 1905.
- VIII. СЪВРЕМЕННИ ПРАВОСЛАВНИ КАНОНИСТИ
- Bartholomew Archondonis. “A Common Code for the Orthodox Churches.” *Kanon* I (1973): 45–53. Особено важен ранен труд на днешния Вселенски патриарх за кодификацията и единството на православната каноническа традиция.
- Bartholomew, Ecumenical Patriarch. “The Canons of Nicaea as Part of the Living Canonical Tradition of the Orthodox Church.” *Ecclesiastical Law Journal* 28, no. 1 (2026): 5–13. DOI 10.1017/S0956618X25101129. Един от най-актуалните академични текстове върху „живата каноническа традиция“.
- Rodopoulos, Panteleimon. *An Overview of Orthodox Canon Law*. Trans. W. J. Lillie; ed. George Dion Dragas. Rollinsford, NH: Orthodox Research Institute, 2007, 320 pp. ISBN 978-1-933275-15-4.
- Εὐάγγελος/Κύριλλος Κατερέλος, Η Κανονική Δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἡλείρου κατὰ τὴν περίοδο 1204–1235, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1995, 440 pp., σειρά Βιβλιοθήκη Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Δικαίου, τ. 2, ISBN 978-960-301-232-0.
- Κύριλλος Κατερέλος, Ἐπίσκοπος Ἀβύδου, Η Ρώμη καὶ τὸ Παπικὸ Прωτεῖο ἐπὶ Πατριαρχείας Ἰγνατίου καὶ ι. Φωτίου (847–886), Χάλκη: Εκδόσεις Ιεράς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, 2019/2020.
- Κύριλλος Κατερέλος, Ἐπίσκοπος Ἀβύδου, Το κείμενο τῆς Ραβέννας καὶ ἡ θέση τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας γιὰ τὸ Прωτεῖο, Θεσσαλονίκη: Παλίμψηστον, 2015.
- Κύριλλος Κατερέλος, Ἐπίσκοπος Ἀβύδου, „Τὸ Αὐτοκέφαλο καὶ τὸ Αὐτόνομο στὴν πορεία πρὸς τὴν Ἀγία καὶ Μεγάλη Σύνοδο“, Θεολογία, 2016.
- Κύριλλος Κατερέλος, Ἐπίσκοπος Ἀβύδου, „Οὐκρανική Ἐκκλησία“, Δωδεκάνησος. Ἐπίσημον Δελτίον τῶν ἐν Δωδεκάνησῳ Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, Περίοδος Α', ἔτος ΙΑ', τεῦχος ΚΓ', Ἰούλιος–Δεκέμβριος 2019, pp. 19–62.
- Κύριλλος Ἀβύδου, „Ἡ Ἐκκλησία πρὸς τὸ θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως“, 31 October 2018
- Kyrrillos Katerelos, Metropolitan of Krini, “The Right of Appeal (ΕΚΚΛΗΤΟΣ) to the Throne of Constantinople”, доклад пред 25th International Congress of the Society for the Law of the Eastern Churches, Belgrade, 28 September 2022.
- Metropolitan Dr Kyrrillos of Krini (Katerelos), “Appeal to the Bishop of Rome and Synodality: An Orthodox Perspective”, International Orthodox Theological Association / Angelicum, Rome, 6 June 2025, session “Right of Appeal to the Bishop of Rome”.
- Κύριλλος Κατερέλος, Ἐπίσκοπος Ἀβύδου, Ὁ Θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως στὸ Πηδάλιο καὶ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας
- Κύριλλος Κατερέλος, Η Ἀγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Κρήτης: Η Ορθόδοξη Ἐκκλησία καὶ οἱ ἐτερόδοξοι, Αθήνα: Ἐννοια, 2020, ISBN 978-960-641-028-4.
- Kyrrillos Katerelos, “Orthodoxy and West in Modern Greece”, in Andreas Andreopoulos and Demetrios Harper (eds.), Christos Yannaras: Philosophy, Theology, Culture, Routledge / Taylor & Francis, 2018, pp. 159–173.
- Patsavos, Lewis J. *Spiritual Dimensions of the Holy Canons*. Brookline, MA: Holy Cross Orthodox Press, 2003, 127 pp. ISBN 1-885652-68-2.
- Patsavos, Lewis J. “The Canonical Tradition of the Orthodox Church.” Greek Orthodox Archdiocese of America, първоначално 1985. Съществен методологичен текст.
- Patsavos, Lewis J. *The Canon Law of the Orthodox Catholic Church*. Mimeographed course notes. Brookline, MA: Holy Cross Bookstore, 1975.

- Viscuso, Patrick. *Orthodox Canon Law: A Casebook for Study*. 2nd ed. Berkeley: InterOrthodox Press, 2006/2007. ISBN 978-1-932401-10-3.
- Viscuso, Patrick. *Orthodox Canon Law: A Casebook for Study*. 3rd ed. Brookline: Holy Cross Orthodox Press, 2025, 387 pp. ISBN 978-1-960613-02-8. Това е най-новото разширено издание.
- Viscuso, Patrick, trans. *A Guide for a Church under Islam: The Sixty-Six Canonical Questions*. Brookline: Holy Cross Orthodox Press, 2014.
- Phidas, Vlassios I. *Droit canon: Une perspective orthodoxe*. *Analecta Chambesiana* 1. Chambésy: Centre Orthodoxe du Patriarcat Œcuménique, 1998, 228 pp.
- Phidas, Vlassios I. *Ecclesiological Presuppositions for the Interpretation of the Canons*. 1991; оригиналното гръцко изследване от 1972 г. Особено важно за методологията на каноническото тълкуване.
- Papathomas, Grigorios D., ed. *Droit canonique et ecclésiastique de l'Église orthodoxe: Sources, histoire, institutions et particularités*. Strasbourg: Presses universitaires de Strasbourg, 2024. Фундаментален колективен съвременен корпус.
- Papathomas, Grigorios D. *Κανονικό Δίκαιο: Εισαγωγή στην Κανονική Οικονομία. Προθεωρία της Κανονικής Πράξης*. Athens: Εκδόσεις Γρηγόρη, 2025. ISBN 978-960-612-565-2.
- Papathomas, Grigorios D. "Extra Ecclesiam localem nulla Jurisdictio hyperoria et Nulla Jurisdictio exera intra Ecclesiam localem (Exclusive and Absolute Canonical Identification between Territorial and Personal Jurisdiction – Canons 5, 8/I)." *Kanon* 28 (2026): 203–215; гръцка версия в *Νομοκανονολόγος* 1 (2025): 261–273. Изключително пряко относим към подсъдността.
- Papathomas, Grigorios D. "The Past, Present and Future of Canon Law: An Evolving Church Ministry." *Kanon* 28 (2026): 11–18.
- Papathomas, Grigorios D. *Le Patriarcat œcuménique de Constantinople ... dans l'Europe unie: approche nomocanonique*. Katerini: Epektasis, 1998.
- Konidaris, Ioannis M. *Μαθήματα Εκκλησιαστικού Δικαίου*. With Georgios Androutsopoulos. Athens: Sakkoulas, 2020, 631 pp. ISBN 978-960-648-187-1.
- Troianos, Spyros N.; Pouli, G. *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*. Athens–Komotini: Avt. N. Σάκκουλας, 2003. Университетски основен труд.
- Yagou, Theodoros; Pouli, G. *Πηγές τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Ποινικοῦ δικαίου*. Thessaloniki, 2007. Особено релевантен за църковно-наказателното право.
- Μπούρης, Παναγιώτης. *Κανονικό Δίκαιο*. Athens, 1991.
- Ράλλης, Κ. *Ποινικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας*. Репр. Thessaloniki, 1998. Пряко относим към църковните провинения и санкции.
- Erickson, John H. *The Challenge of Our Past: Studies in Orthodox Canon Law and Church History*. Crestwood, NY: St Vladimir's Seminary Press, 1991.
- Mihai, Vasile. *Orthodox Canon Law Reference Book*. Brookline: Holy Cross Orthodox Press, 2017.
- Psarev, Andrei. "Canon Law." В: John Anthony McGuckin, ed., *The Encyclopedia of Eastern Orthodox Christianity*. Wiley-Blackwell, 2011.
- ΙΧ. ΕΚΛΕΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣΚΑ ΟΣΗΟΒΑ ΗΑ ΚΑΗΟΗΙΕΣΚΑΤΑ ΒΛΑΣΤ Η ΣΒΒΟΡΗΟΣΤΤΑ**
- Zizioulas, John D. *Being as Communion: Studies in Personhood and the Church*. Crestwood, NY: St Vladimir's Seminary Press, 1985. Особено главите "Apostolic Continuity and Succession", "Ministry and Communion" и "The Local Church".
- Zizioulas, John D. *Eucharist, Bishop, Church: The Unity of the Church in the Divine Eucharist and the Bishop During the First Three Centuries*. Trans. Elizabeth Theokritoff. Brookline: Holy Cross Orthodox Press, 2001.
- Afanassieff, Nicholas. *The Church of the Holy Spirit*. Trans. Vitaly Permiakov; ed. Michael Plekon. Notre Dame: University of Notre Dame Press, 2007.
- Afanassieff, Nicolas. "The Canons of the Church: Changeable or Unchangeable?" *St Vladimir's Theological Quarterly* 11 (1967): 54–68.
- Schmemmann, Alexander. "Problems of Orthodoxy in America: I. The Canonical Problem." *St Vladimir's Theological Quarterly* 8 (1964): 67–85.
- Meyendorff, John. *Byzantine Theology: Historical Trends and Doctrinal Themes*. Fordham University Press. Особено разделите за еклезиологията и каноническите извори.
- Florovsky, Georges. *Bible, Church, Tradition: An Eastern Orthodox View*. Belmont, MA: Nordland, 1972. За природата на Преданието и църковната рецепция.
- Lossky, Vladimir. *The Mystical Theology of the Eastern Church*. London: James Clarke; различни издания. Български превод: *Мистическото богословие на Източната църква*. Велико Търново: Слово, 1993.
- Evdokimov, Paul. *L'Orthodoxie*. Paris: Delachaux et Niestlé, 1959; последващи издания.

Dragas, George Dion. Редактор и преводач на Rodopoulos, An Overview of Orthodox Canon Law; неговите еклезиологически изследвания следва да бъдат използвани преимуществено за връзката между местна и вселенска Църква.

Hausherr, Irénée. Direction spirituelle en Orient autrefois. Orientalia Christiana Analecta 144. Roma: Pontificium Institutum Orientalium Studiorum, 1955. Допълнителен източник за духовната власт и пастирското ръководство, но не за техническата подсъдност.

Х. СРАВНИТЕЛНА МОДЕРНА И СЪВРЕМЕННА ПРАВОСЛАВНА ПРАКТИКА

Γενικοί Κανονισμοί τοῦ Οἰκουµενικοῦ Πατριαρχείου, 1860–1862. Основен нормативен корпус на Константинополската патриаршия през XIX век.

Устав духовных консисторий. Русия, 1841; основна редакция 1883. Епархийски съд, принадлежност на духовника и апелация.

Священный Собор Православной Российской Церкви 1917–1918 г.г. Собрание определений и постановлений. Москва; различни архивни и репринтни издания.

Legea și Statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române, 1925.

Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, признат с Н.Г. nr. 53/16.01.2008 и последващи изменения.

Устав Српске православне цркве, 1931; последващи редакции. Особено разпоредбите за Великия църковен съд, отвод, лична заинтересованост и служебен контрол на низвержението.

Orthodox Church in America. Statute, Article XV: “Canonical Procedure.” Действаща съвременна православна уредба за компетентен форум, синодална юрисдикция и право на канонически процес.

Orthodox Church in America. Procedures for Ecclesiastical Courts / Spiritual Courts, решения и процедурни актове на Holy Synod. Особено писмено обвинение, призоваване, защита, свидетели, апелация и синодално потвърждение на низвержението.

Русская Православная Церковь. Положение о церковном суде, 2008, с последващи изменения.

Румънска патриаршия. Нормативни актове относно Consistoriul eparhial, Consistoriul mitropolitan и Consistoriul superior bisericesc.

ХІ. БЪЛГАРСКИ ПЪРВИЧНИ ЦЪРКОВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

Султански ферман за учредяване на Българската екзархия, 28 февруари 1870 г. Основен историко-правен акт.

Устав за управлението на Българската екзархия, окончателно приет от Първия църковно-народен събор на 14 май 1871 г.; 134 члена.

Църковно-народният събор 1871 г. Поредица Архивите говорят, № 15. София: Главно управление на архивите при Министерския съвет, 2001, 495 с. Ценен документален корпус.

Устав на Българската екзархия, приет след Втория църковно-народен събор 1921 г. и одобрен от Архиерейския събор през 1922 г. Необходим за историческото развитие на църковния съд и съборния принцип.

Устав на Българската православна църква, утвърден 31 декември 1950 г., действал от 1951 г. до отмяната му.

Устав на Българската православна църква - Българска Патриаршия. Приет от VI Църковно-народен събор на 11 декември 2008 г.; публикуван в „Църковен вестник“, извънреден брой, 9 януари 2009 г. Главен действащ вътрешен нормативен акт.

Правилник за съдопроизводството на църковните съдилища на БПЦ - БП. Приет от Св. Синод в пълен състав на 12 април 2011 г., прот. № 13. Публично достъпният текст отбелязва, че Правилникът не е обнародван в „Църковен вестник“.

„Църковен вестник“ - официален печатен орган на Българската православна църква. Архивните течения от 1994, 1995, 1996, 1997 и следващите години трябва да бъдат използвани като първичен извор за архиерейските събори, възстановяванията и синодалната практика.

„Църковен вестник“, бр. 20/1994 г. - материали относно Архиерейския събор и разглеждането на положението на засегнати от разкола архиереи.

„Църковен вестник“, 1995 г. - броевете, съдържащи решения и сведения по възстановяването/служението на Проватския епископ Антоний, Старозагорския митрополит Панкратий и Великия епископ Галактион. В окончателната версия следва да поставим точен брой, дата и страница за всеки прецедент.

Св. Синод на БПЦ - БП. Решения от 8 юни 2010 г. - отменено наказание „аргос“ и възстановяване на митрополит Симеон като правоправещ епархийски митрополит.

Св. Синод на БПЦ - БП. Решения от 1 декември 2011 г. - особено неутвърждаването на две решения на епархийски духовен съд за „низвержение без отлъчване от Църквата“; основен прецедент към чл. 187.

Св. Синод на БПЦ - БП. Решение от 28 ноември 2014 г. относно епископския избор, наречението, титлата „Стобийски“ и определянето на дата за хиротония на архимандрит Дионисий.

Св. Синод на БПЦ - БП. Решение от 9 декември 2014 г. и писмото на Българския патриарх Неофит относно оттегляне на предложението за непосредствено извършване на хиротонията. Следва да се използва пълният синодален протокол, не само публичното съобщение.

Нотариално заверено пълномощно на Св. Синод, подписано от Българския патриарх Неофит, 2015 г., индивидуализиращо архимандрит Дионисий като „избран, утвърден и наречен за Стобийски епископ“. Първичен документ - приложение в заверено копие.

Св. Синод на БПЦ - БП. Решение от 15 декември 2015 г. относно назначаването на архимандрит Дионисий за Председател на ЦН при ПКСХП „Св. Александър Невски“ и специалното му богослужебно положение до определяне на дата за епископска хиротония. Необходимо е извлечение от оригиналния протокол.

Св. Синод на БПЦ - БП. Решение от 20 май 2016 г. - освобождаване от председателството, анкетна комисия, духовно следствие и временна забрана до „окончателен акт“ на Св. Синод в пълен състав.

Окончателният акт по духовното следствие от 2016 г., ако такъв съществува - да бъде изискан от Синодалния архив. Ако не съществува, самото отсъствие трябва да бъде официално удостоверено.

Св. Синод на БПЦ - БП. Протокол/решение от 9 юли 2024 г. - твърдяното основание за определяне на архимандрит Дионисий като клирик на Софийска епархия. Критично важен, но до предоставянето му не бива библиографски да му се приписва непроверено съдържание.

Каноническо становище на Русенския митрополит Наум, Старозагорския митрополит Киприан, Плевенския митрополит Игнатий, Сливенския митрополит Арсений и Доростолския митрополит Яков, 2025 г. Вътрешноцърковен по произход и адресиране, впоследствие публично оповестен документ относно избора, утвърждаването, наречението и хиротонията на Стобийския епископоизбран.

За искане: Материалите по Дело № 1/2026 г. на Софийския епархийски църковен съд: обвинителен протокол; придружителни писма; призовки и удостоверявания за връчване; актове за конституиране на съдебния състав; евентуални заповеди по чл. 178 от Устава; доказателствени материали; протоколи от заседанията; решение от 31 август 2026 г. и мотивите към него; документи относно връчването.

Това е най-важният процесуален първичен корпус за Раздели XII–XIV.

XII. БЪЛГАРСКА НАУЧНА ЛИТЕРАТУРА ПО ЦЪРКОВНО И КАНОНИЧЕСКО ПРАВО

Бобчев, Стефан Савов. Каноническо право. Съкращение на лекциите, четени на Юридическия факултет при Софийския университет. София: Кооперативна печатница „Гутенберг“, 1919, 127 с. Рядко и фундаментално българско юридическо издание.

Бобчев, Стефан. Черковно право. София, 1927.

Цанков, Стефан. „Правото и Църквата.“ Годишник на Софийския университет – Богословски факултет, т. VI, 1923/1924.

Цанков, Стефан. „Държава и Църква.“ ГСУ – Богословски факултет, т. VIII, 1930/1931.

Цанков, Стефан. „Четири глави върху проблемата за отношението между Църква и държава.“ ГСУ – Богословски факултет, т. XXII, 1944/1945. Тези заглавия са включени и в академичната библиография на Богословския факултет на СУ.

Петрова, Гълъбина. Църква и църковно право в средновековна България. София: Сиби, 2005; 2nd ed. 2008, 340 с.

Николчев, Димитър. Брак, развод и последващ брак в Православната църква. Канонично изследване. София, 2006. Важен за методологията на приложението на каноните.

Беров, Христо, съст. Държава и вероизповедания. Нормативна уредба на религията и религиозните общности в България. София, 2009.

Калканджиева, Даниела. Българската православна църква и държавата 1944–1953. София, 1997.

Кьосева, Мария П. Гражданскоправен статус на Българската православна църква. София: Зографска света обител / Фондация „Наследство на Зографската света обител“, 2024, 904 с. Най-мощният нов български юридически труд за правосубектността и устройството на БПЦ – БП.

Михайлов, Михаил. Уставът на Българската православна църква – Българска патриаршия и неговото приложение. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2025, 389 с. ISBN 978-954-07-6125-1. Особено важен за Раздели X–XII.

Михайлов, Михаил. Публикации във Forum Theologicum Sardicense по действащия Устав, брачното и църковнопроцесуалното право; особено изследванията, в които се анализира Правилникът от 12 април 2011 г.

ХІІІ. БЪЛГАРСКО КОНСТИТУЦИОННО, ГРАЖДАНСКО И ПРОЦЕСУАЛНО ПРАВО

Конституция на Република България, 1991 г. — особено чл. 13 и 37.

Закон за вероизповеданията, ДВ, бр. 120/29.12.2002 г. — особено чл. 4, чл. 10 и нормите относно автономията и юридическата правосубектност.

Конституционен съд на Република България. Решение № 5 от 11 юни/юли 1992 г. по к.д. № 11/1992 г. — основополагащо относно свободата на вероизповедание и забраната за държавна намеса във вътрешния живот на вероизповеданията.

Конституционен съд. Решение № 12 от 15 юли 2003 г. по к.д. № 3/2003 г. относно Закона за вероизповеданията и правния статус на БПЦ.

Граждански процесуален кодекс — само сравнително, относно връчване, отвод, безпристрастност, доказване и нищожност на съдебния акт.

Наказателно-процесуален кодекс — само сравнително, относно право на защита, конкретизирано обвинение, законен и безпристрастен съд, доказване и основания за отвод. Да не се представя като пряко приложим към църковния съд.

Административнопроцесуален кодекс — сравнително относно компетентност, нищожност, съобщаване и правна сигурност.

Кодекс на труда и Кодекс за социално осигуряване — относими единствено към евентуалните трудови, възнаградителни и осигурителни последици след установяване на каноническия/служебния статус.

Закон за Държавния бюджет на Република България.

Закон за вероизповеданията.

ХІV. ЕВРОПЕЙСКО И МЕЖДУНАРОДНО ПРАВО; СЪДЕБНА ПРАКТИКА

European Convention on Human Rights, arts. 6, 9, 11 and 14 — с необходимото разграничение между вътрешната църковна автономия и светскоправните последици.

Charter of Fundamental Rights of the European Union, arts. 10, 21 and 47.

Council Directive 2000/78/EC, 27 November 2000 — равно третиране в заетостта и специалните изисквания на организации с религиозен ethos.

ECtHR, Hasan and Chaush v. Bulgaria [GC], no. 30985/96, 26 October 2000, ECHR 2000-XI. Основополагащо относно религиозната автономия.

ECtHR, Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova, no. 45701/99, 13 December 2001, ECHR 2001-XII.

ECtHR, Svyato-Mykhaylivska Parafiya v. Ukraine, no. 77703/01, 14 June 2007.

ECtHR, Holy Synod of the Bulgarian Orthodox Church (Metropolitan Inokentiy) and Others v. Bulgaria, nos. 412/03 and 35677/04, judgment of 22 January 2009; just satisfaction, 16 September 2010. Пряко българско дело относно организационната автономия на Православната църква.

ECtHR, Sindicatul "Păstorul cel Bun" v. Romania [GC], no. 2330/09, 9 July 2013. Особено за автономията на религиозните организации и духовенството.

ECtHR, Fernández Martínez v. Spain [GC], no. 56030/07, 12 June 2014. Баланс между религиозна автономия и индивидуални граждански права.

ECtHR, Károlyi Nagy v. Hungary [GC], no. 56665/09, 14 September 2017. Особено важно за границата между църковнослужебното отношение и „civil rights“ по чл. 6.

CJEU, Vera Egenberger v Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung e.V., Case C-414/16, Grand Chamber, 17 April 2018, ECLI:EU:C:2018:257.

CJEU, IR v JQ, Case C-68/17, Grand Chamber, 11 September 2018, ECLI:EU:C:2018:696.

ХV. ОБЩА СРАВНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА ПО РЕЛИГИЯ И ПРАВО

Doe, Norman. Christian Law: Contemporary Principles. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.

Doe, Norman. Law and Religion in Europe: A Comparative Introduction. Oxford: Oxford University Press.

Hill, Mark QC. Ecclesiastical Law. Oxford University Press, последни издания. За сравнителна институционална и дисциплинарна перспектива.

Robbers, Gerhard, ed. State and Church in the European Union. Nomos, различни издания.

Ferrari, Silvio; Durham, W. Cole et al. сравнителни трудове по религиозна автономия и право на религиозните организации.

Schabas, William A. The European Convention on Human Rights: A Commentary. Oxford University Press. За системно тълкуване на чл. 6 и чл. 9.

Harris, O'Boyle, Bates & Buckley. Law of the European Convention on Human Rights. Oxford University Press. За границите на чл. 6 спрямо религиозни организации.

Приложение: по текста!

Запазвам правото си на настоящата Молба да ѝ дам прозрачност и гласност, съобразно предстоящите разглеждания, решения и произнасяния на Св. Синод на Българската православна църква - Българска Патриаршия

Завършвам най-естествено със следните молитвословия:

Господи Иисусе Христе, Ти прости на Твоите врагове, защото те не знаеха що правят, когато се изпълваха с мъст срещу Тебе. Моля Те усърдно, бъди милостив към онези, които ме ненавиждат и враждуват против мене, които ме обиждат, оскърбяват, хулят и клеветят. Ти изпитваш дълбочината на човешкото сърце и знаеш, че съм немоощен и не съм без вина. Затова подкрепи ме да подобря сърцето си, да умножа делата на любовта към моите ближни и с нищо никого да не огорчавам. На враговете ми прости по Твоето неизказано милосърдие, вразуми ги, озари ги с Твоята истина, за да не се разпалва ожесточението им против мене, грешния, и да не се случи нещо зло с тях, заради мене. Добре ми е да бъда под Твоята вечна закрила, и аз Те моля да не оставиш злото да ме победи, нито да погуби някого от враговете ми, но всички да се обърнем към Твоя мир и да бъдем Твои, защото Ти единствен си благословен во веки-веков. Амин!

Спасителю! Научи ме да прощавам от душа на всички, които с нещо са ме обидили. Зная, че не мога да застана пред Тебе с чувство на вражда в душата. Загрубяло е, Боже, моето сърце! В мене няма любов. Моля Те, научи ме да прощавам на онези, които ме обиждат и оскърбяват, както и Сам Ти, Спасителю мой, на Кръста прости на Твоите врагове! Амин!

Целувам първосветителската и архипастирските ви десници и оставам на Св. Синод на БПЦ - БП верен в Христа духовен син:

**София
25 септември 2026 г.
(Св. преп. Ефросиния
Александрийска и
св. преп. Сергей,
Радонежки Чудотворец)**

(п. ✠ Д и о н и с и й)